

RESULTATEN VAN DE GEWESTELIJKE VEILIGHEIDSENQUÊTE 2019 BEDRIJVEN

CAHIER VAN HET OBSERVATORIUM NR.3

bps-bpv
.brussels

Bruxelles Prévention & Sécurité
Brussel Preventie & Veiligheid

Auteur

Carlos Rocabado

Projectbeheer

Sébastien Dormaels

Coördinatie

Sophie Croiset

Directie van het Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid

Christine Rouffin

Dankbetuigingen

Dank aan de leden van het Begeleidingscomité van de enquête, zonder wie deze cahier niet mogelijk zou zijn geweest:

- de Brusselse politiezones, de Federale Politie (PFP/DRI/BIPOL), de procureur des Konings van het Brusselse parket,
- de Belgische Federatie voor Handel en Diensten (COMEOS), de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI),
- de gewestelijke partners: het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB), Brussel Economie en Werkgelegenheid (BEW),
- vertegenwoordigers van de preventiediensten van de Brusselse gemeenten.

INHOUDSTAFEL

Afkortingen	4		
Voorwoord	5		
INLEIDING	6		
1 METHODOLOGIE	8		
1.1. Steekproef	9		
1.2. Vragenlijst en gunningswijze	10		
1.3. Profiel van de bedrijven	10		
1.4. Bijkomende hergroeperingen	12		
2 VEILIGHEIDSGEVOEL	14		
2.1. Tevredenheid over de wijk	16		
2.2. Frequentie van het onveiligheidsgevoel	20		
2.3. Momenten van kwetsbaarheid	24		
2.4. Perceptie van het risico van slachtofferschap	27		
2.4.1 Frequentie van blootstelling aan risico's	28		
2.4.2 Risico's en sectoren	30		
2.5. Tussentijdse conclusie	33		
3 SLACHTOFFERSCHAP	34		
3.1. Prevalentie	35		
3.1.1. Frequentie van de feiten	36		
3.1.2. Polyslachtofferschap	40		
3.2. Aangifte van de feiten aan de politie	41		
3.2.1. Redenen om geen aangifte te doen	43		
3.2.2. Kwaliteit van het onthaal	46		
		3.3. Gevolgen	48
		3.3.1. Algemene gevolgen	48
		3.3.2. Gevolgen voor het veiligheidsgevoel	52
		3.3.3. Financiële gevolgen	54
		3.4. Criminaliteit en contextuele elementen	54
		3.5. Aansporing tot het plegen van een misdrijf	57
		3.6. Tussentijdse conclusie	58
		4 VEILIGHEIDSBELEID EN BESCHERMINGSMAATREGELEN	59
		4.1. Zelfevaluatie van het beschermingsniveau	60
		4.2. Preventiemaatregelen	62
		4.3. Veiligheidsbudgetten	68
		4.4. Geïdentificeerde actiemogelijkheden	69
		4.5. Tussentijdse conclusie	70
		CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	71
		Belangrijkste bevindingen	72
		Aanbevelingen	74
		BIBLIOGRAFIE	75
		LIJST VAN FIGUREN	77
		LIJST VAN TABELLEN	79
		BIJLAGEN: FICHES PER FEIT	80

Afkortingen

BPV	Brussel Preventie & Veiligheid
DRI/BIPOL	Directie van de politionele informatie en de ICT-middelen
GVE	Gewestelijke Veiligheidsenquête
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
NACE-BEL	Statistische nomenclatuur van de Economische activiteiten in de Europese Gemeenschap (Belgische versie)
BOPV	Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid
BIN-Z	Buurtinformatienetwerk voor zelfstandigen
RP	Substeekproef 'rechtspersonen'
NP	Substeekproef 'natuurlijke personen'
PV	Proces-verbaal
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
NV	Naamloze vennootschap
CVA	Commanditaire vennootschap op aandelen
BVBA	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
EBVBA	Eenpersoons besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
ICT	Informatie- en communicatietechnologieën

Voorwoord

De eerste Gewestelijke Veiligheidsenquête (GVE), in 2018 opgezet door Brussel Preventie & Veiligheid en gedragen door zijn Observatorium, maakte deel uit van een initiatief om een beeld te schetsen van de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat verder gaat dan de cijfers van de geregistreerde criminaliteit en uitgaat van de burger in de breedste zin van het woord. De meningen van bewoners, pendelaars en toeristen over veiligheid waren een gelegenheid om inzicht te verwerven in verschillende benaderingen van het gewestelijke grondgebied en in evenzoveel ervaringen, percepties en verhalen. Het onderzoek heeft tot doel het veiligheidsgevoel te bepalen, maar ook de wijkproblemen, de overlast en de feiten van slachtofferschap die dit gevoel aanwakkeren, te identificeren. Het onderzoek is een directe weerspiegeling van de transversale aanpak van het Observatorium. Het zorgt voor een betere kennis om op basis van onderbouwde bevindingen aanbevelingen te doen aan de autoriteiten en actoren van de preventie- en veiligheidsketen.

De resultaten van de GVE 2018 waren leerzaam. Ze duiden op een positieve veiligheidsperceptie binnen het Gewest, maar ook op specifieke aandachtspunten, met name wat de netheid betreft als factor die bijdraagt tot het veiligheidsgevoel. De omvang en de frequentie van bepaalde feiten van slachtofferschap met een laag registratiepercentage - zoals discriminatie of pesterijen op straat - werden ook benadrukt, wat het nut van de oefening aantoont.

In 2019 werd het onderzoek herhaald zoals gepland. Om rekening te houden met de burger in al zijn diversiteit was het deze keer, en voor het eerst op gewestelijk niveau, volledig gewijd aan bedrijven die hun hoofdkantoor in het Gewest hebben. Bij de uitrol had het Gewest 110.242 actieve btw-plichtige ondernemingen op zijn grondgebied, d.w.z. 11,1% van het totale aantal ondernemingen in België (993.175 in mei 2019¹). Ze nemen dus een prominente plaats in het Brusselse landschap in en dragen zo bij tot de ontwikkeling, de dynamiek en, meer in het algemeen, de leefomgeving van

het Gewest. Uitgaande van het postulaat van een andere realiteit, maar ook van een specifiek slachtofferschap voor deze doelgroep, leek het ons gepast om naar hun visie op veiligheid te peilen.

Daarom hebben we binnen het Observatorium een specifieke vragenlijst opgesteld en samengewerkt met een dienstverlener, Ipsos, voor de steekproeftrekking en de uitrol van de enquête in het veld. Het hele project werd ondersteund door een begeleidingscomité bestaande uit statistische experts, economische actoren, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en partners van de preventie- en veiligheidsketen.

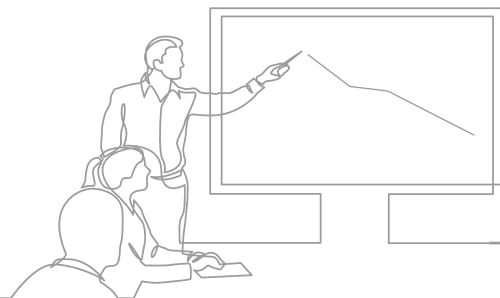
De hier gepresenteerde resultaten schetsen een eerste beeld. Zo leggen ze de basis voor een reflectie die de komende jaren verder zal worden gevoed. Dit zal niet alleen gebeuren door het werk van het Observatorium voort te zetten, maar ook specifiek door dit aan bedrijven gewijde deel van de enquête in de toekomst te herhalen, afgewisseld met de enquêtes bij particulieren (inwoners, pendelaars en toeristen), waarvan de volgende editie gepland is voor de zomer van 2020.

Ik wil iedereen bedanken die heeft bijgedragen aan het succes van dit unieke en volledig nieuwe project: de partners van het begeleidingscomité, de collega's van Brussel Preventie & Veiligheid die eraan hebben deelgenomen, en meer in het bijzonder de analisten van het Observatorium en hun coördinatrice die de verschillende fasen hebben beheerd, van de voorbereiding van de enquête tot de publicatie van de resultaten die u hier kunt ontdekken.

Christine Rouffin

Directrice van het Observatorium

¹ Zie <https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/belgie-telt-993175-ondernemingen-mei-2019>.

Inleiding

In 2018² werd de eerste Gewestelijke Veiligheidsenquête (GVE) voor particulieren (inwoners, pendelaars, toeristen) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) uitgevoerd door BPV. Dit onderzoek had het vervolgens mogelijk gemaakt om een algemeen beeld van het veiligheidsgevoel te verkrijgen en de veiligheidsproblemen te identificeren waarmee de burger, in de breedste zin van het woord, het vaakst werd geconfronteerd. Deze aanpak vormt een nuttige aanvulling van de analyses op basis van de geregistreerde misdaadcijfers (politie-, gerechtelijke en administratieve statistieken) en helpt een beeld te krijgen van de veiligheid in het gewest.

De oefening werd herhaald in 2019, maar was deze keer gewijd aan bedrijven. Zij spelen een essentiële rol in het BHG omdat ze bijdragen aan de economie, door het aanbieden van banen, goederen en diensten, maar ook aan de kwaliteit van het leven en het welzijn. Het leek daarom essentieel om de kenmerken van de criminaliteit waarvan deze actoren het slachtoffer zijn geworden, duidelijker in kaart te brengen. Dit soort onderzoek is in verhouding zeldzaam. In Europa is Engeland het land dat dit het vaakst doet op niveau van de ondernemingen. Na experimenten in 1994 en vervolgens in 2002 werden tussen 2012 en 2017 zes enquêtes uitgevoerd, een per jaar. Er zijn ook andere onderzoeken op nationaal niveau uitgevoerd in Nederland³, Zwitserland⁴ en Italië⁵. In 2013 werd bovendien een veiligheidsenquête gehouden bij bedrijven in de

hele Europese Unie. In België zijn de enige bekende veiligheidsenquêtes bij bedrijven, het onderzoek uitgevoerd in 2004 op federaal niveau door het Verbond van Belgische ondernemingen (op basis van 250 bedrijven) en de barometer die gelanceerd werd door het Vias-instituut in 2018 om de stand van zaken op het gebied van veiligheid en beveiliging in bedrijven te achterhalen (273 antwoorden)⁶. Onlangs werd ook een meer specifieke analyse van de impact van cybercriminaliteit op Belgische bedrijven uitgevoerd⁷ (op basis van 310 bedrijven).

Het slachtofferschap dat bedrijven tijdens hun activiteiten ervaren, verschilt echter van dat van een individu, zowel wat de werkwijze en de aard van de aantastingen betreft als de frequentie of omvang van de schade. De door een onderneming geleden schade kan gevolgen hebben voor haar maatschappelijk, financieel en vastgoedkapitaal, financiële en onroerende goederen, maar ook voor haar werking en imago. Bovendien kan criminaliteit tegen bedrijven worden aangepakt met alternatieve, niet-gerechtelijke maatregelen die, in het kader van de afschrijving van verliezen, vaak voldoende zijn, zodat aangifte aan de autoriteiten niet nodig is. Hierdoor kan deze vorm van criminaliteit als een onderschat fenomeen worden omschreven.

² BPV (Brussel Preventie & Veiligheid), "Resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2018 over het veiligheidsgevoel en het slachtofferschap ervaren door inwoners, pendelaars en toeristen", *Katern van het BOPV*, nr. 2, Brussel, 2019

³ Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2010*, 2011.

⁴ LY G., MUGELLINI G., et KILLIAS M., *Survey to assess the level and impact of crimes against businesses in Switzerland*, 2013.

⁵ MUGELLINI G. et CANEPPELE S., *Le imprese vittime di criminalità in Italia*, 2012.

⁶ DORMAELS A. en VERWEE I., *Veiligheidsbarometer voor ondernemingen: een explorerende studie naar de beveiliging in ondernemingen en slachtofferschap*, 2019.

⁷ PAOLI L. et al., *The impact of cybercrime on Belgian businesses*, 2018.

De doelstellingen van de GVE 2019 zijn meervoudig:

- inzicht verwerven in de veiligheidsperceptie van de bedrijven op het grondgebied van het gewest;
- het slachtofferschap van bedrijven en de gevolgen ervan karakteriseren;
- naar de ingezette preventiemaatregelen peilen;
- de behoeften/verwachtingen op het vlak van de veiligheid bepalen;
- de resultaten presenteren om een eerste diagnose op gewestelijk niveau te stellen ten behoeve van de bedrijven, de economische sector en de actoren van de preventie- en veiligheidsketen;
- op basis van de bevindingen aanbevelingen doen aan de autoriteiten en belanghebbenden.

Zowel het opstellen van de vragenlijst als de opvolging van het project gebeurden met de medewerking van een begeleidingscomité, bestaande uit verschillende experts op het gebied van analyse, actoren uit de economische sector, partners in de preventie- en veiligheidsketen en vertegenwoordigers van de bedrijven van het Gewest⁸.

De resultaten van het onderzoek worden op de volgende pagina's besproken. Na een eerste deel over de methodologische keuzes die zijn gemaakt voor de uitrol, verwerking en presentatie van de onderzoeksresultaten, is de kern van het onderzoek opgedeeld in twee hoofdstukken: het veiligheidsgevoel en het zelfgerapporteerde slachtofferschap. Vervolgens worden de verschillende preventie- en beschermingsmaatregelen besproken die de bedrijven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) hebben genomen. Tot slot zullen de bevindingen die in elk van deze hoofdstukken worden besproken, als basis dienen voor de algemene conclusies en aanbevelingen aan de autoriteiten, de partners in de preventie- en veiligheidsketen en de bedrijfsleiders.

In de toekomst wil het Observatorium vergelijkingen maken in de tijd, voor een beter begrip van de fenomenen van onveiligheid en hun evolutie. Daarom zal de GVE *Bedrijven* regelmatig worden herhaald, net als de GVE *Particulieren*.

⁸ De volgende partijen namen deel: de Brusselse politiezones, de Federale Politie (PFP/DRI/BIPOL), de procureur des Konings van het Brusselse parket, de Belgische federatie voor handel en diensten (COMEOS), de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI), het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), de Maatschappij voor het Intercommunale Vervoer te Brussel (MIVB), Brussel Economie en Werkgelegenheid (BEW), vertegenwoordigers van de Brusselse gemeentelijke preventiediensten. Andere spelers werden uitgenodigd maar konden niet deelnemen (met name Hub.Brussels, het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), de Federale Politie CSD Brussel).

Methodologie

Dit hoofdstuk is gewijd aan het methodologisch kader voor de uitvoering van de enquête. Het omvat verschillende essentiële aspecten : de samenstelling van de steekproef, de inhoud van de vragenlijst, het profiel van de bedrijven en de groepen van variabelen die worden gebruikt voor de analyse en het lezen van de resultaten.

1.1 Steekproef

De doelgroep voor de enquête bestaat uit bedrijven die hun hoofdkantoor in het BHG hebben en die er hun hoofdactiviteiten verrichten. Tussen 05.06.2019 en 09.08.2019 zijn in totaal 800 enquêtes uitgevoerd door het adviesbureau IPSOS, dat door BPV is aangesteld om het onderzoek op het terrein uit te voeren. De steekproef is verdeeld in twee groepen van elk 400 respondenten :

een substeekproef 'natuurlijke personen' (NP's), bestaande uit zelfstandigen - inclusief eenpersoons besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (ebvba);

een substeekproef 'rechtspersonen' (RP's), bestaande uit bedrijven met alle andere rechtsvormen: naamloze vennootschappen (nv), besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (bvba), coöperatieve vennootschappen met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid (cvba of cvoa), enz⁹.

Concreet is dit onderscheid gebaseerd op de wens om twee realiteiten van elkaar te scheiden. De eerste is die van de 'eenmanszaken', die een vereenvoudigde en kleinschalige werking hebben. In België werkt een zeer grote meerderheid van de

zelfstandigen namelijk alleen (de anderen hebben meestal 2 of 3 werknemers). En de hier opgenomen ebvba's zijn het enige type vennootschap dat door één (natuurlijke)¹⁰ persoon kan worden opgericht met de starters-bvba's die zijn in de definitieve steekproef niet vertegenwoordigd. De tweede is die van de bedrijven, die over het algemeen groter zijn in omvang, maar ook complexer in hun werking (oprichting en raadpleging van bedrijfsorganen, meer administratief werk, wettelijke en boekhoudkundige verplichtingen). Dit onderscheid maakt het mogelijk om eventuele verschillen te begrijpen met betrekking tot het gevoel van onveiligheid, de aard van de ondergane feiten of de middelen die bedrijven ter beschikking hebben om zich te beschermen.

Bij de vaststelling van deze twee substeekproeven is zoveel mogelijk rekening gehouden met het advies van het begeleidingscomité. Om hun representativiteit te waarborgen, zijn de quota berekend op basis van de activiteitensectoren (¹¹NACE-BEL-typologie). Zo moesten de substeekproeven uit de verschillende sectoren worden samengesteld in dezelfde verhoudingen als de referentiepopulaties. De quota werden echter opengegooid in verband met de moeilijkheden die zich in het veld voordeden (zomerperiode, niet telefonisch beschikbaar)¹². Vervolgens is een correctie door weging doorgevoerd.

De foutmarge voor de totale steekproef is ongeveer 3%, met een betrouwbaarheidsinterval van 95%, gebruikt voor alle analyses van significante verschillen die in dit rapport worden gepresenteerd. De foutmarge voor de substeekproeven is ongeveer 5%. Opgemerkt moet worden dat de twee substeekproeven (NP's en RP's) van dezelfde grootte zijn - wat niet overeenkomt met de gewestelijke¹³ realiteit - en dat de resultaten van de enquête alleen kunnen worden geëxtrapoleerd op het niveau van elke substeekproef.

⁹ Voor een overzicht, zie <https://www.belgium.be/nl/economie/onderneming/oprichting/vennootschapsvormen>.

¹⁰ Zo kunnen zelfstandigen een eenmanszaak oprichten om hun persoonlijk vermogen gescheiden te houden van dat van hun beroepsactiviteit.

¹¹ Belgische versie van de Statistische nomenclatuur van de Economische activiteiten in de Europese Gemeenschap.

¹² Deze keuze kreeg de voorkeur boven de optie om de steekproef aan te passen door de eventuele schrapping van oververtegenwoordigde waarnemingen, waardoor de effectieve substeekproef van natuurlijke personen met 40% zou zijn ingekrompen en de foutmarge met 2% zou zijn toegenomen.

¹³ Volgens de gegevens van het BISA voor 2017 is een derde van de bedrijven een natuurlijke persoon.

1.2 Vragenlijst en gunningswijze

De vragenlijst, opgesteld door het BOPV, bevatte vooreerst een beschrijvend gedeelte waarin de professionele kenmerken van bedrijven werden geïdentificeerd (beroep, rechtsvorm, sector, grootte, aantal jaren activiteit, locatie). Een tweede deel was gewijd aan het onveiligheidsgevoel en de perceptie van risico's in de specifieke context van beroepsactiviteiten. Het derde deel van de enquête ging over zelfgerapporteerd slachtofferschap, de nasleep ervan en de gevolgen. Het vierde en laatste deel richtte zich op preventie- en veiligheidsmaatregelen die zowel effectief als gewenst zijn.

Zoals aanbevolen voor dit soort onderzoek, werden de vragen, om de bias als gevolg van het 'geheugeneffect' te beperken¹⁴ en de vergelijkbaarheid in de toekomst te garanderen, beperkt tot de feiten van slachtofferschap die zich in de twaalf maanden voorafgaand aan het interview hadden voorgedaan.

De enquête is telefonisch uitgevoerd, waardoor de onderzoekers aan de hand van een verklarende woordenlijst extra uitleg konden geven over specifieke begrippen of termen (bijv. feiten van cybercriminaliteit zoals hacking/phishing). Dit om een nauwkeurige meting van het effectieve slachtofferschap te garanderen.

De selectie van de deelnemende bedrijven was willekeurig. De interviewers zorgden ervoor dat de respondenten de personen waren die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de preventie en de veiligheid in elk bedrijf. De interviews duurden gemiddeld 23 minuten.

¹⁴FATTAM A., « Les enquêtes de victimisation: leur contribution et leurs limites », *Déviante et société* 5, n° 4: 423-440, 1981.

¹⁵Een derde categorie die in aanmerking werd genomen, de starters-bvba's, was in de definitieve steekproef niet vertegenwoordigd.

¹⁶Voor meer details over deze indeling, zie BISA, *Ondernemingen-Methodologie*, 2019.

1.3 Profiel van de bedrijven

De overgrote meerderheid (93%) van de ondervraagde natuurlijke personen werkt als zelfstandige, de overige 7% is ebvba¹⁵ (Tabel 1). Binnen deze groep oefent 58% van de mensen een vrij beroep uit.

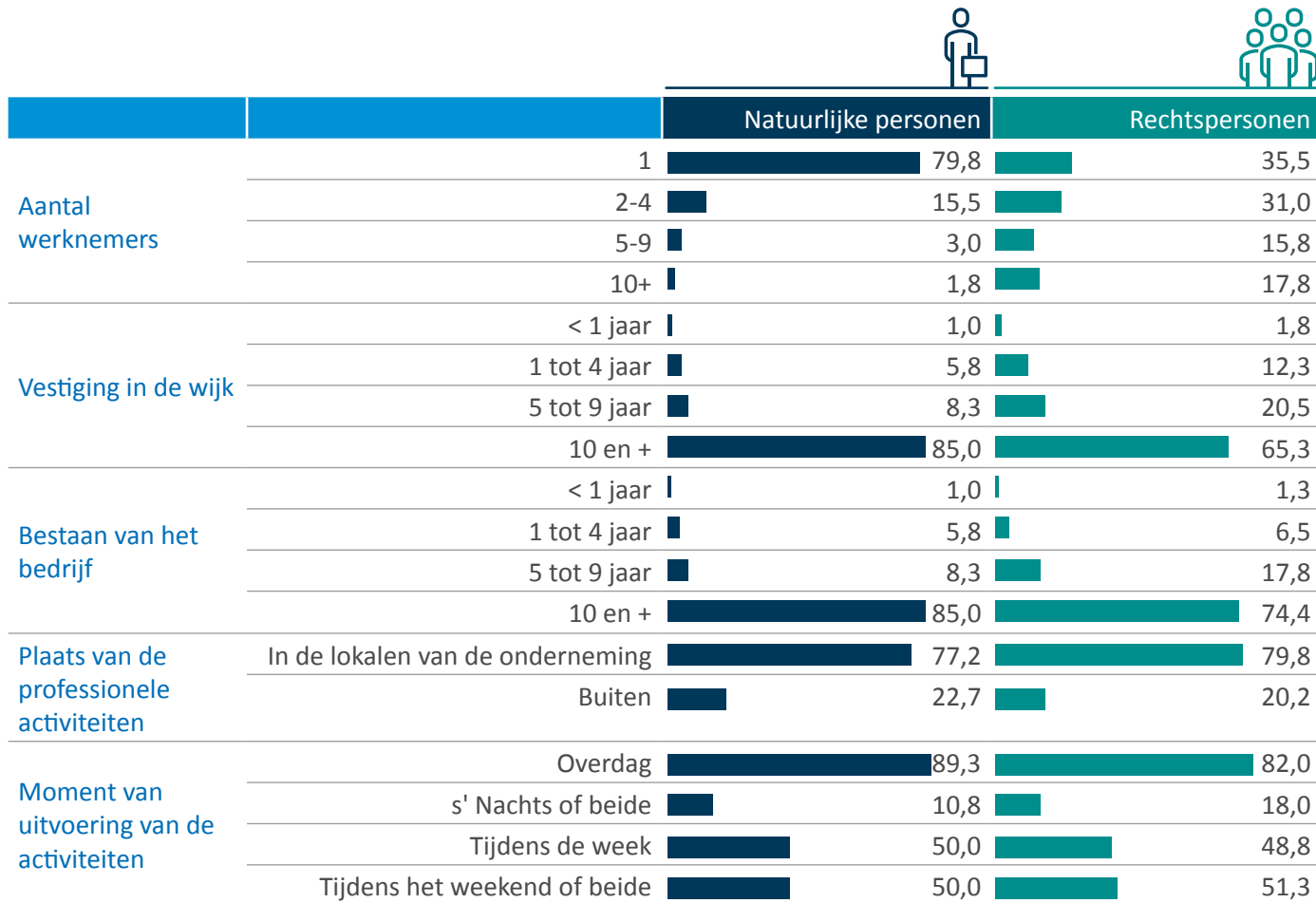
Voor rechtspersonen zijn 75% van de bedrijven bvba's, 15% nv's. De overige 10% is verdeeld over de andere rechtsvormen. 30% van hen zijn vrije beroepen.

	 Natuurlijke personen	 Rechtspersonen
Juridische vorm	Zelfstandig: 92,7 ebvba: 7,3	bvba: 74,7 nv: 15 cva: 1 vzw: 3,3 Publiekrechtelijke org.: 0,3 Andere: 5,7
Beroep	Vrij: 58,3 Niet vrij: 40,7 Weet het niet: 1	Vrij: 29,8 Niet vrij: 69,5 Weet het niet: 0,7

Tabel 1. Natuurlijke en rechtspersonen: profiel per rechtsvorm en beroep (%) – BPV/BOPV

80% van de natuurlijke personen heeft slechts één werknemer, 18% heeft tussen 2 en 9 werknemers, 2% heeft er 10 of meer (Tabel 2). Bij de rechtspersonen heeft 95% van de ondernemingen tussen 1 en 49 personen in dienst ('micro-' of 'kleine' ondernemingen¹⁶). De overige 5% zijn 'grote ondernemingen', die 50 of meer mensen in dienst hebben.

De meeste bedrijven bestaan al 10 jaar of meer (85% van de natuurlijke personen, 74% van de rechtspersonen). De duur van de vestiging in de wijk is vergelijkbaar met de anciënniteit: 85% van de natuurlijke personen met hun zetel in het BHG zijn al 10 jaar of meer in hun wijk gevestigd. Dit percentage is 65% voor rechtspersonen. Dit suggereert dat zij vertrouwd zijn met de misdaadverschijnselen die hun omgeving treffen. Er moet opgemerkt worden dat de perceptie niet beperkt is tot de bedrijfspanden: 23% van de natuurlijke personen en 20% van de rechtspersonen oefenen hun beroepsactiviteiten uit buiten de gebouwen van het bedrijf.

Wat de werktijden betreft, vinden voor 89% van de natuurlijke personen de beroepsactiviteiten alleen overdag plaats (tussen 06.00 en 22.00 uur). Dit percentage is 82% voor rechtspersonen. Bij ongeveer de helft van de bedrijven wordt alleen op weekdays gewerkt. De andere helft is ofwel in het weekend ofwel zeven dagen per week actief.

De bedrijfskenmerken werden gebruikt voor de statistische analyses en staan op de volgende pagina's als ze op een significant verschil duiden.

Tabel 2. Natuurlijke en rechtspersonen: aantal werknemers, hoofdkantoor in de wijk, anciënniteit, locatie en tijdstip van activiteit (%) – BPV/BOPV

1.4 Bijkomende hergroeperingen

Na het verzamelen van de gegevens werden aanvullende methodologische beslissingen genomen. Bijgevolg werden er hergroeperingen uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de subgroepen groot genoeg waren om verschillende soorten analyses mogelijk te maken.

Eenzijds zijn de NACE-BEL-activiteiten in zeven subgroepen bijeengebracht op basis van gemeenschappelijke beroepskenmerken (Tabel 3).

SECTOR	ACTIVITEITEN	NACE-BEL-AFDELING
Technisch/ wetenschappelijk	Gespecialiseerde, wetenschappelijke en technische activiteiten	69-75
Handel	Handel in en reparatie van voertuigen	45-47
Horeca/recreatie/ vervoer	Accommodatie en eet- en drinkgelegenheden	55-56
	Kunst, amusement en recreatieve activiteiten	90-93
	Vervoer en opslag	49-53
Industrie/bouw	Productie-industrie	10-33
	Landbouw, bosbouw en visserij	01-03
	Bouw	41-43
Diensten aan personen	Administratieve en ondersteunende activiteiten	77-82
	Onderwijs	85
	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	86-88
	Overige dienstverleningsactiviteiten	94-96
Financiën/ vastgoed/IT ¹⁷	Financiële en verzekeringsactiviteiten	64-66
	Informatie en communicatie	58-63
	Vastgoedactiviteiten	68
Andere activiteiten	Extraterritoriale activiteiten	99
	Onbekende economische activiteit	

Tabel 3. Hergroepering van de sectoren – BPV/BOPV

¹⁷ In het geval van natuurlijke personen in de sector financiën/vastgoed/IT was het niet mogelijk om de verschillen met de andere sectoren te meten vanwege het geringe aantal observaties (<30). Dit is ook het geval voor de groep "overige activiteiten", zowel voor natuurlijke als voor rechtspersonen.

¹⁸ Door de gecorrleerde feiten te hergroeperen, was het mogelijk om een kleiner aantal variabelen (types feiten) te hebben die niet gecorrleerd waren. Als gevolg daarvan zijn de correlatiecoëfficiënten tussen de feiten van elke categorie/elk type feit groter dan 0,60 voor ten minste één van de twee substeekproeven en groter dan 0,50 voor de gehele steekproef.

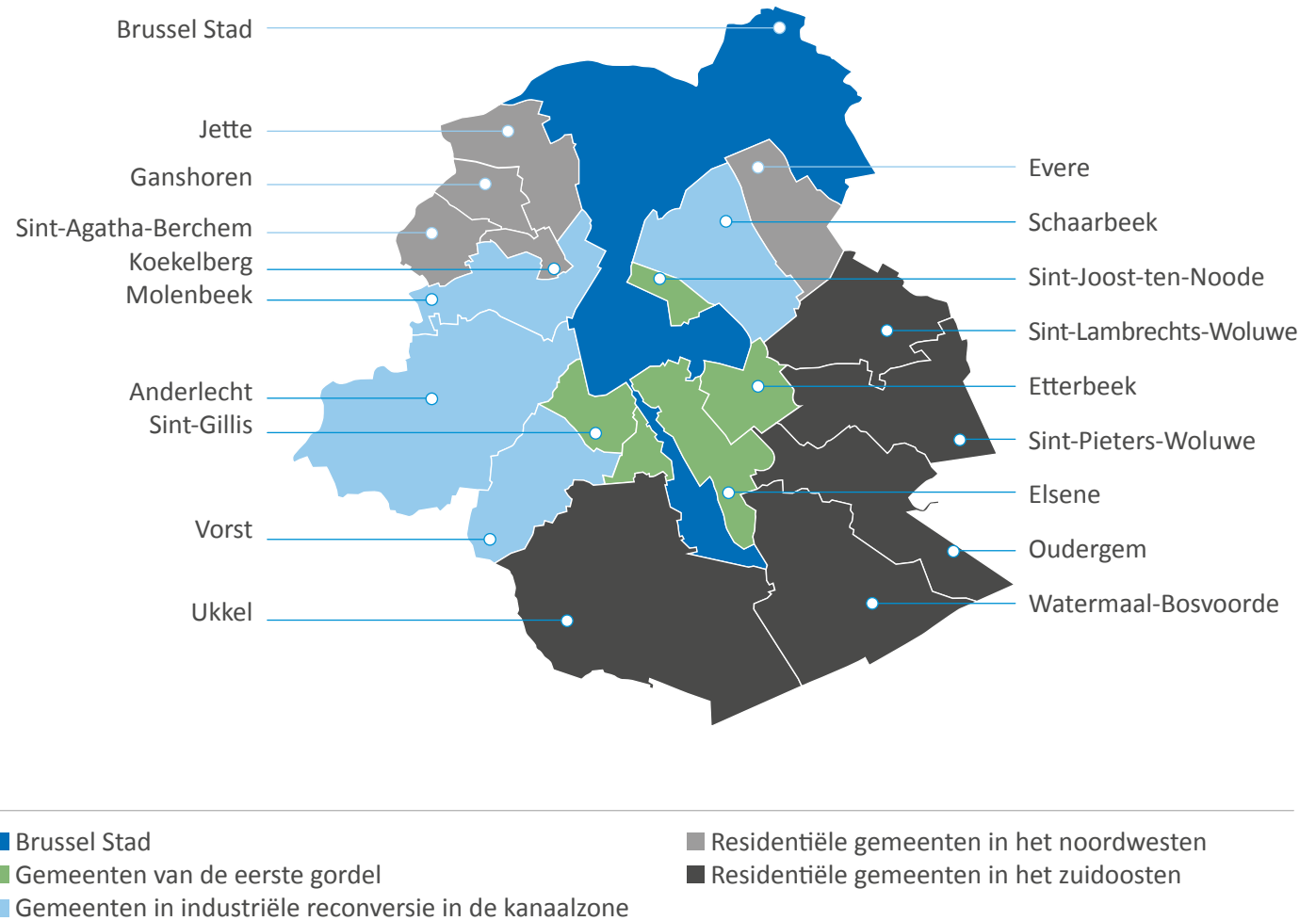
In een soortgelijk perspectief werden de 19 gevallen van slachtofferschap die in de enquête aan de orde kwamen, gehergroepeerd in vijf types¹⁸.

TYPE FEIT	FEIT
Afval/beschadiging	Afval
	Beschadiging van eigendom
	Storend gedrag
Agressiviteit/geweld	Agressiviteit / Fysiek geweld
	Agressiviteit / Verbaal geweld
	Seksueel geweld
Diefstal zonder fysiek geweld	Winkeldiefstal
	Inbraak
	Diefstal van goederen
	Diefstal van/uit/op voertuigen
Fraude/IT	Factuurfraude
	Bankkaartfraude
	Valse documenten
	Ransomware
	Hacking/Phishing
Afpersing en terrorisme	Informaticasabotage
	Feiten in verband met terrorisme
	Afpersing/zwendel
	Gewapende overval

Tabel 4. Hergroepering van types feiten – BPV/BOPV

Om de intraregionale bijzonderheden van de 19 Brusselse gemeenten te kunnen karakteriseren, werden ze ten slotte ingedeeld volgens de vijf clusters van de door Belfius gedefinieerde typologie¹⁹ (Figuur 1), waarbij de nadruk ligt op vergelijkbare sociaal-economische kenmerken.

Brussel Stad
Brussel Stad
Residentiële gemeenten in het noordwesten
Sint-Agatha-Berchem
Evere
Ganshoren
Jette
Koekelberg
Residentiële gemeenten in het zuidoosten
Oudergem
Ukkel
Watermaal-Bosvoorde
Sint-Lambrechts-Woluwe
Sint-Pieters-Woluwe
Gemeenten van de eerste gordel
Etterbeek
Elsene
Sint-Gillis
Sint-Josse-ten-Noode
Gemeenten in industriële reconversie in de kanaalzone
Anderlecht
Vorst
Sint-Jans-Molenbeek
Schaarbeek

Figuur 1. Clusters van Brusselse gemeenten – BPV/BOPV. Bron: Belfius

¹⁹ Belfius Research, *Sociaal-economische typologie van de gemeenten* – 2017, 2018.

VEILIGHEIDS-
gevoel

Het meten van het veiligheidsgevoel is een van de doelstellingen van het BOPV om inzicht te verwerven in de onveiligheidsfenomenen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die bepalend zijn voor de wil van de burger om te vertrekken en voor zijn inschatting van de realiteit. Dit aspect kreeg weinig aandacht in de andere studies over criminaliteit op het niveau van de bedrijven (zie hierboven), die zich meer richten op slachtofferschap.

In de vragenlijst kwamen vijf aspecten van het veiligheidsgevoel aan bod:

- de tevredenheid van bedrijven over de wijk waarin ze zijn gevestigd;
- de frequentie van het onveiligheidsgevoel van de ondervraagde bij de uitoefening van zijn/haar functies;
- de momenten waarop een kwetsbaarheid van een bedrijf wordt gevoeld;
- de risico's waaraan de bedrijven worden blootgesteld;
- de feiten die als de belangrijkste bedreigingen worden beschouwd voor de sector van het bedrijf.

De antwoorden van de geïnterviewden voor deze vijf onderdelen worden als volgt gepresenteerd:

- Voor beide substeekproeven wordt een eerste beeld geschetst.
- De statistisch significante²⁰ resultaten worden vervolgens opgesomd volgens het profiel, het type entiteit (natuurlijke en rechtspersonen), de sector en de cluster van gemeenten;
- Om de variantie van deze antwoorden te nuanceren en de vergelijking ervan te vergemakkelijken, worden de verschillen die zijn berekend op basis van de som van de twee meest 'positieve' en de meest 'negatieve' waarden uiteindelijk uiteengezet.

²⁰ De resultaten van de statistische tests worden gepresenteerd voor verschillen op het niveau van de substeekproeven en statistisch significante verbanden tussen antwoord en profiel voor niet-ordinaire antwoorden.

61% van de natuurlijke personen en 66% van de rechtspersonen zeggen tevreden of zeer tevreden te zijn over de veiligheid in hun wijk

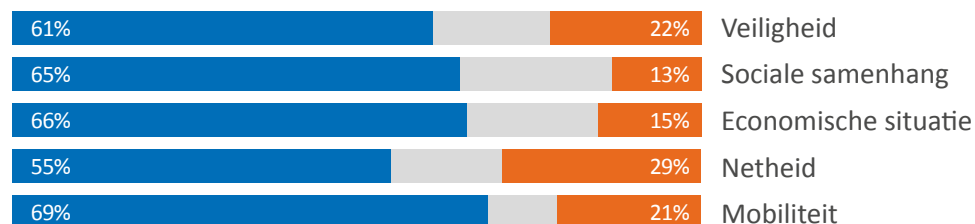
2.1 Tevredenheid over de wijk

In een algemene benadering werd de tevredenheid van de bedrijven over hun wijk beoordeeld aan de hand van vijf criteria: mobiliteit, netheid van de omgeving, economische situatie, sociale samenhang en veiligheid²¹.

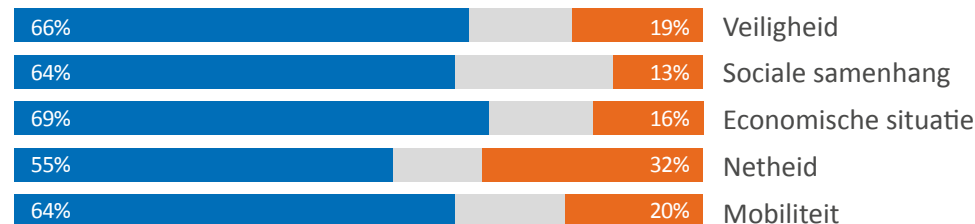
66% van de natuurlijke personen (NP's) en 69% van de rechtspersonen (RP's) zeggen tevreden of zeer tevreden te zijn over de economische situatie in hun wijk. Wat de sociale cohesie betreft, is 65% van de NP's en 64% van de RP's tevreden of zeer tevreden. Voor deze criteria is de ontevredenheid ook minder groot (Figuur 2). Ook voor de mobiliteits- en veiligheidscriteria zijn de tevredenheidspercentages hoog. 61% van de natuurlijke personen en 66% van de rechtspersonen zeggen tevreden of zeer tevreden te zijn over de veiligheid in hun wijk. Voor de mobiliteit zijn deze percentages respectievelijk 69% en 64%. De ontevredenheidscijfers daarentegen zijn hier hoger: 21% voor de NP's en 20% voor de RP's voor mobiliteit; 22% voor de NP's en 19% voor de RP's voor veiligheid. De netheid van de omgeving is het criterium waarvoor de tevredenheid het laagst is (55% voor beide groepen). De antwoorden "ontevreden" en "zeer ontevreden" zijn goed voor 29% van de natuurlijke personen en 32% van de rechtspersonen.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Tevreden + zeer tevreden ■ Neutraal + weet het niet ■ Zeer ontevreden + ontevreden

Figuur 2. Tevredenheid over de wijk, volgens type entiteit en criterium – BPV/BOPV

²¹ "Hoe tevreden bent u in deze wijk over de volgende criteria?"

De ontevredenheid is groter bij bedrijven die hun activiteit uitoefenen in ruimten die voor het publiek toegankelijk zijn

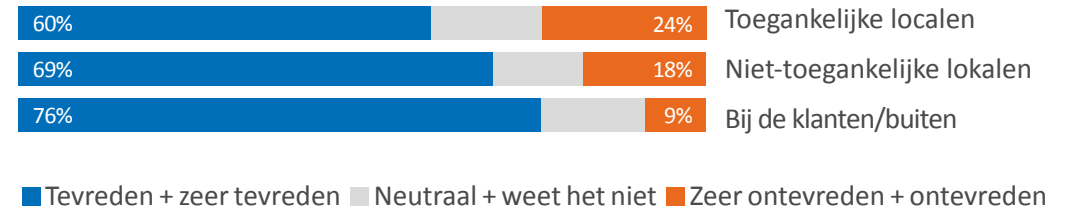

Profiel en type bedrijf. Met name ten aanzien van het veiligheids criterium is de ontevredenheid groter bij bedrijven die hun activiteit uitoefenen in ruimten die voor het publiek toegankelijk zijn. Dit geldt zowel voor natuurlijke als voor rechtspersonen. Voor natuurlijke personen is de ontevredenheid ook groter bij bedrijven die al tien jaar of langer in dezelfde wijk gevestigd zijn. In het geval van rechtspersonen zijn bedrijven die in het weekend werken over het algemeen minder tevreden dan bedrijven die alleen in de week werken.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

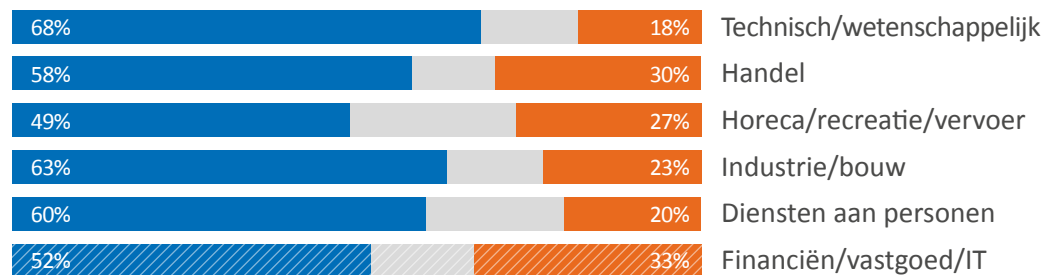
Figuur 3. Tevredenheid over het criterium "veiligheid" in de wijk, per type entiteit en kenmerken – BPV/BOPV

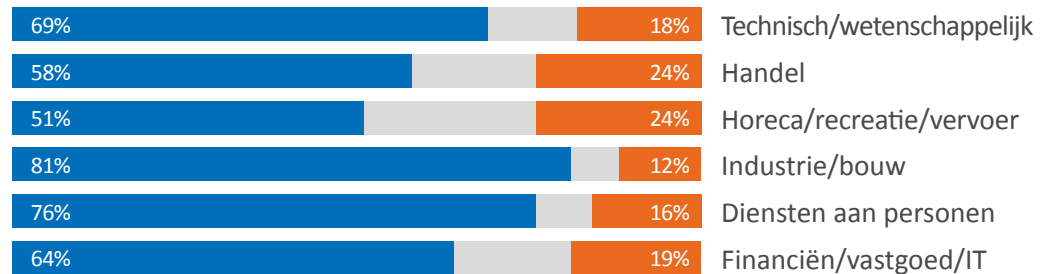
Sectorale aanpak. Bedrijven in de sectoren financiën/vastgoed/IT en handel zijn, wat natuurlijke personen betreft, het minst tevreden over de veiligheid in hun wijk. Voor rechtspersonen is de tevredenheid lager bij de detailhandel, maar ook bij de groep horeca/recreatie/vervoer.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

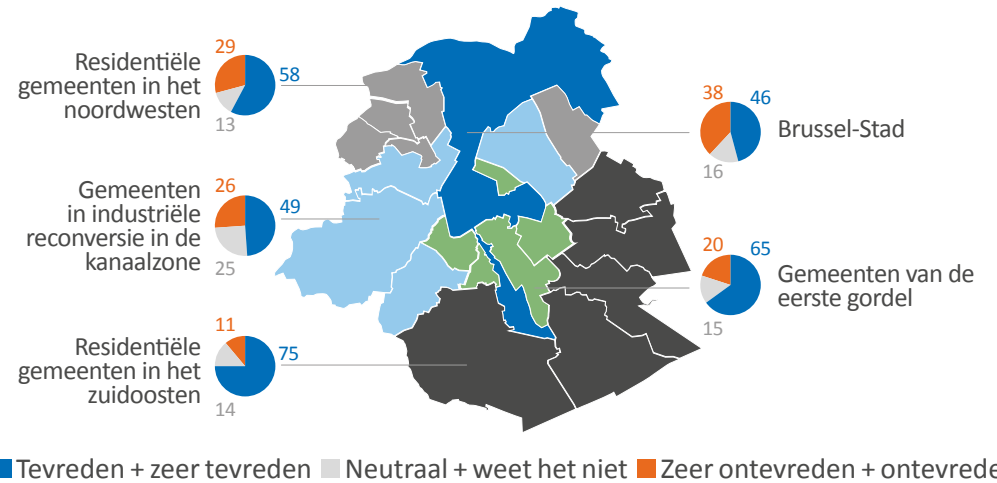

■ Tevreden + zeer tevreden ■ Neutraal + weet het niet ■ Zeer ontevreden + ontevreden

Figuur 4. Mate van tevredenheid over het criterium "veiligheid" in de wijk, per type entiteit en sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

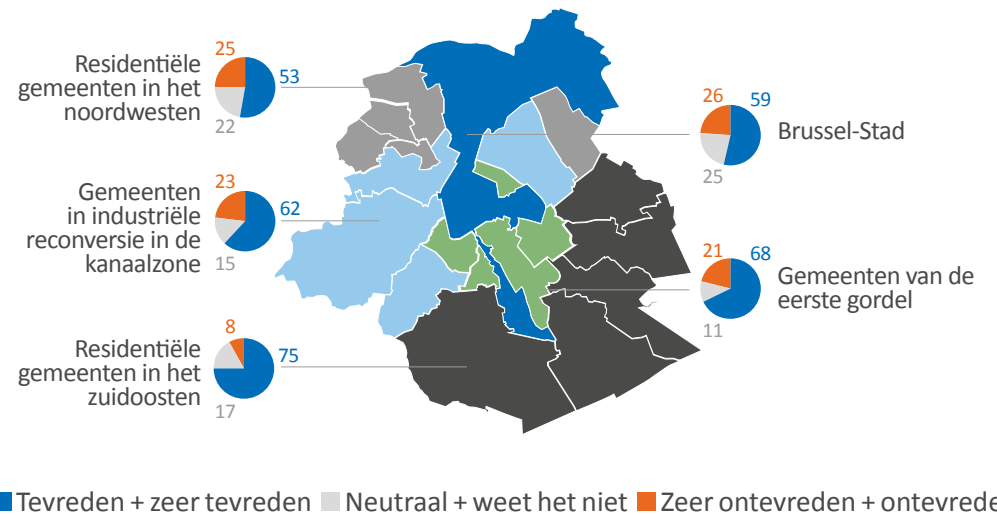

Natuurlijke personen

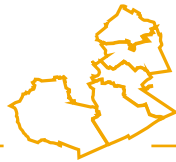

Figuur 5. Natuurlijke personen: tevredenheidsgraad in de wijk voor het criterium “veiligheid”, volgens cluster van gemeenten – BPV/BOPV

Rechtspersonen

Figuur 6. Rechtspersonen: tevredenheidsgraad in de wijk voor het criterium “veiligheid”, per cluster van gemeenten – BPV /BOPV

De tevredenheid over de veiligheid is aanzienlijk hoger bij ondernemingen die gevestigd zijn in de cluster van residentiële gemeenten in het zuidoosten

Territoriale benadering. De verschillen in het veiligheidsgevoel zijn groter vanuit territoriaal standpunt. Voor alle bedrijven is de tevredenheid over de veiligheid aanzienlijk hoger bij ondernemingen die gevestigd zijn in de cluster van residentiële gemeenten in het zuidoosten: 75% (van de NP's en RP's) zegt tevreden of zeer tevreden te zijn. Dit percentage ligt veel lager in Brussel-Stad (46% NP's; 59% van de RP's).

Op de vraag "Hoe vaak voelt u zich onveilig tijdens uw activiteiten" antwoordden 73% van de natuurlijke personen en 71% van de rechtspersonen "nooit" of "zelden"

2.2 Frequentie van het onveiligheidsgevoel

Op de vraag "Hoe vaak voelt u zich onveilig tijdens uw activiteiten" antwoordden 73% van de natuurlijke personen en 71% van de rechtspersonen "nooit" of "zelden" (Figuur 7). Dit bevestigt de positieve trend die al is waargenomen voor het tevredenheidsaspect.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Altijd + vaak ■ Soms + weet het niet ■ Nooit + zelden

Figuur 7. Frequentie van het onveiligheidsgevoel, per type entiteit – BPV/BOPV

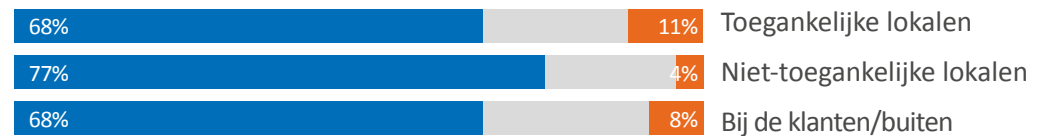

Profiel en type bedrijf. Net als voor de tevredenheid voelen bedrijven waarvan de activiteiten plaatsvinden in voor het publiek toegankelijke ruimten, zich het vaakst onveilig, in vergelijking met bedrijven waarvan de ruimten niet toegankelijk zijn. Dit geldt zowel voor natuurlijke als voor rechtspersonen (Figuur 8). Deze hogere frequentie wordt ook gemeld door personen die zich verplaatsen voor de uitoefening van hun activiteiten. Terwijl rechtspersonen die in het weekend werken, zich minder veilig voelen dan die welke hun activiteiten alleen in de week uitoefenen.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Altijd + vaak ■ Soms + weet het niet ■ Nooit + zelden

Figuur 8. Frequentie van het onveiligheidsgevoel, per type entiteit en kenmerken – BPV/BOPV

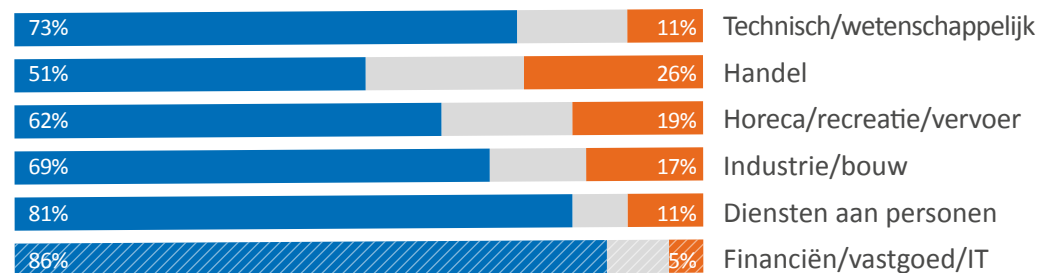
26% van de natuurlijke personen in de commerciële sector voelt zich vaak of altijd onveilig

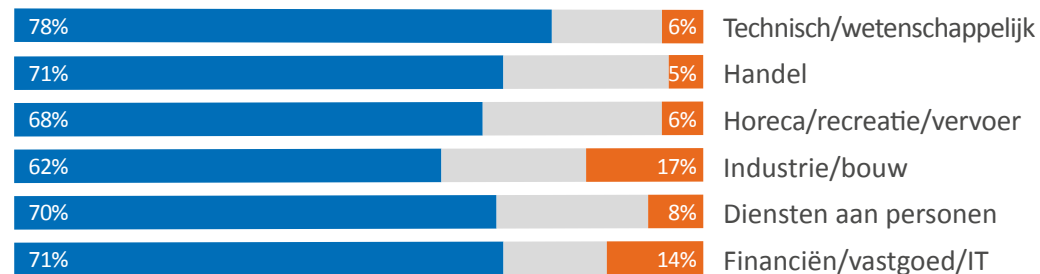
Sectorale benadering. 26% van de natuurlijke personen in de commerciële sector voelt zich vaak of altijd onveilig. Dit cijfer ligt aanzienlijk hoger dan dat van de technische/wetenschappelijke sector en de persoonlijke diensten, waar de antwoorden "vaak" en "altijd" minder dan 11% van het totaal uitmaken. Bij de rechtspersonen is de handelssector daarentegen het minst negatief: "vaak" of "altijd" zijn goed voor 5% van de antwoorden. In de industrie/bouwsector gaf 17% van de bedrijven (NP's en RP's) "vaak" of "altijd" als antwoord.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Altijd + vaak ■ Soms + weet het niet ■ Nooit + zelden

Figuur 9. Frequentie van het onveiligheidsgevoel per type entiteit en per sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

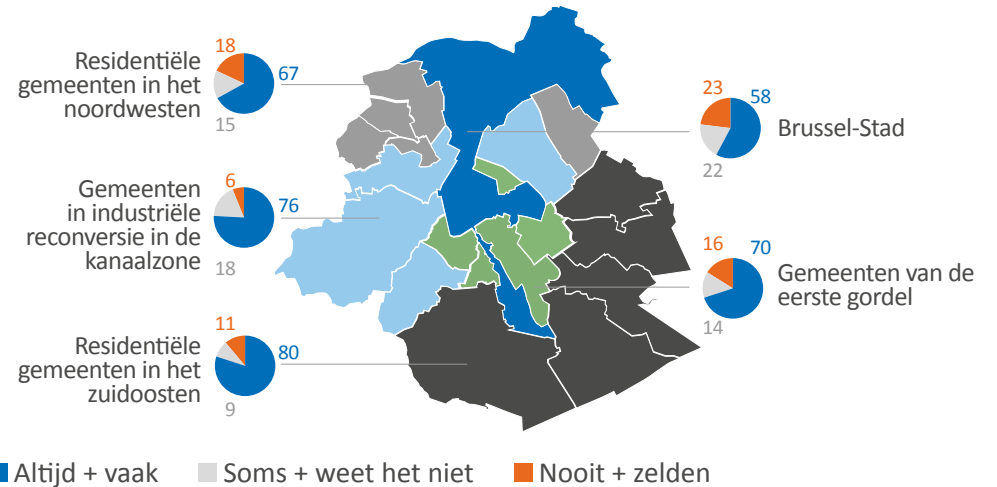
Over het algemeen voelen minder rechtspersonen dan natuurlijke personen zich vaak of altijd onveilig

Territoriale benadering. Bij de natuurlijke personen voelen degenen die zich in de cluster van gemeenten Industrie-Kanaal bevinden, zich minder vaak onveilig: 6% voelt zich "vaak" of "altijd" onveilig.

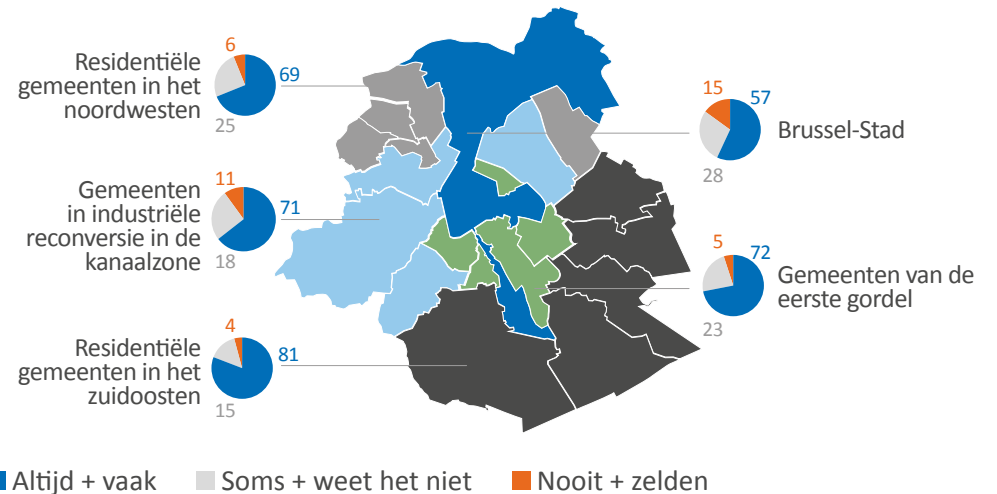
Over het algemeen voelen minder rechtspersonen dan natuurlijke personen zich vaak of altijd onveilig. Er is een verschil tussen bedrijven die in de eerste kroon en in de residentiële gemeenten van het zuidoosten gevestigd zijn - zij geven in respectievelijk 5% en 4% van de gevallen aan dat ze zich "vaak" of "altijd" onveilig voelen - en bedrijven in Brussel-Stad - waarvoor dit percentage tot 15% stijgt.

Natuurlijke personen

Figuur 10. Natuurlijke personen: frequentie (%) van het gevoel van veiligheid, per cluster van gemeenten – BPV/BOPV

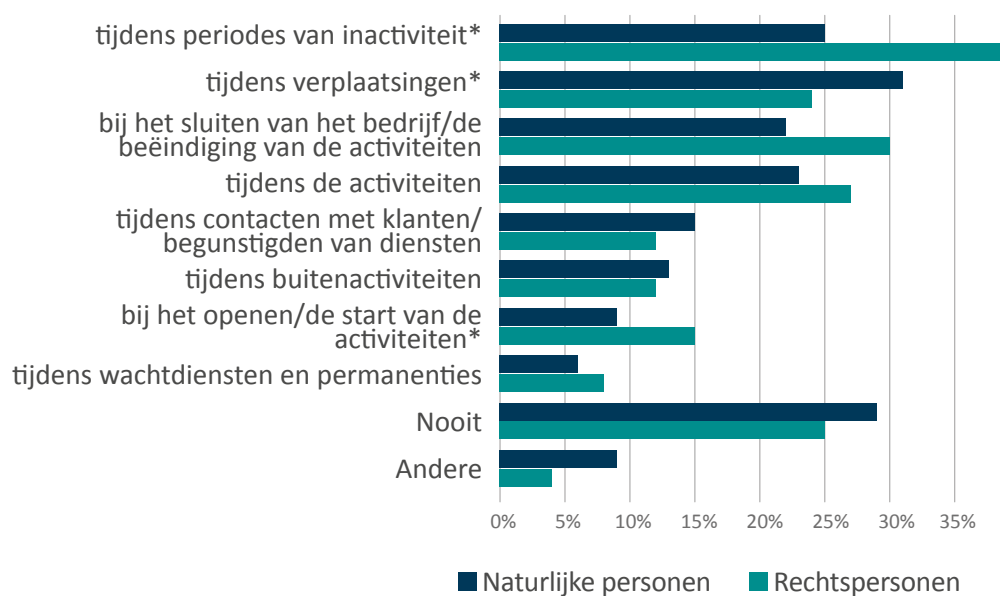
Rechtspersonen

Figuur 11. Rechtspersonen: frequentie (%) van het gevoel van veiligheid, per cluster van gemeenten – BPV/BOPV

2.3 Momenten van kwetsbaarheid

Op de vraag "Op welk moment is het bedrijf/bent u, als zelfstandige, het meest kwetsbaar vanuit veiligheidsoogpunt?" antwoorden 29% van de natuurlijke personen en 25% van de rechtspersonen dat zij zich "nooit" kwetsbaar voelen.

Figuur 12. Kwetsbaarheidsmomenten uit veiligheidsoogpunt per type entiteit – BPV/BOPV

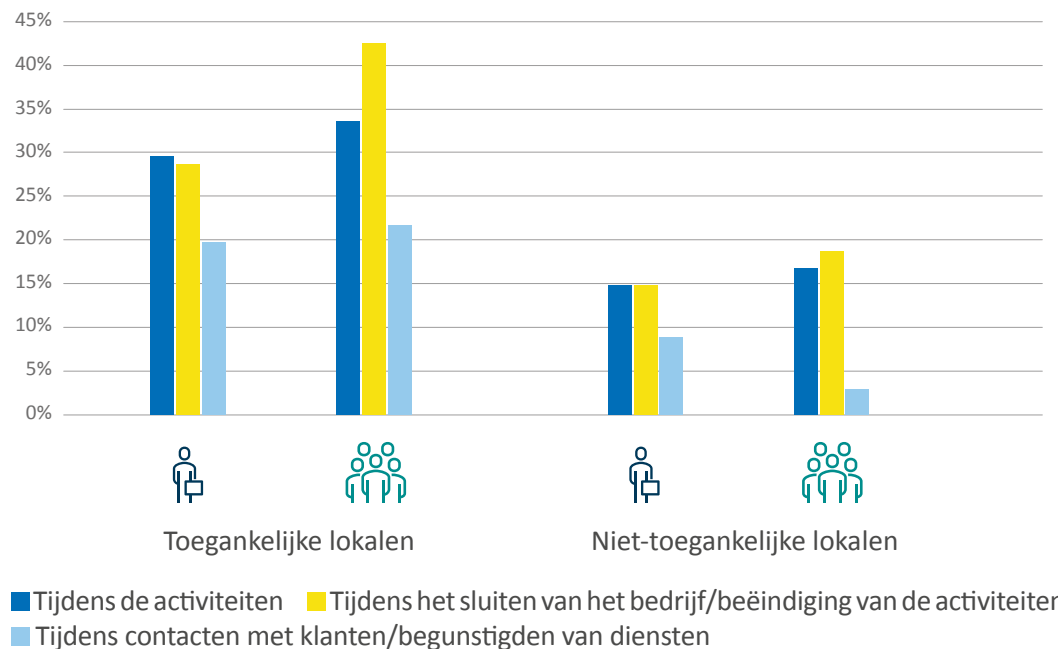
*: significant verschil tussen de twee substeekproeven

Profiel en type bedrijf. Natuurlijke personen voelen zich kwetsbaarder tijdens verplaatsingen (31%) en tijdens periodes van inactiviteit (25%). Periodes van inactiviteit zijn ook momenten van grotere kwetsbaarheid voor rechtspersonen (39%), gevolgd door het sluiten van het bedrijf/de beëindiging van de activiteiten (30%).

Bovendien zijn de gepercipieerde kwetsbaarheidsniveaus van ondernemingen die actief zijn in niet voor het publiek toegankelijke gebouwen lager dan die van ondernemingen met toegankelijke gebouwen. Dit geldt zowel voor natuurlijke als voor rechtspersonen Figuur 13.

Figuur 13. Kwetsbaarheid volgens de toegankelijkheid van de gebouwen, type entiteit – BPV/BOPV

Sectorale benadering. Tabel 5 geeft een gedetailleerd overzicht van de antwoorden per substeekproef en per sector voor de meest kwetsbare momenten. Bij natuurlijke personen blijkt dat een op twee ondernemingen in de handelssector zich kwetsbaar voelt tijdens het sluiten van de zaak/de beëindiging van de activiteit. Deze sector voelt zich ook tijdens de activiteiten vaker kwetsbaar dan andere.

Bij rechtspersonen voelen de handel en de horeca-/recreatie-/vervoerssector zich vaker kwetsbaar, niet alleen bij de beëindiging van hun activiteiten (respectievelijk 40% en 46%), maar ook tijdens periodes van inactiviteit (41% en 35%).

tijdens periodes van inactiviteit	tijdens verplaatsingen	bij het sluiten van het bedrijf/de beëindiging van de activiteit	tijdens de activiteiten	Nooit		tijdens periodes van inactiviteit	tijdens verplaatsingen	bij het sluiten van het bedrijf/de beëindiging van de activiteit	tijdens de activiteiten	Nooit
23%	34%	18%	24%	32%	Technisch/wetenschappelijk	43%	25%	26%	23%	25%
30%	23%	49%	33%	19%	Handel	41%	14%	40%	32%	18%
24%	38%	22%	22%	22%	Horeca/recreatie/vervoer	35%	16%	46%	35%	24%
11%	31%	11%	14%	37%	Industrie/bouw	43%	36%	24%	24%	21%
27%	31%	19%	22%	32%	Diensten aan personen	33%	32%	22%	28%	26%
38%	38%	14%	14%	10%	Financiën/vastgoed/IT	33%	29%	14%	14%	38%
25%	25%	31%	35%	17%	Brussel-Stad	35%	24%	42%	37%	16%
21%	27%	21%	20%	39%	1e gordel	41%	22%	30%	26%	23%
27%	39%	23%	24%	22%	Industrie - Kanaal	38%	23%	29%	35%	26%
29%	36%	31%	18%	20%	Residentieel NW	59%	31%	31%	16%	13%
24%	30%	15%	20%	35%	Residentieel ZO	33%	23%	22%	18%	35%

Tabel 5. Momenten van grotere kwetsbaarheid (top 5), volgens type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

Territoriale benadering. Wat de bedrijven binnen de eerste kroon en in de residentiële gemeenten van het zuidoosten betreft, antwoorden de natuurlijke personen het vaakst dat ze zich "nooit" erg kwetsbaar voelen. Bedrijven in de residentiële gemeenten in het noordwesten en de cluster Industrie-Kanaal voelen zich kwetsbaarder tijdens verplaatsingen (respectievelijk 36% en 39%). En 35% van de bedrijven in Brussel-Stad voelt zich kwetsbaar tijdens de activiteiten.

In het geval van rechtspersonen is het meest voorkomende antwoord ook "nooit" in de zuidoostelijke residentiële gemeenten. In het algemeen worden de periodes van inactiviteit als de belangrijkste kwetsbaarheidsmomenten ervaren, en dat geldt vooral voor de residentiële gemeenten in het noordwesten. Voor Brussel-Stad wordt de kwetsbaarheid meer gevoeld bij de sluiting van de zaak/de beëindiging van de activiteit en tijdens de activiteit.

2.4 Perceptie van het risico van slachtofferschap

2.4.1 Frequentie van blootstelling aan risico's

De respondenten werden eerst in de gelegenheid gesteld om commentaar te geven op de risico's van slachtofferschap waaraan zij zich tijdens hun activiteiten²² blootgesteld voelen. Sluikstorten blijkt het risico te zijn dat het vaakst wordt ervaren: 26% van de natuurlijke personen en 29% van de rechtspersonen hebben "vaak" of "altijd" dat gevoel. Over het geheel genomen is het op één na meest gepercipieerde risico hacking/phishing (9% NP's en 13% RP's), gevolgd door beschadiging van eigendom (respectievelijk 9% en 12%).

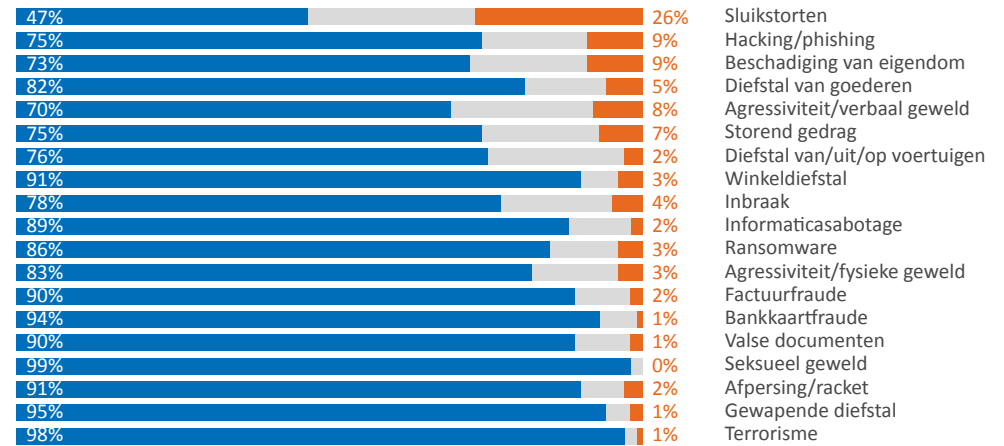
Sluikstorten blijkt het risico te zijn dat het vaakst wordt ervaren: 26% van de natuurlijke personen en 29% van de rechtspersonen hebben "vaak" of "altijd" dat gevoel.

Over het geheel genomen is het op één na meest gepercipieerde risico hacking/phishing (9% NP's en 13% RP's), gevolgd door beschadiging van eigendom (respectievelijk 9% en 12%).

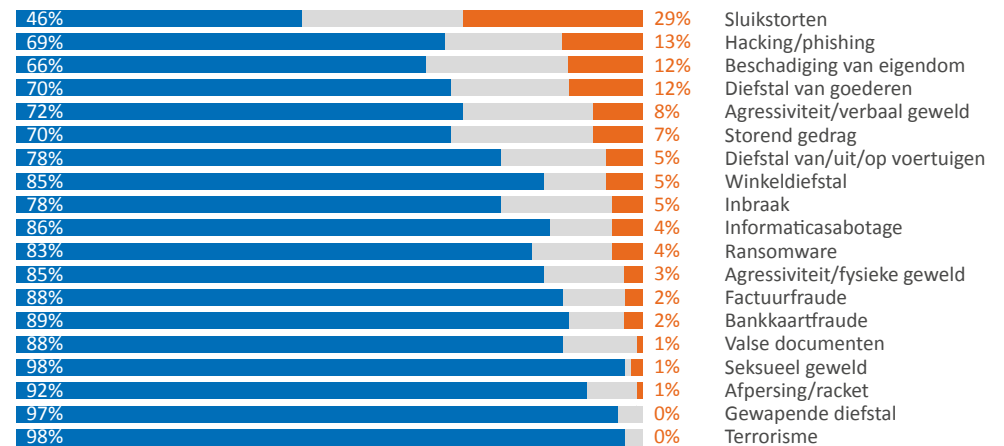
Analyses van significante verschillen en verbanden werden uitgevoerd voor vier van de vijf²³ vaakst ervaren risico's: sluikstorten, beschadiging van eigendom, diefstal van goederen en verbale agressie/verbaal geweld.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Altijd + vaak ■ Soms + weet het niet ■ Nooit + zelden

Figuur 14. Risico's waarmee bedrijven zich het vaakst geconfronteerd voelen, per type entiteit – BPV/ BOPV

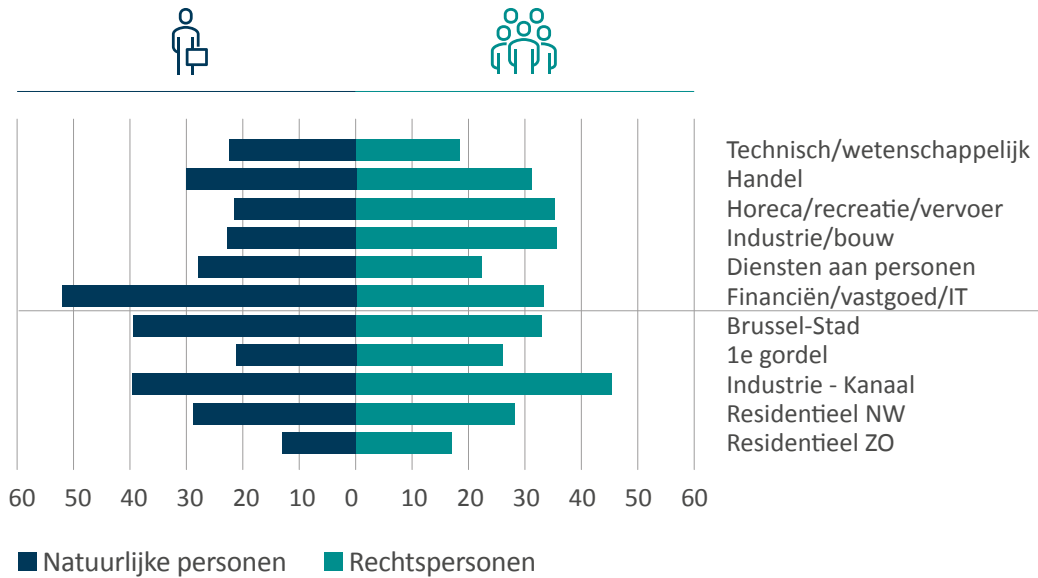
²² Aan de respondenten werd een lijst met feiten (zie bovenstaande figuur) en mogelijke frequenties voorgelegd.

²³ De risico's van hacking/phishing, waarvoor er geen significante verschillen tussen sectoren of wijken zijn, werden niet nader geanalyseerd.

2.4.1.1 Sluikstorten

Ervaren dit risico het vaakst:

- de sectoren financiën/vastgoed/IT voor de natuurlijke personen;
- de sectoren horeca/recreatie/vervoer en industrie/bouw voor de rechtspersonen;
- de bedrijven van Brussel-Stad en de cluster Industrie-Kanaal.

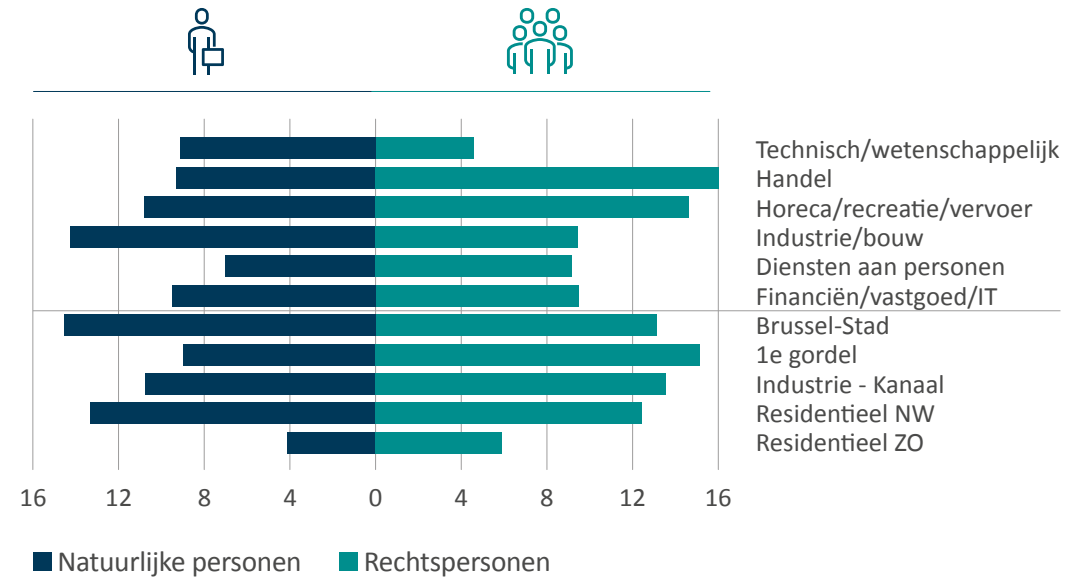

Figuur 15. Risico van sluitstorten (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV

2.4.1.2 Beschadiging van eigendom

Ervaren dit risico het vaakst:

- handel en horeca-/recreatie-/vervoersector voor de rechtspersonen;
- sectoren financiën/vastgoed/bouw voor de natuurlijke personen;
- natuurlijke personen gevestigd in Brussel-Stad en in de residentiële gemeenten in het noordwesten;
- rechtspersonen die gevestigd zijn in de cluster Industrie-Kanaal;
- rechtspersonen in de gemeenten van de eerste gordel.

Figuur 16. Risico op beschadiging van eigendom (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV

Onderscheiden zich eveneens door een hogere frequentie:

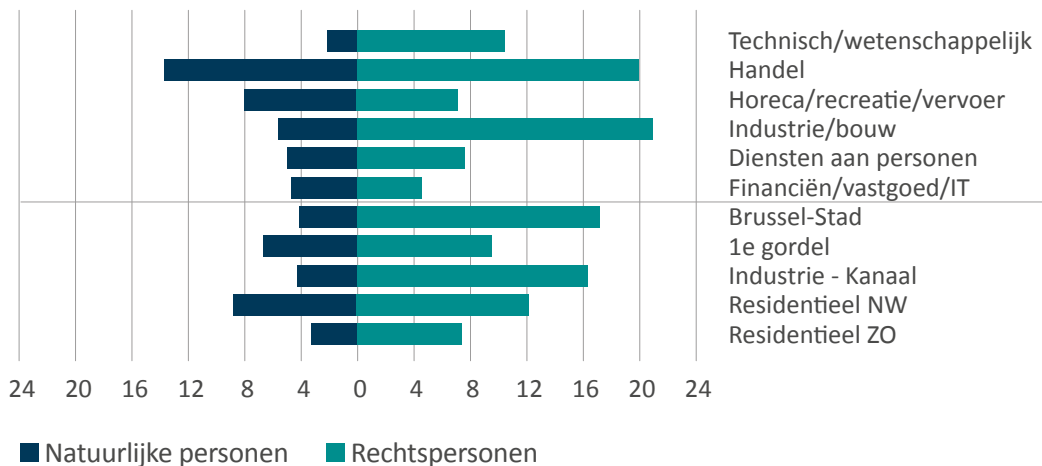
- bedrijven die 's nachts werken;
- bij de rechtspersonen, bedrijven die in het weekend werken (ten opzichte van bedrijven die alleen tijdens de week werken).

2.4.1.3 Diefstal van goederen

Hier zien we een duidelijker verband tussen het type entiteit en het gepercipieerde risico. Inderdaad voelt 12% van de rechtspersonen zich "vaak" of "altijd" blootgesteld aan dit risico, tegenover 5% van de natuurlijke personen.

Ervaren dit risico het vaakst:

- bedrijven (NP's en RP's) in de handelssector;
- bij de rechtspersonen, de industrie/bouwsector;
- de rechtspersonen in Brussel-Stad en in de gemeenten van de cluster Industrie-Kanaal.

Figuur 17. Risico op diefstal van goederen (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV

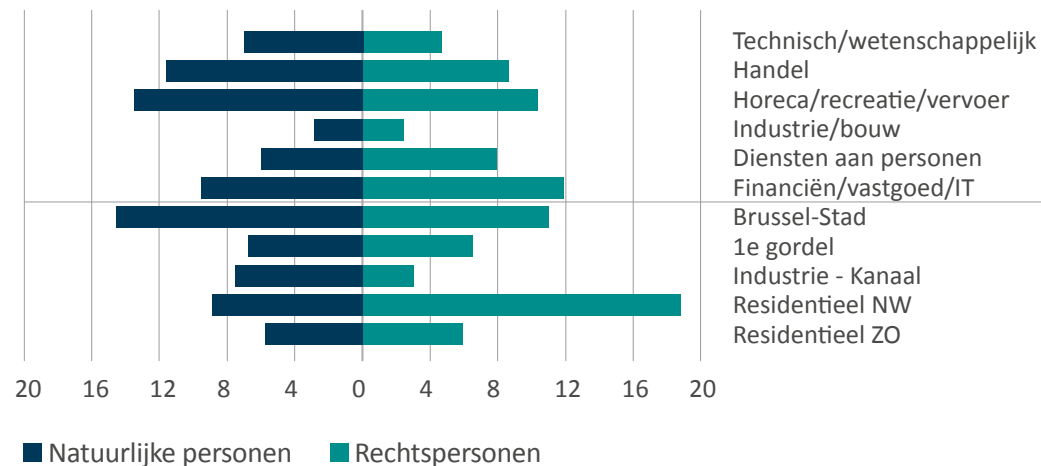
Onderscheiden zich eveneens door een hogere frequentie:

- bij de natuurlijke personen, diegenen van wie de lokalen toegankelijk zijn voor het publiek;
- bij de rechtspersonen, zij die slechts één werknemer hebben en zij die in het weekend werken.

2.4.1.4 Agressie en verbaal geweld

Ervaren dit risico het vaakst:

- rechtspersonen in de sectoren financiën/vastgoed/IT en horeca/recreatie/vervoer;
- natuurlijke personen in de sectoren horeca/recreatie/vervoer en handel;
- rechtspersonen in de noordwestelijke residentiële cluster;
- de natuurlijke personen in Brussel-Stad.

Figuur 18. Risico op agressie en verbaal geweld (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV

Onderscheiden zich ook door een hogere frequentie: rechtspersonen waarvan de activiteiten plaatsvinden in voor het publiek toegankelijke ruimten, maar ook rechtspersonen met nachtelijke uren of met enkele/alle activiteiten in het weekend.

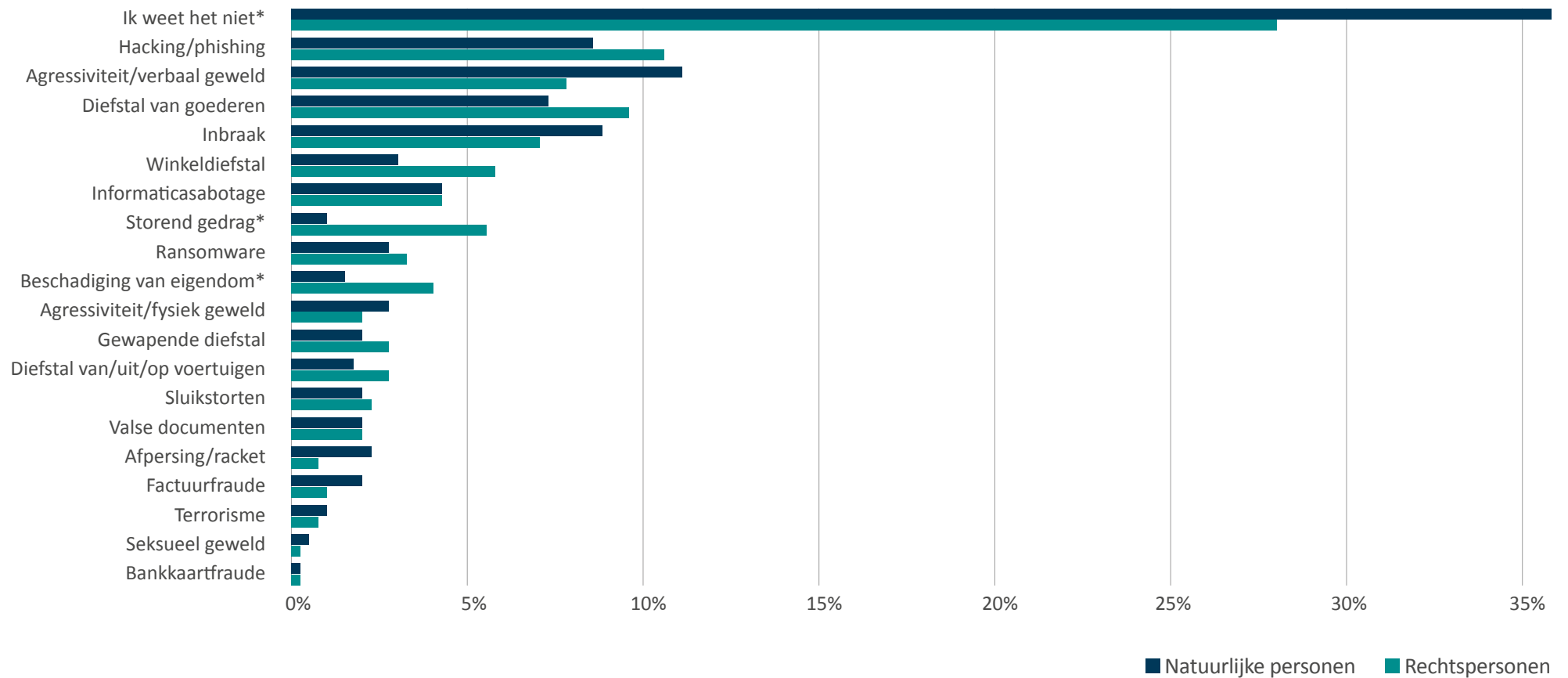
2.4.2 Risico's en sectoren

Om niet de (vermeende) frequentie van blootstelling aan risico's te bepalen, maar het soort criminaliteit dat "het meest bedreigend" lijkt voor de sector van het ondervraagde bedrijf, werd de vraag gesteld: "Welke vorm van criminaliteit leek het meest bedreigend voor uw sector te zijn in de afgelopen twaalf maanden?"

In het algemeen waren de meest voorkomende antwoorden, alle sectoren samen:

- voor de natuurlijke personen, "verbale agressie/verbaal geweld" (11%), "inbraak" (8,7%) en "hacking/phishing" (8,5%);
- voor de rechtspersonen, "hacking/phishing" (10,5%), "diefstal van goederen" (9,5%) en "verbale agressie/verbaal geweld" (7,7%).

Een op drie bedrijven antwoordt dat ze niet kunnen bepalen wat de belangrijkste bedreiging is.

Figuur 19. Belangrijkste bedreiging in de afgelopen twaalf maanden, per type entiteit – BPV/BOPV

*: significant verschil tussen de twee substeekproeven

Voor alle bedrijven (NP's en RP's) ziet de handelssector de diefstal van goederen als de grootste bedreiging. Andere bedreigingen springen bijzonder in het oog: de technisch-wetenschappelijke sector krijgt meer te maken met verbale agressie/geweld (NP's) en hacking/phishing (RP's).

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

ik weet het niet	hacking/phishing	verbale agressie/verbaal geweld	diefstal van goederen	inbraak		ik weet het niet	hacking/phishing	verbale agressie/verbaal geweld	diefstal van goederen	inbraak
29%	8%	17%	4%	11%	Technisch/wetenschappelijk	28%	22%	9%	3%	2%
35%	0%	0%	23%	7%	Handel	18%	6%	5%	18%	9%
46%	5%	11%	11%	3%	Horeca/recreatie/vervoer	28%	1%	9%	13%	12%
54%	6%	3%	9%	3%	Industrie/bouw	33%	10%	0%	17%	7%
35%	12%	8%	5%	11%	Diensten aan personen	32%	13%	12%	3%	5%
38%	24%	5%	0%	14%	Financiën/vastgoed/IT	38%	14%	7%	2%	2%

Tabel 6. Meest bedreigende vorm van criminaliteit (top 4) in de afgelopen twaalf maanden, per sector – BPV/BOPV (in het grijs: aantal observaties <30)

De winkels worden aangewezen als het meest bedreigd door criminaliteit. Vervolgens de horeca, de apotheken en de banken

Ten slotte werd via een open vraag aan de ondernemingen gevraagd om aan te geven welke soorten activiteiten volgens hen het meest bedreigd worden door de criminaliteit in het algemeen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Voor zowel natuurlijke personen als rechtspersonen werden winkels het meest aangewezen. Daarna volgen de horeca, de apotheken en de banken.

Sector		
	 Natuurlijke personen	 Rechtspersonen
Winkels (algemeen)	48%	42%
Horeca (algemeen)	13%	21%
Apotheken	13%	6%
Banken	9%	10%
Sieraden/goud en zilver	8%	8%
Nachtwinkels	5%	6%
Openbaar vervoer	5%	4%
Supermarkten/warenhuizen	4%	5%
Burgers/wijken/openbare plaatsen	4%	5%
Politie/ordediensten	5%	3%
Ik weet het niet	22%	24%

Tabel 7. Perceptie van de meest bedreigde sectoren (top 10), per type entiteit – BPV/BOPV

2.5 Tussentijdse conclusie

Een analyse van de vier facetten die verband houden met het veiligheidsgevoel van bedrijven (tevredenheid over de eigen wijk, frequentie van het gevoel van veiligheid, momenten van kwetsbaarheid, perceptie van het risico van slachtofferschap) levert talrijke bevindingen op en geeft een eerste gediversifieerd beeld van de veiligheid in het BHG. Opmerkelijk is de hoge mate van tevredenheid over de veiligheid in de wijk waarin het bedrijf is gevestigd (61% van de natuurlijke personen en 66% van de rechtspersonen is tevreden of zeer tevreden). Anderzijds is er de hoge frequentie van het gevoel van veiligheid: 73% NP's en 71% RP's voelen zich zelden of nooit onveilig.

Bepaalde factoren dragen in hogere mate bij aan het gevoel van onveiligheid. Dit is het geval voor bedrijven die publiek toegankelijk zijn. Anderzijds is het gevoel van onveiligheid groter, voor natuurlijke personen in de handelssector (26%), en voor rechtspersonen in de industrie/bouwsector (17%).

De grootste momenten van kwetsbaarheid zijn in periodes van inactiviteit voor alle bedrijven (25% NP's, 39% RP's). Maar ook tijdens verplaatsingen voor natuurlijke

personen (31%), en bij de sluiting van het bedrijf/de beëindiging van de activiteit voor rechtspersonen (30%).

In het algemeen is sluitstorten het meest gevoelde risico's van slachtofferschap: 26% van de natuurlijke personen en 29% van de rechtspersonen hebben "vaak" of "altijd" dat gevoel. Terwijl de bedreiging die het belangrijkste wordt geacht, virtueel is: hacking/phishing wordt het vaakst als dusdanig genoemd.

Tot slot moet worden opgemerkt dat de handelssector door alle respondenten als zeer kwetsbaar wordt beschouwd. En voor deze sector vormt de diefstal van goederen de grootste bedreiging (23% NP's, 18% RP's).

Deze percepties worden aangevuld met de verschillende aspecten van zelfgerapporteerd slachtofferschap, het thema van het volgende hoofdstuk.

Flachtofferschap

Naast de in het vorige hoofdstuk besproken veiligheidsperceptie van de bedrijven werd in de enquête ook gepeild naar de slachtofferschapservaring van de afgelopen twaalf maanden. Aan de respondenten werden gesloten vragen over de 19 vooraf geselecteerde feiten (*zie hierboven*) gesteld.

In dit hoofdstuk worden zes dimensies van slachtofferschap gepresenteerd:

- de prevalentie van de feiten;
- de aangifte en de tevredenheid over de aangifte;
- het (niet-)aangeven en de redenen daarvoor;
- de gevolgen voor de slachtoffers en voor het veiligheidsgevoel, en de financiële gevolgen;
- percepties van contextuele factoren die verband houden met deze feiten;
- een aanvullend deel over het aanzetten tot het plegen van misdrijven.

Er moet op gewezen worden dat de verschillende analyses worden uitgevoerd per feit, of per categorie van feiten wanneer een groepering noodzakelijk is vanwege de omvang van de subcategorieën²⁴.

3.1. Prevalentie

In de afgelopen twaalf maanden heeft 83% van de natuurlijke personen ten minste één keer een feit meegemaakt. Voor rechtspersonen bedraagt dit percentage 89%.

In de afgelopen twaalf maanden heeft 83% van de natuurlijke personen ten minste één keer een feit meegemaakt. Voor rechtspersonen bedraagt dit percentage 89%

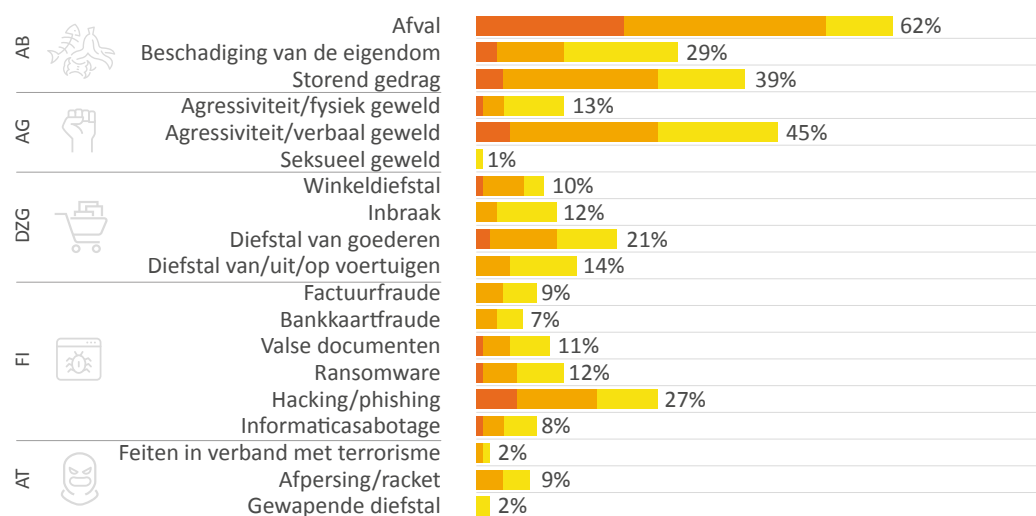

²⁴ Zie 2.4 Bijkomende hergroeperingen. Opgemerkt moet worden dat in de analyses per type feit afpersing/terrorisme is uitgesloten vanwege het kleine aantal observaties.

3.1.1. Frequentie van de feiten

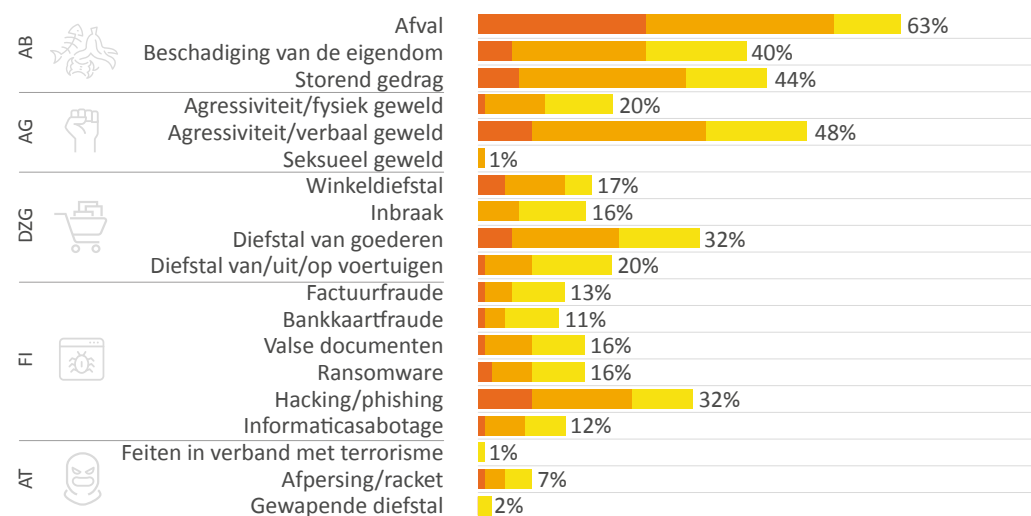
Aan de bedrijven werd gevraagd hoe vaak zij in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête in het kader van hun beroepsactiviteiten met de verschillende feiten werden geconfronteerd. Figuur 20 toont de slachtofferschapscijfers voor elk van de 19 feiten²⁵.

Natuurlijke personen

■ Meer dan 10 keer ■ Tussen 2 en 10 keer ■ Een enkele keer □ Nooit of "ik weet het niet"

Rechtspersonen

Figuur 20. Effectief slachtofferschap in de laatste twaalf maanden, per type entiteit en feit – BPV/BOPV
 AB: afval/beschadigingen; AG: agressie/geweld; DZG: diefstal zonder fysiek geweld; FI: fraude/IT; AT: afpersing en terrorisme

²⁵ Cf. Tabel 4 voor de volledige lijst van feiten.

Bepaalde feiten van slachtofferschap onderscheiden zich door hun frequentie, zowel voor natuurlijke als voor rechtspersonen:

sluikstorten (62% van de NP's waren hiervan het slachtoffer in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête; 63% van de RP's);

verbale agressie / verbaal geweld (45% NP's; 48% RP's);

storend²⁶ gedrag (39% NP's; 44% RP's);

beschadiging van eigendom (29% NP's; 40% RP's);

hacking/phishing (27% NP's; 32% RP's) met een vergelijkbaar aandeel voor diefstal van goederen voor rechtspersonen (32%).

Uit de resultaten blijkt dus duidelijk het belang van allerlei onbetamelijke gedragingen. Daarna volgen eigendomsdelicten, waarvan meteen duidelijk is (reeds in de "top 5") dat ze in meerdere vormen (beschadiging/diefstal) en kanalen (reëel/virtueel) voorkomen.

Het project "Belgian cost of cybercrime" (Paoli, L. et al., 2018) heeft hoge cijfers aan het licht gebracht voor feiten van cybercriminaliteit tegen bedrijven. Twee derde van de bedrijven die aan het onderzoek deelnamen, was het slachtoffer van een van de 5 onderzochte feiten:

- onrechtmatige toegang tot computersystemen,
- bedrijfsspionage,
- computerstoring door denial-of-serviceaanvallen of manipulatie van gegevens en systemen,
- ransomware,
- internetfraude.

Bovendien tonen de in de misdaadstatistieken van de politie geregistreerde feiten op het niveau van het Brussels Gewest, voor de periode tussen 2013 en 2018, een stijging met 25% aan van het aantal ICT-/online delicten, zonder mogelijkheid om onderscheid te maken tussen particulieren en bedrijven wat de slachtoffers betreft. Specifiek voor hackingfeiten bedraagt de variatie tussen 2013 en 2018 +110%. Voor feiten van computerfraude, die 87% van alle ICT-/online delicten uitmaken, is de variatie +23%.

²⁶ Andere dan de bovenstaande feiten, bijv. dronkenschap, samenscholingen.

Om de verbanden tussen sectoren en slachtofferschap te analyseren, worden op de volgende pagina's de 19 feiten per 'type' geanalyseerd overeenkomstig de voormelde hergroepering (zie 1.4 Bijkomende hergroeperingen).

Onderzoek naar de belangrijke verbanden tussen het zelfgerapporteerde slachtofferschap en de kenmerken van de bedrijven levert trends op waarvan sommige in de lijn liggen van die welke zijn besproken voor het veiligheidsgevoel.

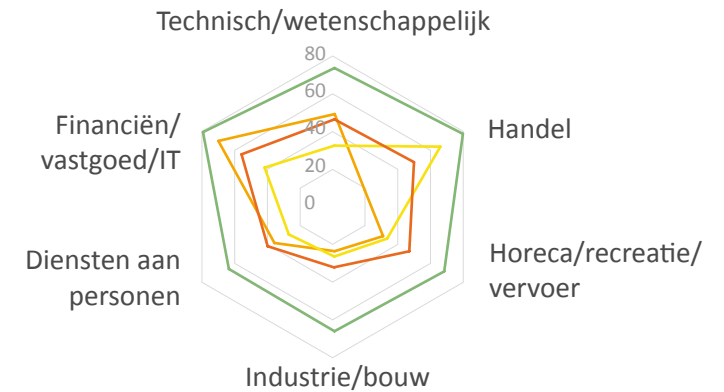
Profielen en bedrijfstype. In het algemeen (voor NP's en RP's) komt slachtofferschap vaker voor bij bedrijven waarvan de gebouwen toegankelijk zijn voor het publiek. Voor feiten als agressie/geweld en diefstal zonder fysiek geweld komt slachtofferschap ook vaker voor bij bedrijven met meer dan één werknemer. Rechtspersonen met weekendactiviteiten hebben hogere slachtofferschapcijfers.

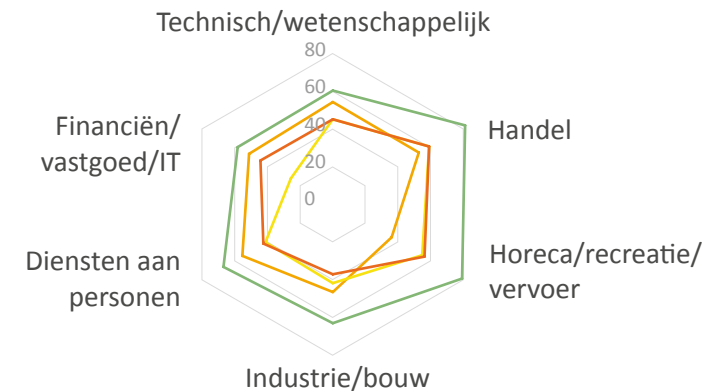
Sectorale benadering. Figuur 21 toont het slachtofferschap dat in de verschillende sectoren is waargenomen, per type feit. De handel is de sector waarin sluikstorten het meest voorkomt: 79% van de natuurlijke personen en 83% van de rechtspersonen zijn in de afgelopen twaalf maanden ten minste eenmaal slachtoffer geweest. De handel is ook de sector met het hoogste niveau van zelfgerapporteerd slachtofferschap voor diefstal zonder geweld. Voor het laatstgenoemde type feiten is het verschil in slachtofferschap tussen de handelssector en de minst getroffen sector bijzonder opmerkelijk: 39% verschil met industrie/bouw voor natuurlijke personen, 34% verschil met de sector financiën/vastgoed/IT voor rechtspersonen.

Voor feiten van het type "fraude/IT" zijn de sectoren met het hoogste effectieve slachtofferschap de technische/wetenschappelijke sector voor natuurlijke personen en de diensten aan personen voor rechtspersonen.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

— Afval/beschadiging — Diefstal zonder geweld
 — Agressiviteit/geweld — Fraude/IT

Figuur 21. Effectief slachtofferschap (%) in de afgelopen twaalf maanden, per bedrijfstak, type entiteit en type feit – BPV/BOPV

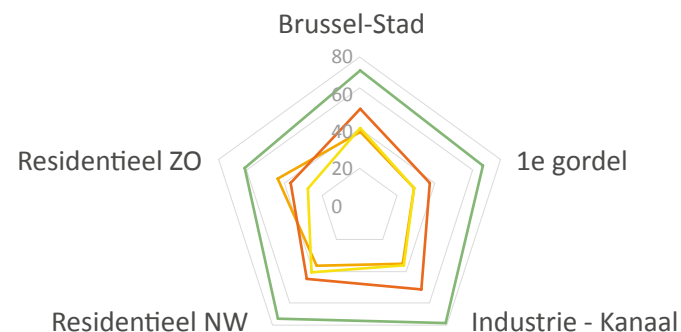
Territoriale benadering. Minstens 7 op de 10 bedrijven krijgen met de categorie afval/beschadigingen te maken in alle clusters, behalve de bedrijven in de residentiële gemeenten van het zuidwesten, waar 56% van de rechtspersonen heeft verklaard slachtoffer te zijn.

Agressie/geweld komt meer voor in de cluster Industrie-Kanaal voor natuurlijke personen en in de residentiële gemeenten in het noordwesten voor rechtspersonen. Voor beide substeekproeven heeft Brussel-Stad ook een hoog slachtofferschapscijfer voor dit type feiten.

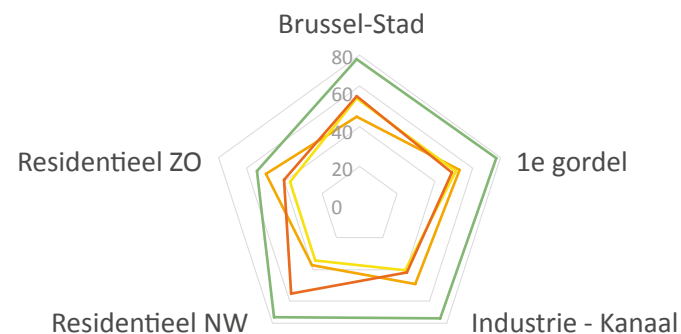
In het geval van diefstal zonder fysiek geweld worden alleen bij de rechtspersonen significante verschillen gevonden. Slachtofferschap komt vaker voor in Brussel-Stad en in de gemeenten van de eerste gordel, waar 55% van de bedrijven slachtoffer is geweest. In de residentiële gemeenten in het noordwesten of het zuidoosten daarentegen is het percentage 37%.

Er is geen wezenlijk verschil per cluster van gemeenten voor feiten van fraude/IT.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

- Afval/beschadiging
- Diefstal zonder geweld
- Agressiviteit/geweld
- Fraude/IT

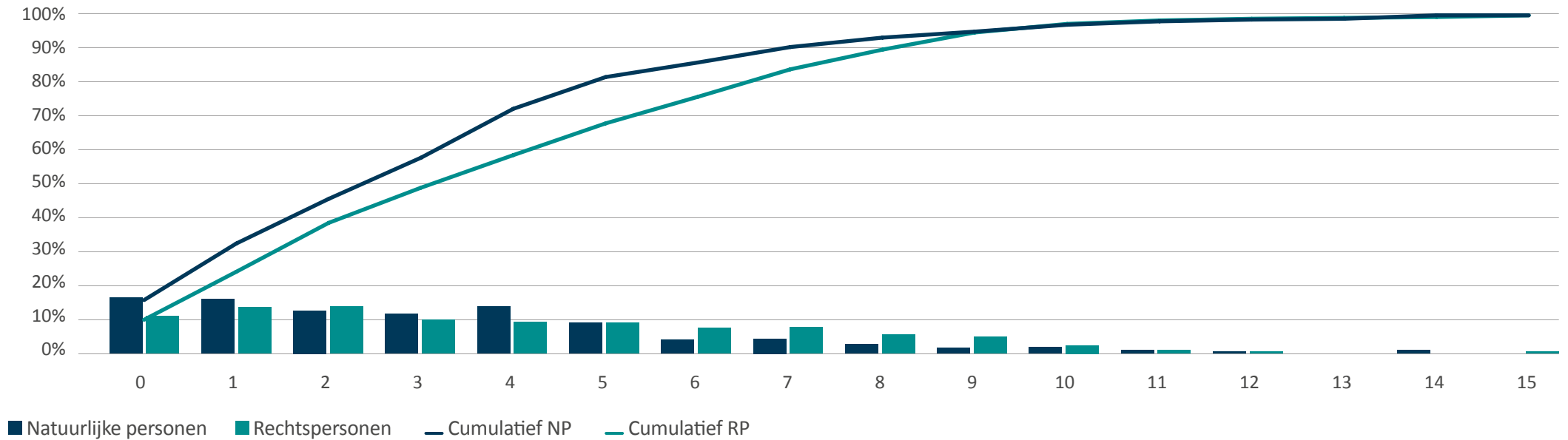
Figuur 22. Zelfgerapporteerd slachtofferschap in de laatste twaalf maanden, per type feiten, type entiteit en cluster van gemeenten – BPV/BOPV

3.1.2. Polyslachtofferschap

Het is ook mogelijk om het slachtofferschap met betrekking tot verschillende feiten in dezelfde periode te meten (polyslachtofferschap). 66% van de natuurlijke personen en 75% van de rechtspersonen waren in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête het slachtoffer van ten minste twee verschillende feiten (Figuur 23). Het blijkt ook dat 5% van alle bedrijven het slachtoffer is geworden van 10 of meer verschillende feiten.

66% van de natuurlijke personen en 75% van de rechtspersonen waren in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête het slachtoffer van ten minste twee verschillende feiten

Figuur 23. Effectief polyslachtofferschap (% entiteiten per aantal verschillende feiten) in de laatste twaalf maanden, per type entiteit – BPV/BOPV

De grootste categorie van polyslachtofferschap is die van de bedrijven die twee verschillende feiten hebben meegemaakt. Voor natuurlijke personen is de meest frequente combinatie slukstorten en verbale agressie/verbaal geweld (36% van de gevallen). Bij rechtspersonen werd de combinatie van feiten van slukstorten en storend gedrag (37% van de gevallen) het vaakst genoemd.

3.2 Aangifte van de feiten aan de politie

Politiestatistieken zijn de klassieke gegevensbron bij de analyse van misdrijven, hun trends en hun evolutie. De op deze manier geregistreerde misdrijven zijn echter geen afspiegeling van de werkelijke criminaliteit. De GVE 2018 voor particulieren benadrukte de grote kloof tussen zelfgerapporteerd slachtofferschap en het vaak zeer lage aangiftepercentage. Maar hoe zit dat precies bij ondernemingen? Zijn de gemelde gevallen van slachtofferschap bij de politie aangegeven?

Inbraak en diefstal in/van voertuigen worden het meest gemeld: 81% en 72% bij particulieren en 87% en 72% bij rechtspersonen (Figuur 24). Daarna volgen beschadiging van eigendom bij natuurlijke personen (38%) en diefstal van goederen bij rechtspersonen (50%)²⁷.

Voor het merendeel van de andere feiten zijn de niet-aangiftepercentages significant (Figuur 24). Dit is met name het geval voor hacking/phishing, feiten waarvan 89% van de natuurlijke personen en 84% van de rechtspersonen hebben verklaard dat zij ze niet hebben aangegeven. Sluikstorten, storend gedrag en verbale agressie/verbaal geweld, d.w.z. de meest voorkomende zelfgerapporteerde vormen van slachtofferschap, behoren tot de feiten die het minst worden aangegeven, wellicht omdat ze worden gebanaliseerd of weinig schade veroorzaken.

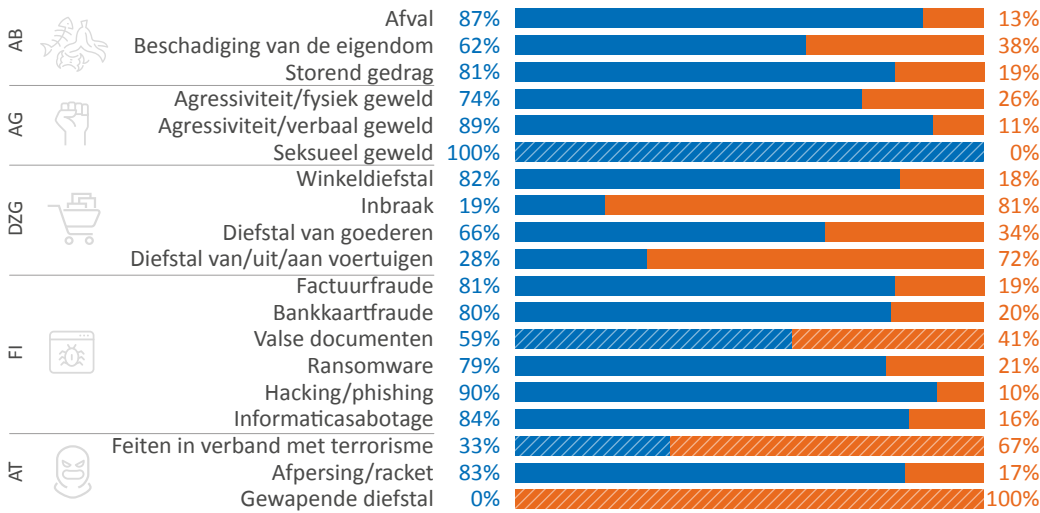
Deze resultaten komen overeen met die van de eerste gewestelijke veiligheidsenquête bij particulieren die BPV/BOPV in 2018 heeft uitgevoerd. Bewoners, pendelaars en toeristen verklaarden toen veel vaker een klacht te hebben ingediend voor eigendomsdelicten dan voor andere feiten. Om materiële redenen die te maken hebben met het terugvorderen van de schade, worden eigendomsdelicten duidelijk vaker aangegeven dan andere feiten waarvoor er weinig of geen²⁹ kans op een schadeloosstelling bestaat. Uit kwantitatief oogpunt zijn diefstal en afpersing de belangrijkste categorie van feiten die zijn geregistreerd in de misdaadstatistieken van de politie voor het Gewest (68.933 feiten geregistreerd in 2018 in het BHG, dat is 46% van het totale aantal misdrijven dat op het grondgebied werd gepleegd).

²⁷ Het aantal observaties van de gemelde feiten is te klein om buiten de substeekproeven om te worden geanalyseerd.

²⁸ Brussel Preventie en Veiligheid, *op. cit.*

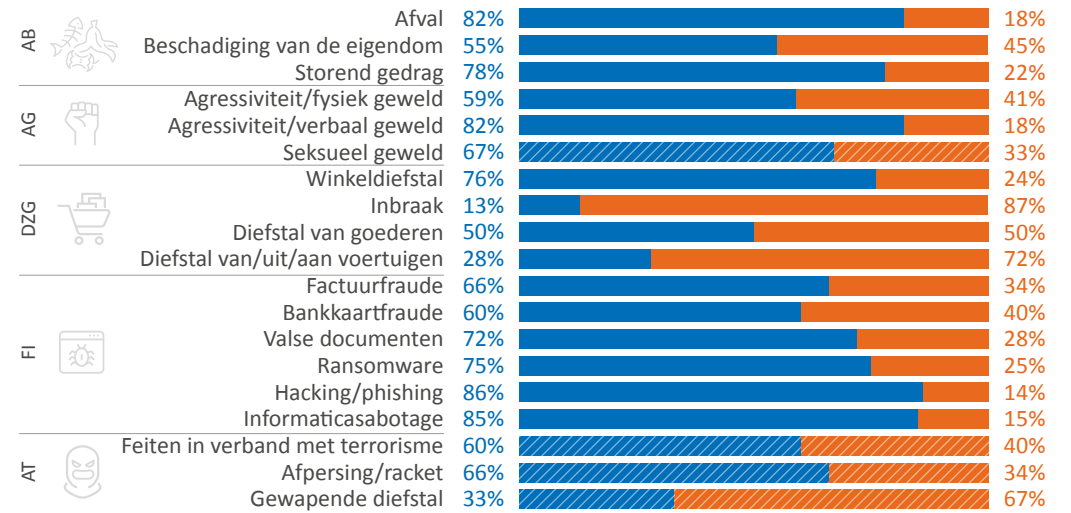
²⁹ TOLSMAN J. *et al.*, « When do people report crime to the police? Results from a factorial survey design in the Netherlands, 2010 ». *J Exp Criminol* 8 (2012) : 117–134.

Natuurlijke personen

■ Nooit of "Ik weet het niet" ■ Altijd of soms

Rechtspersonen

Figuur 24. Aangifte van feiten bij de politie, per type entiteit en feit – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)
 AB: afval/beschadigingen; AG: agressie/geweld; DZG: diefstal zonder fysiek geweld; FI: fraude/IT; AT: afpersing en terrorisme

3.2.1. Redenen om geen aangifte te doen

Bepaalde fenomenen worden geanalyseerd, mensen vrezen omslachtige procedures of vinden dat de schade meevalt, het zouden allemaal redenen kunnen zijn om geen aangifte te doen. Maar wat zeggen de respondenten hier zelf over?³⁰ Op de vraag "Waarom worden de volgende feiten niet (altijd) bij de politie aangegeven" is het meest voorkomende antwoord "weinig schade": 48% van de natuurlijke personen en 51% van de rechtspersonen vermelden dit (Figuur 25³¹). De tweede reden om geen aangifte te doen, is "het gevoel dat de klacht tot niets dient of nutteloos is" (44% NP; 46% RP). Angst voor represailles en behoud van imago/reputatie worden minder vermeld: tussen 2 en 7% van de bedrijven selecteerde deze antwoorden.

De niet-aangiftpercentages zijn significant

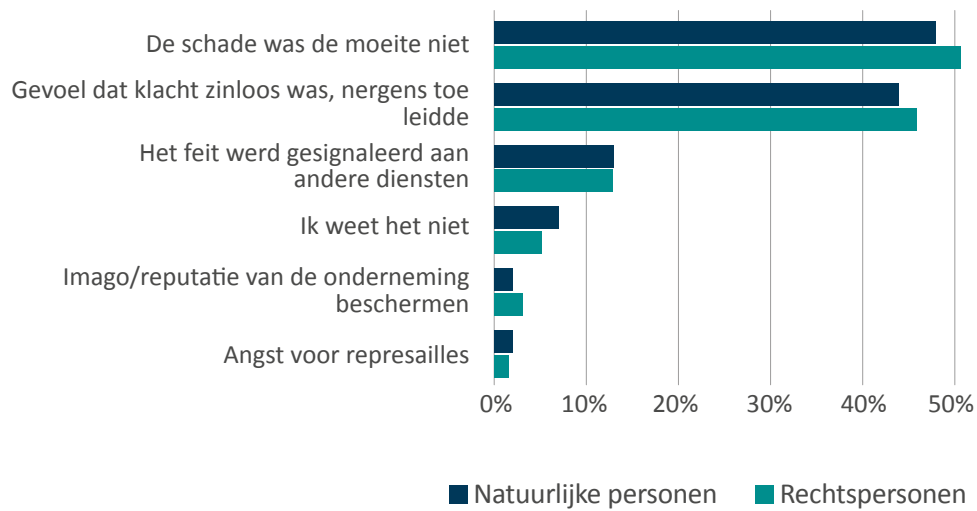

³⁰ Merk op dat het aantal observaties van niet-aangiften te klein is om buiten de substeekproeven om te worden geanalyseerd.

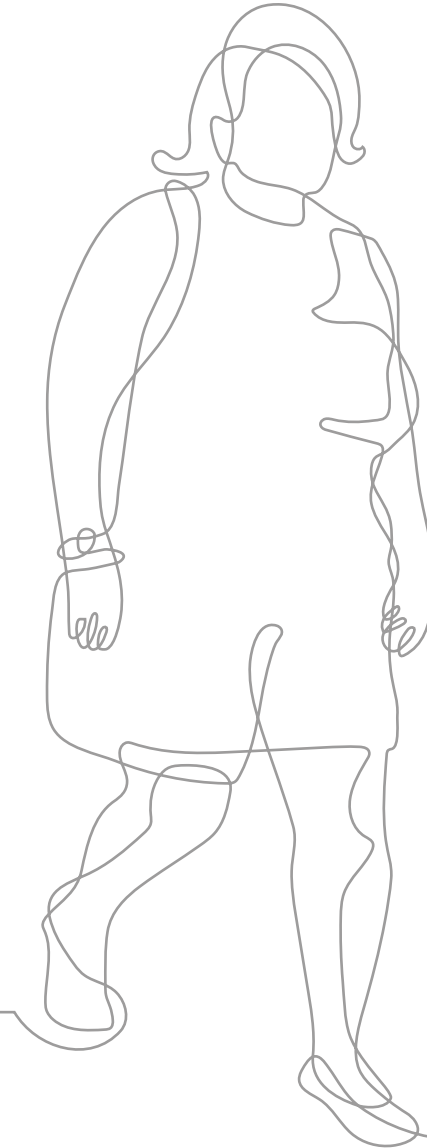
³¹ Om deze cijfers te verkrijgen, worden de antwoorden voor elk feit gewogen met hun relatieve belang (gelijk aan het aantal observaties voor elk feit).

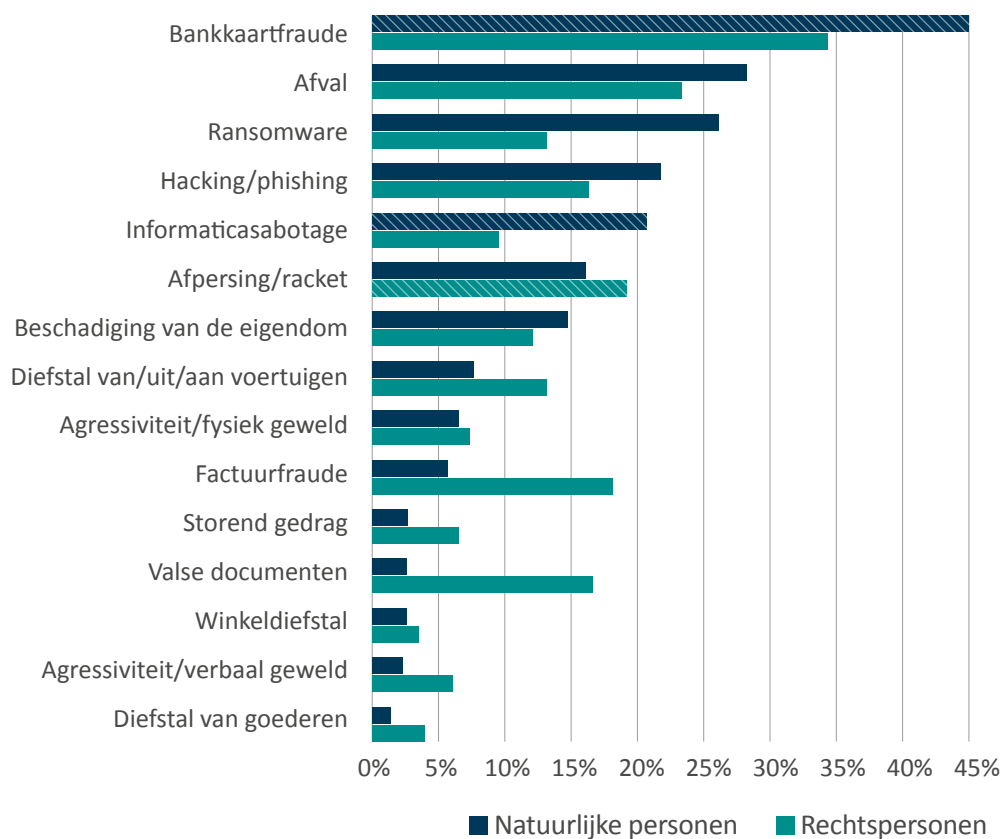
De redenen om geen aangifte te doen zijn vooral "weinig schade" (48% van de natuurlijke personen en 51% van de rechtspersonen) en "het gevoel dat de klacht tot niets dient of nutteloos"

Figuur 25. Redenen voor niet-aangifte per type entiteit – BPV/BOPV

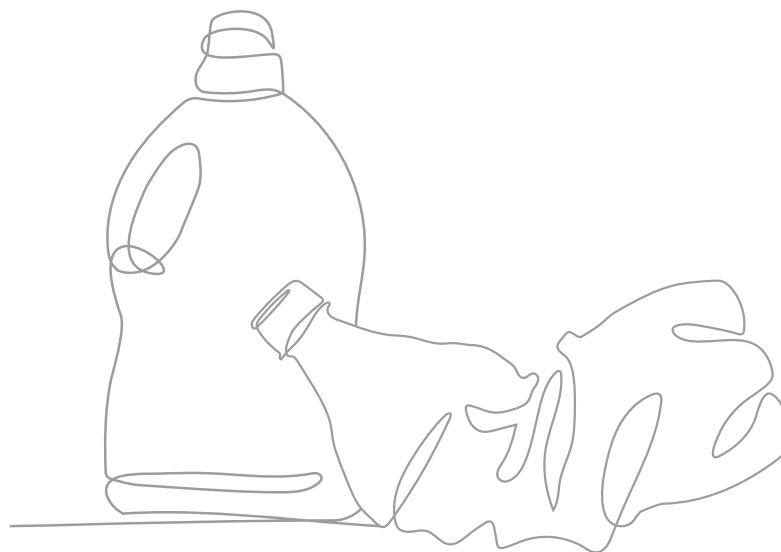

Wanneer het feit wordt aangemerkt als "gemeld aan andere diensten", is er een hogere frequentie van positieve antwoorden voor sommige fenomenen (Figuur 26). Dit is het geval voor sluikstorten (voor 28% NP's en 23% RP's) en voor feiten van het type "Fraude/IT" (bankkaartfraude, *ransomware*, hacking/phishing enz.).

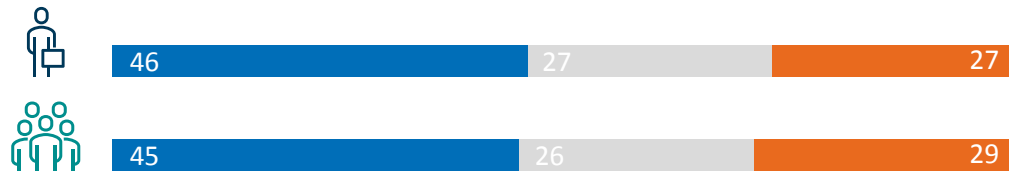
Figuur 26. % van de bedrijven die "elders aangeven" antwoorden per feit en type entiteit – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

Als we kijken naar het type feiten dat het vaakst elders wordt gemeld, zijn de meest genoemde "andere aangifteplaatsen" logischerwijs Net Brussel en de gemeentediensten. Voor *ransomware*, hacking/phishing en computersabotage - die door meer dan een op vijf rechtspersonen 'elders' worden gemeld - wordt aangifte gedaan bij de IT-diensten of officiële contactpunten (bijv. *Safeonweb*). Tot slot wendden de slachtoffers van bankkaartfraude - waarvoor 34% van de natuurlijke personen en 45% van de rechtspersonen elders aangifte doen - zich meestal tot de banksector.

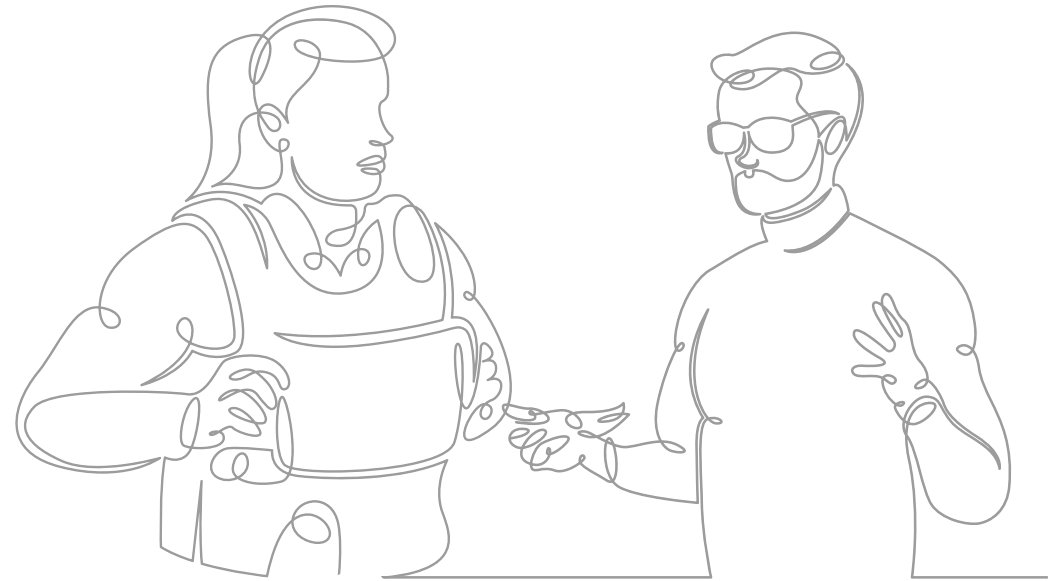
3.2.2. Kwaliteit van het onthaal

De bedrijven werden ondervraagd over de kwaliteit van het onthaal en het optreden van de politie bij het melden van feiten³². Voor alle feiten bedraagt het percentage "tevreden" en "zeer tevreden" 46% voor natuurlijke personen en 45% voor rechtspersonen³³ (Figuur 27).

■ Tevreden + zeer tevreden ■ Neutraal + weet het niet ■ Zeer ontevreden + ontevreden

Figuur 27. Tevredenheid over de kwaliteit van het onthaal en het optreden van de politie, per type entiteit – BPV/BOPV

De hoogste tevredenheidspercentages, gemeten aan de hand van de som van de antwoorden "zeer tevreden" en "tevreden" voor feiten waarbij er meer dan 30 observaties waren, hadden betrekking op beschadiging van eigendom, inbraak en diefstal van/uit een voertuig (Figuur 28).

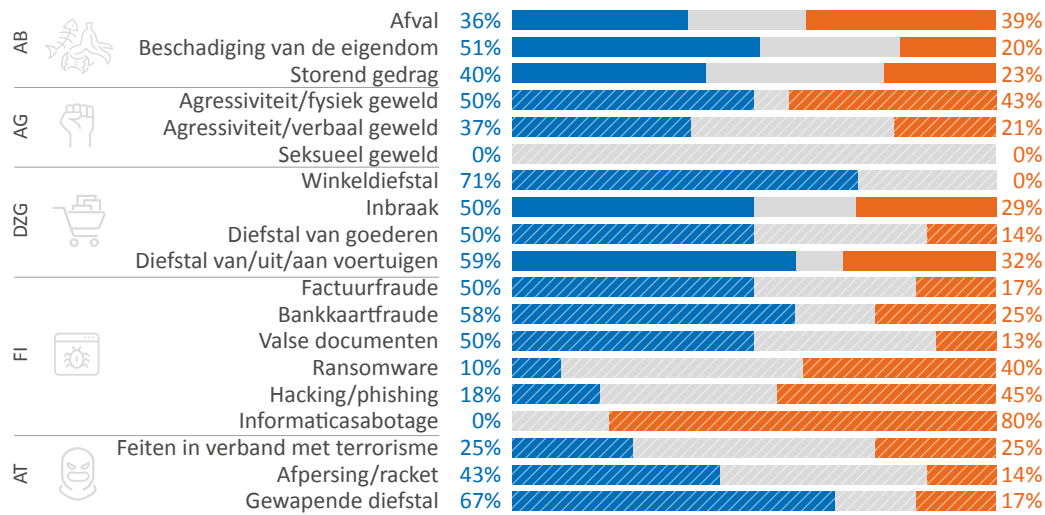
De mate van ontevredenheid wordt gemeten door de antwoorden "zeer ontevreden" en "ontevreden" op te tellen. Met betrekking tot het storten van afval en vuilnis verklaren 39% van de natuurlijke personen en 43% van de rechtspersonen ontevreden te zijn. De mate van ontevredenheid is respectievelijk 23% en 29% voor storend gedrag.

Gezien het geringe aantal observaties konden de redenen voor de ontevredenheid niet worden verwerkt.

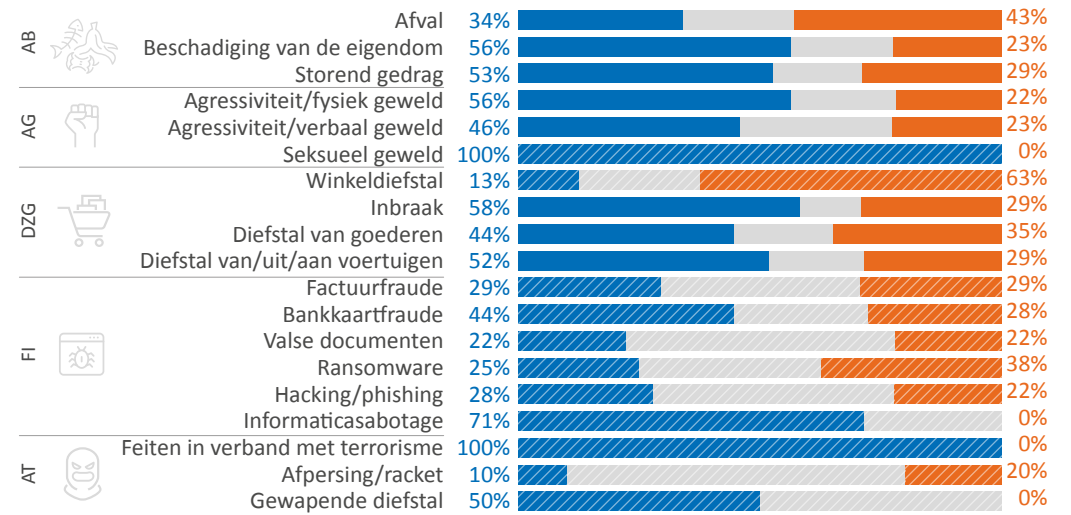
³² De tevredenheid per sector, per cluster van gemeenten is niet verwerkt vanwege het lage aantal observaties.

³³ Om deze cijfers te verkrijgen, worden de antwoorden voor elk feit gewogen met hun relatieve belang (gelijk aan het aantal observaties voor elk feit).

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Tevreden + zeer tevreden ■ Neutraal + weet het niet ■ Zeer ontevreden + ontevrede

Figuur 28. Tevredenheid over het onthaal en het politieoptreden voor de feiten die bij de politie werden aangegeven, per type entiteit en feit – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

AB: afval/beschadigingen; AG: agressie/geweld; DZG: diefstal zonder fysiek geweld; FI: fraude/IT; AT: afpersing en terrorisme

3.3 Gevolgen

Er werden drie soorten gevolgen voor de slachtoffers van de feiten geanalyseerd: algemene gevolgen, gevolgen voor het veiligheidsgevoel en financiële gevolgen.

3.3.1 Algemene gevolgen

Wat zijn de belangrijkste gevolgen van de feiten voor de bedrijven? Op deze gesloten vraag antwoordt 61% van de bedrijven (zowel NP's als RP's) dat ze geen grote gevolgen hebben ondervonden.

De vier meest genoemde types gevolgen zijn:

- emotionele/psychologische impact: 29% NP's en 26% RP's;
- stijging van de beveiligingskosten: 7% NP's en 11% RP's;
- daling van de omzet: 7% NP's en 10% RP's;
- negatief imago / slechte reputatie: 8% NP's en 10% RP's.

Figuur 29 geeft de belangrijkste gevolgen weer per type feit en volgens de frequentie van het slachtofferschap.

De emotionele / psychologische impact (29% NP's en 26% RP's) is het belangrijkste gevolg van de feiten

Figuur 29. Belangrijkste gevolgen (%) van de feiten van de afgelopen twaalf maanden, per type feit, type entiteit en volgens de frequentie van het slachtofferschap – BPV/BOPV

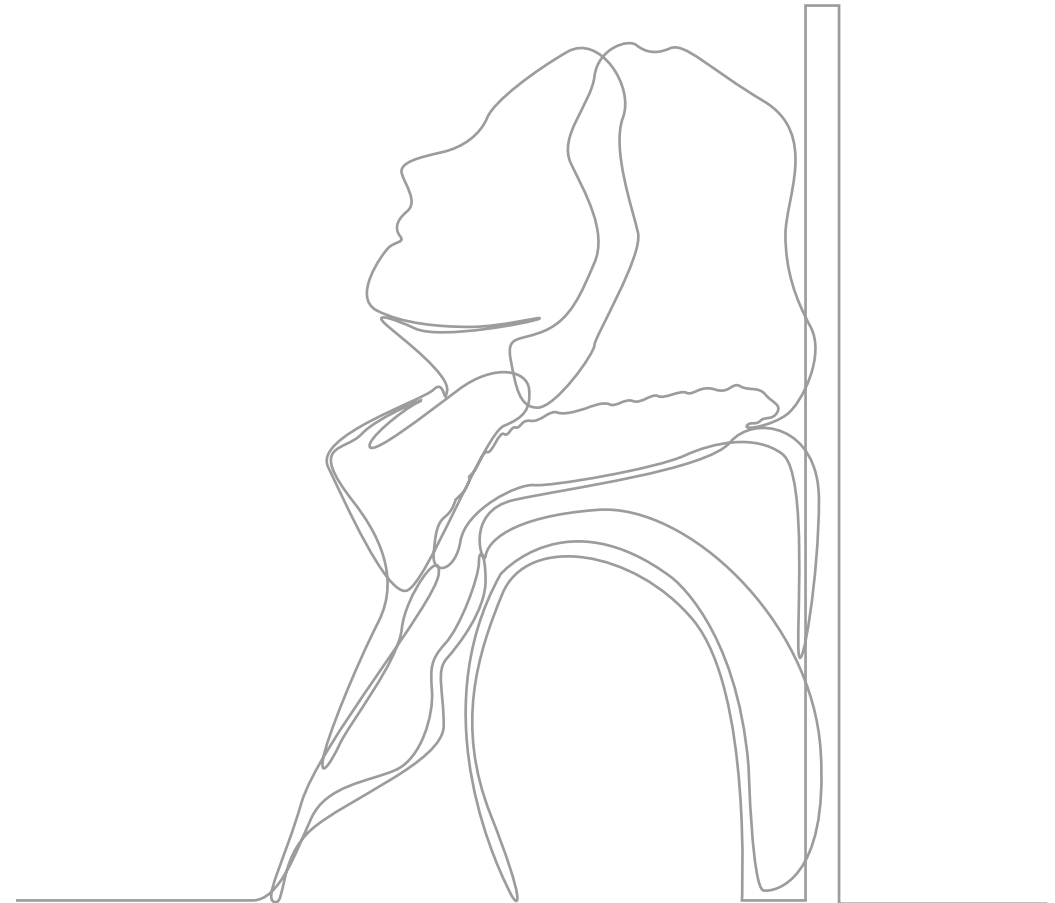
In de eerste plaats is het duidelijk dat de identificatie van de gevolgen het resultaat is van een leerproces dat zich ontwikkelt naarmate de frequentie van slachtofferschap toeneemt. Hoe frequenter het slachtofferschap, hoe minder waarschijnlijk het is dat het bedrijf antwoordt dat er "geen grote gevolgen" zijn.

Profielen en bedrijfstypes. We merken ook op dat de emotionele/psychologische impact het belangrijkste is, ongeacht de feiten en de frequentie ervan. Eén uitzondering geldt echter voor rechtspersonen: wanneer handelingen van het type "diefstal zonder fysiek geweld" zeer frequent voorkomen, wordt de daling van de omzet het belangrijkste gevolg.

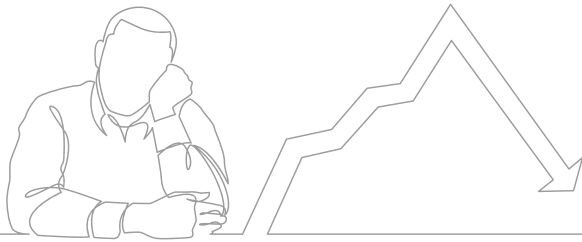

Over het geheel genomen zijn er meer rechtspersonen die gevolgen voor de omzet melden (10% van de respondenten) dan natuurlijke personen (7% van de respondenten)³⁴. Bovendien is de stijging van de beveiligingskosten het op één na belangrijkste gevolg in het algemeen (kan worden geïnterpreteerd als een indirect effect op de omzet).

Ook moet worden opgemerkt dat in het geval van natuurlijke personen die worden geconfronteerd met diefstal zonder fysiek geweld, het op één na belangrijkste gevolg het negatieve imago/de slechte reputatie is.

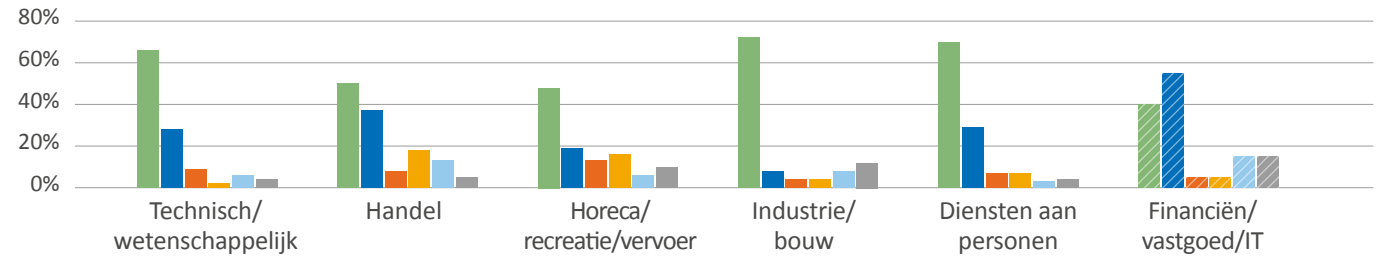
³⁴ Zie ook 4.3.3 Financiële gevolgen voor de verschillen in financiële kosten naargelang het type entiteit.

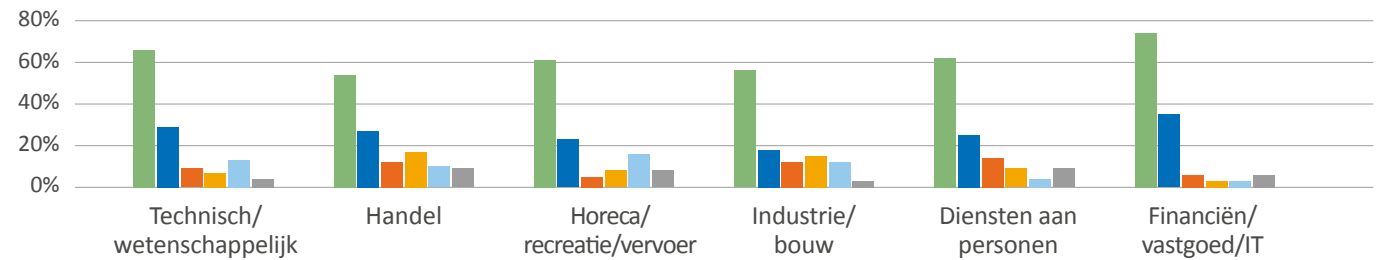
Sectorale benadering. Op sectoraal niveau wordt het antwoord "omzetzaling" vaker gegeven door bedrijven (Figuur 30).

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

- Geen enkele belangrijke impact
- Emotionele/psychologische impact
- Negatief imago/slechte reputatie
- Vermindering van het zakencijfer
- Verhoging van de beveiligingskosten
- Stijging van de verzekeringskosten

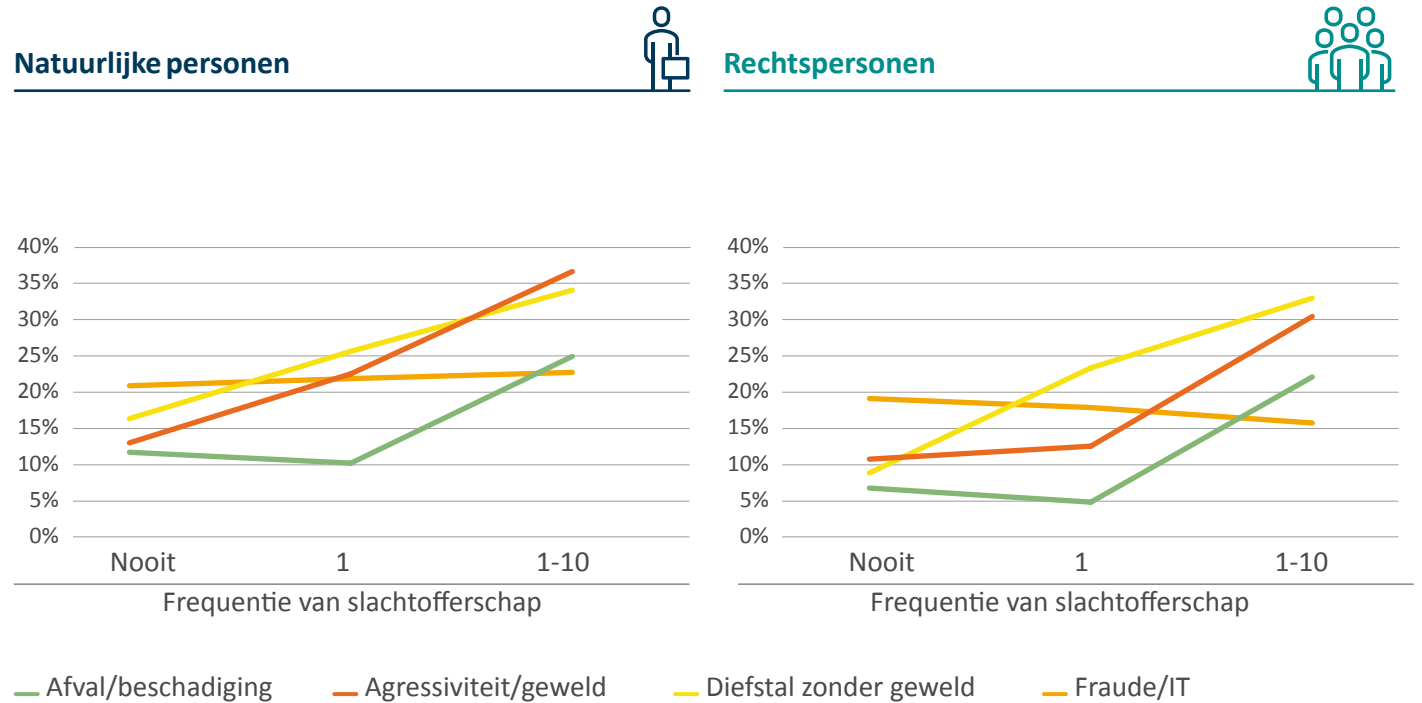
Figuur 30. Belangrijkste gevolgen (%) van de feiten in de afgelopen twaalf maanden, per type entiteit en per sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

3.3.2. Gevolgen voor het veiligheidsgevoel

Het is dan ook niet verwonderlijk dat het slachtofferschap van bedrijven van invloed is op de tevredenheid over de veiligheid in de wijk waar ze gevestigd zijn. Figuur 31 toont de evolutie van de ontevredenheid over de veiligheid, afhankelijk van de frequentie waarmee bedrijven slachtoffer zijn.

Voor de soorten feiten - sluikstorten/beschadigingen, agressie/geweld en diefstal zonder fysiek geweld - is het verband duidelijk: hoe meer bedrijven slachtoffer zijn, hoe ontevredener ze zijn over de veiligheid rond hun activiteiten.

In het geval van feiten van het type fraude/IT is dit verband minder voor de hand liggend: de frequentie van slachtofferschap verhoogt de ontevredenheid niet. De aard van de feiten geeft de verklaring: ze zijn niet direct gerelateerd aan de fysieke omgeving.

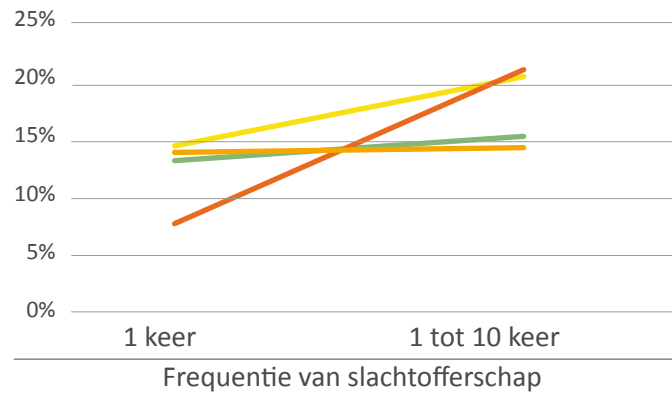

Figuur 31. Ontevredenheid (% "zeer ontevreden" + "ontevreden") over de veiligheid van hun wijken, per type entiteit en type feit en volgens frequentie van slachtofferschap – BPV/BOPV

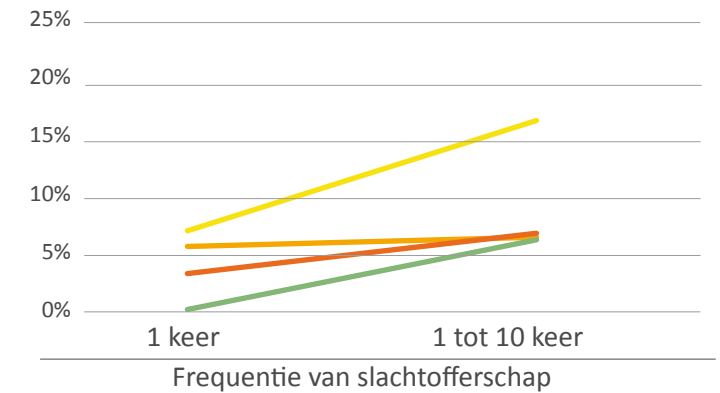

Daarnaast heeft de frequentie van slachtofferschap invloed op de frequentie van onveiligheidsgevoelens. Figuur 32 toont dit verband. De respondenten verklaren zich "vaak" of "altijd" onveilig te voelen als ze meermaals slachtoffer zijn geworden, en dat geldt voor alle soorten feiten.

Natuurlijke personen

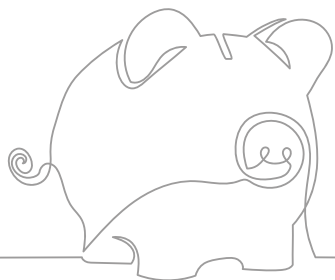

Rechtspersonen

— Afval/beschadiging — Agressiviteit/geweld — Diefstal zonder geweld — Fraude/IT

Figuur 32. Frequentie van het gevoel van onveiligheid ("vaak" + "altijd"), per type entiteit, type feit en frequentie van slachtofferschap – BPV/ BOPV

3.3.3. Financiële gevolgen

De klassieke gevolgen van het slachtofferschap van bedrijven zijn van economische aard. De ondernemingen werden daarom bevestigd over een raming van de financiële kosten in verband met de materiële schade als gevolg van de accumulatie van het aantal feiten waarmee zij geconfronteerd werden in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek. 67% van de natuurlijke personen verklaarde geen specifieke financiële kosten te hebben opgelopen. De overige 33% meldde geschatte bedragen tussen 1 en 100.000 euro, waarbij de modus (het meest genoemde cijfer) 100 euro was en de mediaan 500 euro³⁵.

Bij de rechtspersonen verklaart 58% van de bedrijven geen afgeleide kosten te hebben. De financiële kosten, berekend door de rest van de respondenten, zijn hoger dan voor natuurlijke personen: ze variëren van 2 tot 250.000 euro. De modus is 1.000 euro en de mediaan is 1.750 euro.

De cijfers van de schadevergoedingen zijn vergelijkbaar voor beide types entiteiten. Voor natuurlijke personen werd 75% van de kosten niet vergoed, terwijl 8% van de kosten volledig werd vergoed. Voor rechtspersonen bedragen deze cijfers respectievelijk 73% en 5%.

3.4. Criminaliteit en contextuele elementen

De bedrijven werden ook ondervraagd over het eventuele verband tussen deze feiten van slachtofferschap en verschillende contextuele elementen die hen werden voorgelegd³⁶. Aan de hand van de verkregen antwoorden kunnen deze elementen worden ingedeeld in de onderstaande volgorde van belangrijkheid:

- De kenmerken van het Brussels Gewest (vermeld door 50% NP's, 42% RP's).
- De sector (18% NP's, 20% RP's).
- Het gebrek aan middelen die in veiligheid worden geïnvesteerd (12% NP's, 14% RP's).
- Het personeel van het bedrijf (4% NP's, 8% RP's).

Hoewel "kenmerken van het Gewest" een veel gegeven antwoord is, kunnen de cijfers worden genuanceerd met aanvullende resultaten. Er werd ook gevraagd of de feiten volgens de respondenten minder vaak zouden voorkomen als de beroepsactiviteiten werden verricht in een andere grote stad in België waarvan de specifieke kenmerken dicht aanleunen bij die van Brussel, zoals Antwerpen, Gent, Luik of Charleroi. 81% van de natuurlijke personen en 78% van de rechtspersonen hebben "Neen" geantwoord. Dit suggereert dat de (negatieve) perceptie van het Brussels Gewest in het algemeen meer te maken heeft met de kenmerken van grote stadscentra dan met de hoofdstad als zodanig.

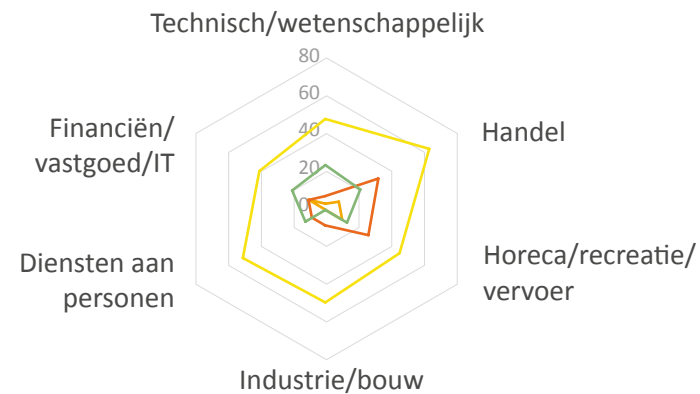
³⁵ De modus is de meest frequente waarde, de mediaan is de waarde die een reeks in twee gelijke delen verdeelt.

³⁶ "Denkt u dat deze feiten specifiek verband houden met ...?" De antwoorden op deze vraag waren vooraf vastgesteld.

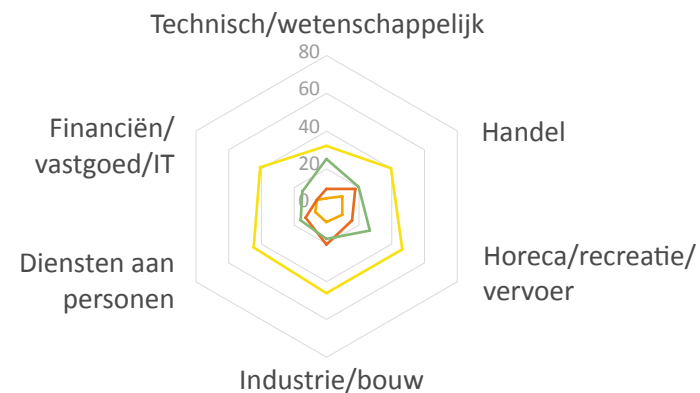

Sectorale benadering. Wat de sectoren betreft, zijn het de natuurlijke personen in de sectoren handel en horeca/recreatie/vervoer die het vaakst een verband leggen tussen de ondergane feiten en het gebrek aan middelen die in veiligheid worden geïnvesteerd (Figuur 33). In mindere mate, en nog steeds in vergelijking met de andere, hechten deze sectoren ook veel belang aan de factor "personeel". Voor rechtspersonen worden geen significante verschillen tussen de verschillende sectoren vastgesteld.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

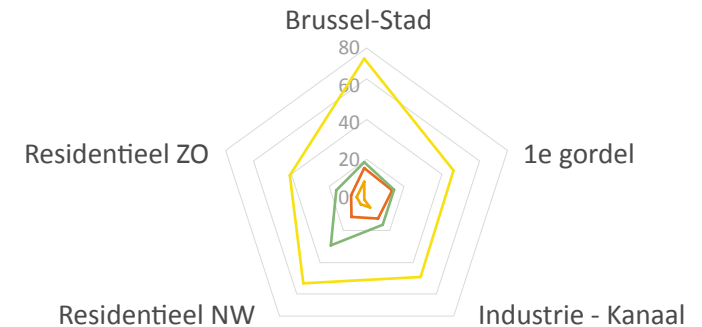
- Uw activiteitensector
- Uw personeel
- De eigenschappen van het Brussels Gewest
- Het gebrek aan middelen geïnvesteerd in veiligheid van de onderneming

Figuur 33. Contextuele elementen met betrekking tot de ondergane feiten, naargelang het type entiteit en de sector – BPV/BOPV

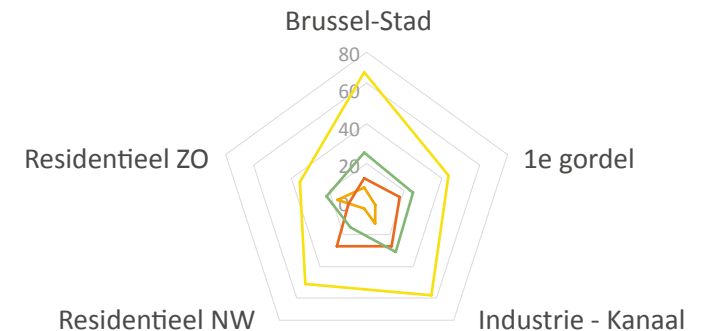

Territoriale benadering. De bedrijven in Brussel-Stad hebben een andere perceptie dan die in de andere clusters van gemeenten. Zij hechten immers veel meer belang aan de kenmerken van het Brussels Gewest dan de bedrijven in de andere clusters, en dat geldt zowel voor natuurlijke als voor rechtspersonen (Figuur 34). Het gebrek aan middelen die in veiligheid worden geïnvesteerd is een belangrijkere factor voor rechtspersonen in de residentiële cluster in het noordwesten. Voor de natuurlijke personen in hetzelfde gebied vallen de sectorgebonden factoren meer op dan in andere clusters.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

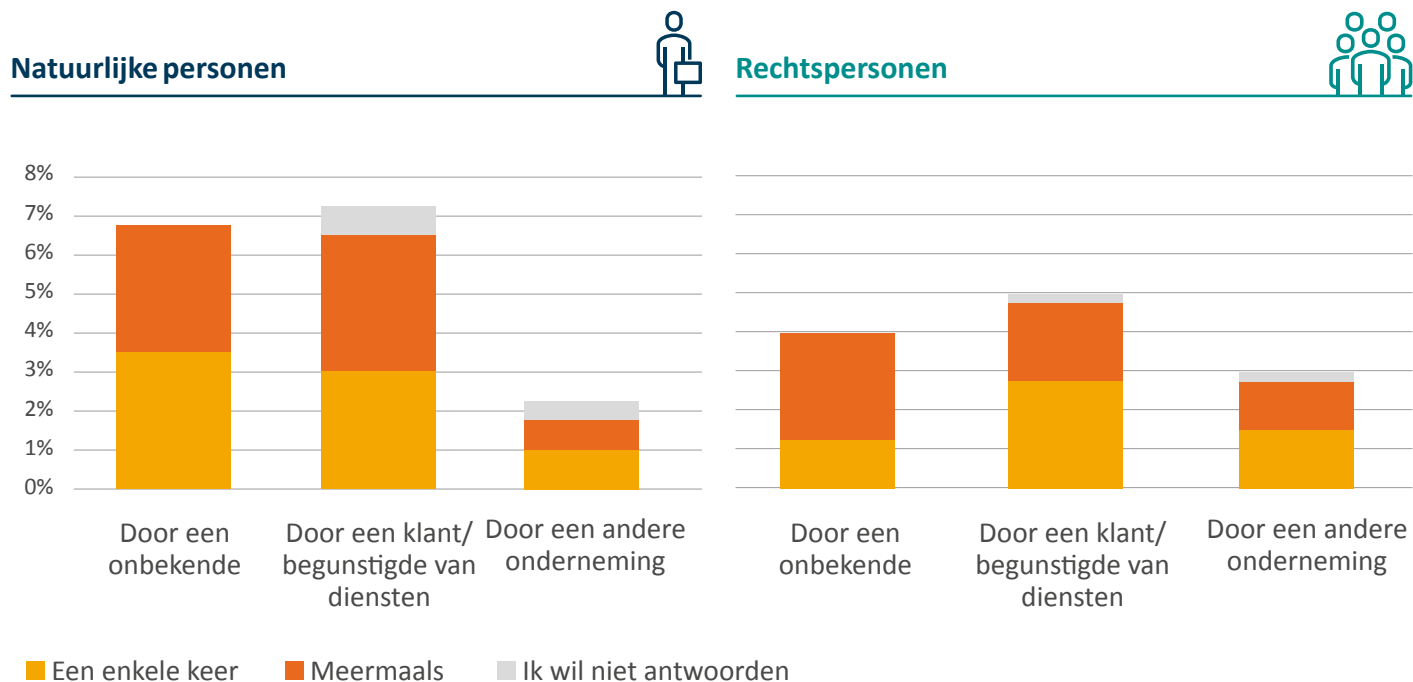

- Uw activiteitensector
- Uw personeel
- De eigenschappen van het Brussels Gewest
- Het gebrek aan middelen geïnvesteerd in veiligheid van de onderneming

Figuur 34. Redenen in verband met de ondergane feiten, per type entiteit en cluster van gemeenten – BPV/BOPV

3.5 Aansporing tot het plegen van een misdrijf

In de enquête werd ook getracht na te gaan in hoeverre bedrijven in het kader van hun bedrijfsactiviteiten in de afgelopen twaalf maanden zijn gevraagd om een misdrijf te plegen en/of aan een misdrijf deel te nemen. Het percentage positieve antwoorden is laag voor zowel natuurlijke personen als rechtspersonen (Figuur 35). In beide gevallen komt de vraag voornamelijk van onbekende personen of klanten/begunstigden van de diensten.

Figuur 35. % van de entiteiten die in de afgelopen twaalf maanden zijn benaderd of aangesproken om een illegale handeling/misdrijf te plegen, volgens het type entiteit en de herkomst van het voorstel – BPV/BOPV

3.6 Tussentijdse conclusie

In het algemeen blijkt uit de verschillende benaderingen dat slachtofferschap van bedrijven:

- veel voorkomt (83% van de NP's en 89% van de RP's werden in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête het slachtoffer van ten minste één feit);
- een meervoudig karakter heeft (66% van de NP's en 75% van de RP's waren in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête het slachtoffer van ten minste twee verschillende feiten);
- en wordt gekenmerkt door het belang van diverse onbetamelijke handelingen (sluikstorten, verbale agressie/verbaal geweld en storend gedrag zijn de meest voorkomende feiten van slachtofferschap).

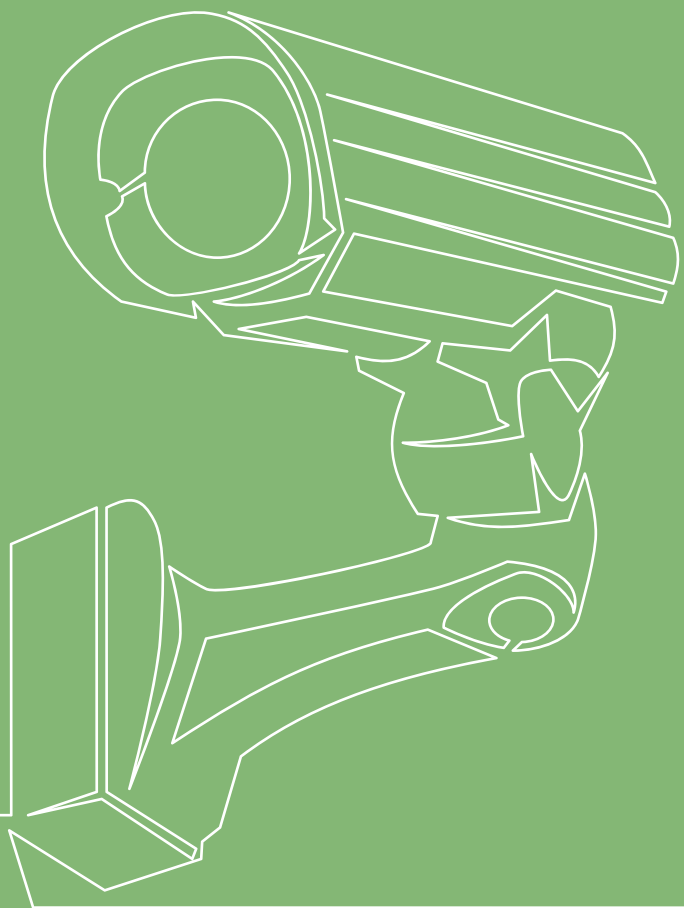
Naast deze verschijnselen is ook de eigendomsdelicten wijdverbreid en komt ze in vele vormen voor. Veel bedrijven verklaarden namelijk dat ze geconfronteerd werden met beschadiging van eigendom (29% NP's; 40% RP's), hacking/phishing (27% NP's; 32% RP's) of diefstal van goederen (21% NP's; 32% RP's).

Globaal (voor NP's en RP's) komt het vaker voor dat bedrijven waarvan de gebouwen toegankelijk zijn voor het publiek, slachtoffer worden. De handelssector onderscheidt zich van de andere sectoren doordat de bedrijven vaker slachtoffer zijn van sluikstorten (79% NP's; 83% RP's), maar ook van diefstal zonder geweld. Er moet ook op worden gewezen dat bepaalde sectoren (ten minste één bedrijf op twee) in het bijzonder worden getroffen door de categorie "fraude/IT": de technische/wetenschappelijke sector voor natuurlijke personen en de sector van de diensten aan personen voor

rechtspersonen. De verschillende soorten feiten worden, met enkele variaties, in alle clusters van gemeenten aangetroffen.

Met uitzondering van eigendomsdelicten is het aandeel van de bij de politie aangegeven feiten zeer klein, meestal omdat de schade te gering wordt geacht (reden genoemd door 48% NP's; 51% RP's) of omdat deze stap nutteloos lijkt (44% NP's; 46% RP's). In sommige gevallen verklaren bedrijven dat de "aangifte" elders wordt gedaan dan bij de politie, met name voor afvalkwesies (Net Brussel), cybercriminaliteit (IT-diensten) of fraude (banken).

De gevolgen van slachtofferschap zijn meestal emotioneel/psychologisch (29% NP's; 26% RP's). Zoals verwacht neemt de tevredenheid over de veiligheid in de wijk en het gevoel van veiligheid af naarmate de frequentie van slachtofferschap toeneemt (met uitzondering van de minder territoriaal gerelateerde categorie "fraude/IT"). Bedrijven hebben ook de neiging om het slachtofferschap dat ze ervaren, te koppelen aan de typische kenmerken van grote steden.

VEILIGHEIDSBELEID EN
beschermingsmaatregelen

Het laatste deel van de enquête had betrekking op de beschermings- en preventiemaatregelen van de bedrijven, en meer in het bijzonder:

- hun eigen beoordeling van hun beschermingsniveau;
- het budget dat in veiligheid wordt geïnvesteerd;
- de maatregelen die al zijn genomen om zich te wapenen tegen het risico van criminaliteit;
- de geraadpleegde diensten om hun veiligheid en beveiliging te verbeteren;
- andere middelen die worden gebruikt om criminaliteit te voorkomen en hun veiligheid te verbeteren;
- hun mening over de acties die op het grondgebied van het Gewest moeten worden ondernomen om de tegen hun sector gerichte criminaliteit terug te dringen.

Net als in de vorige hoofdstukken worden de resultaten per substeekproef gepresenteerd en worden de statistisch relevante verschillen belicht.

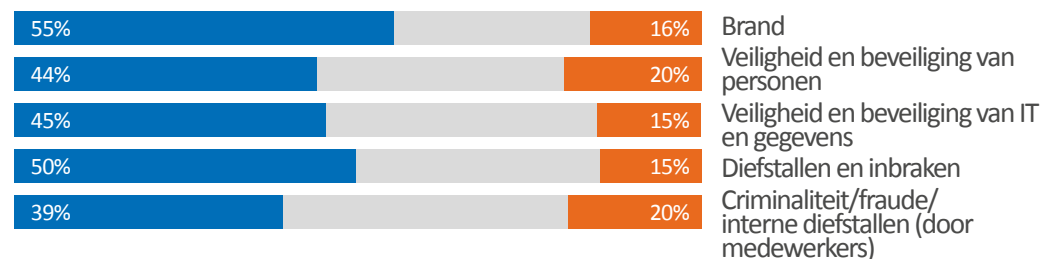
4.1. Zelfevaluatie van het beschermingsniveau

De bedrijven konden hun beschermingsniveau beoordelen voor vijf specifieke thema's: door werknemers gepleegde feiten, diefstal en inbraak, IT/gegevens en persoonlijke veiligheid en brand.

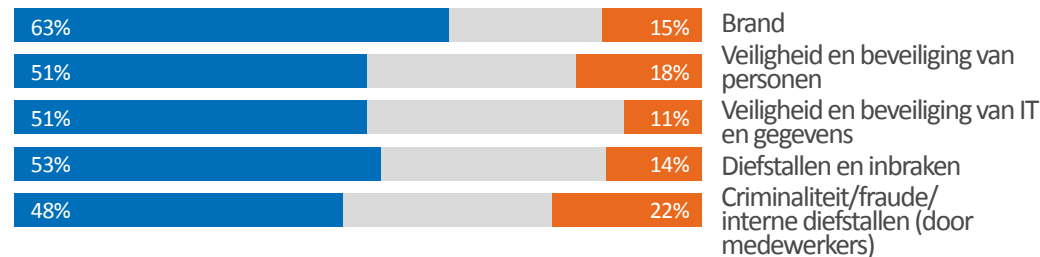
Voor de brandveiligheid beschouwen 55% van de natuurlijke personen en 63% van de rechtspersonen het beschermingsniveau van de onderneming als "hoog" of "zeer hoog". Anderzijds beschouwen 16% van de natuurlijke personen en 15% van de rechtspersonen hun beschermingsniveau in deze context echter als "laag" of "zeer laag" (Figuur 36). Deze laatste percentages stijgen tot respectievelijk 20% en 22% voor feiten (criminaliteit/fraude/interne diefstal) gepleegd door werknemers; feiten waarvoor een groot percentage van de ondernemingen (24% NP's, 13% NP's) verklaart het beschermingsniveau niet te kunnen inschatten.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Zeer hoog + hoog ■ Matig + "Ik weet het niet" ■ Zeer laag + laag

Figuur 36 . Zelfevaluatie van het beschermingsniveau, per thema en per type entiteit – BPV/BOPV

Sectorale benadering. We zien hier geen significant verschil tussen de sectoren, en dat voor de twee types entiteiten.

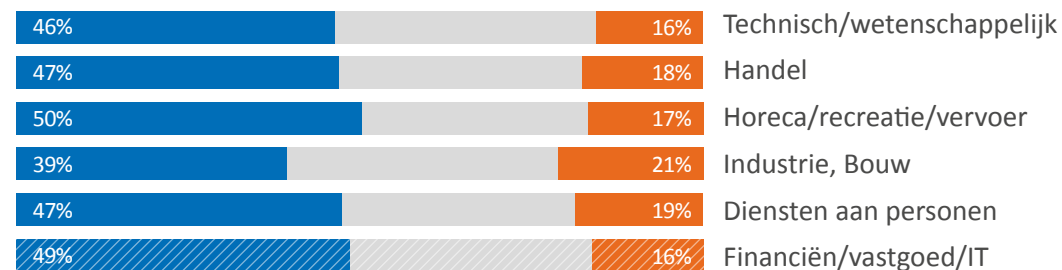
Figuur 37 toont de zelfevaluatie van het beschermingsniveau per sector aan de hand van een eenvoudig gemiddelde van de vijf thema's. We stellen vast dat 45% van de natuurlijke personen en 54% van de rechtspersonen hun beschermingsniveau als "hoog" of "zeer hoog" beoordelen.

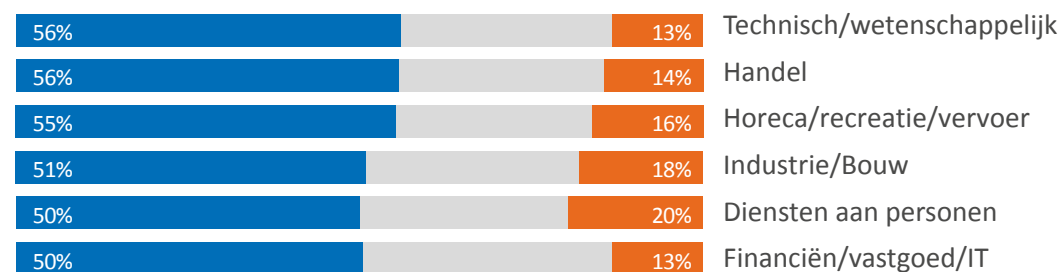
45% van de natuurlijke personen en 54% van de rechtspersonen beoordelen hun beschermingsniveau als "hoog" of "zeer hoog"

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Zeer hoog + hoog ■ Matig + "Ik weet het niet" ■ Zeer laag + laag

Figuur 37. Zelfevaluatie van het algemene beschermingsniveau (5 thema's), afhankelijk van het type entiteit en de sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

Territoriale benadering. Natuurlijke personen in de cluster Industrie-Kanaal melden lagere beschermingsniveaus tegen brand en door werknemers gepleegde feiten (Figuur 38). Op het gebied van diefstal/inbraak en persoonlijke veiligheid/beveiliging beoordelen natuurlijke personen in de residentiële gemeenten van het noordwesten hun algemene beschermingsniveau vaker als laag of zeer laag. Voor rechtspersonen is er geen significant verschil tussen de clusters van gemeenten (Figuur 39).

4.2. Preventiemaatregelen

Bedrijven kunnen hun veiligheid verbeteren met een combinatie van interne maatregelen en extra externe middelen.

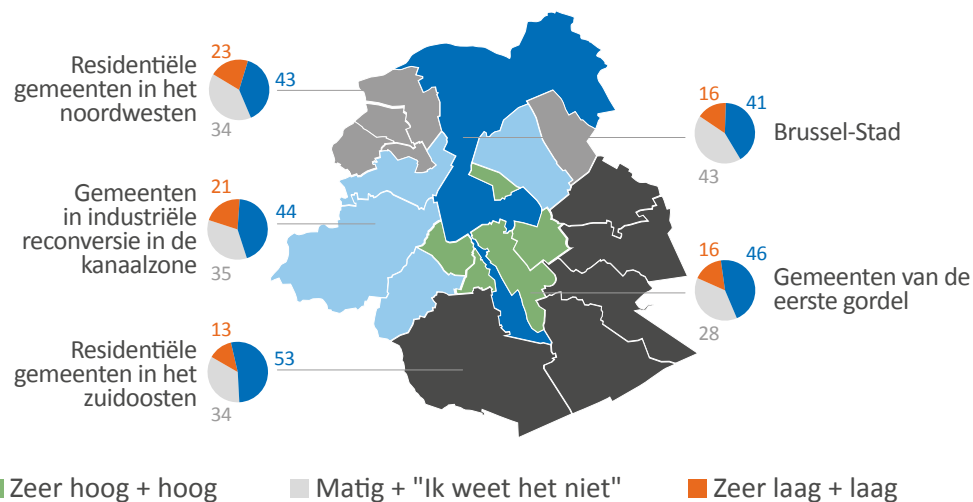
Er kunnen verschillende soorten interne maatregelen worden genomen:

- elektronische maatregelen (alarmsystemen, camera's, *track & trace* enz.);
- mechanische maatregelen (inbraakwerende luiken/beglazing, slagboom, veiligheidsslot enz.);
- organisatorische maatregelen (beheerplannen, procedures en registers, toegangscontrole);
- gebruik van privébewakingsdiensten.

Op de vraag "Welke maatregelen heeft uw bedrijf reeds genomen om u te beschermen tegen de risico's van criminaliteit tijdens beroepsactiviteiten?" hebben 30% van de natuurlijke personen en 18% van de rechtspersonen geantwoord dat zij geen maatregelen hebben genomen.

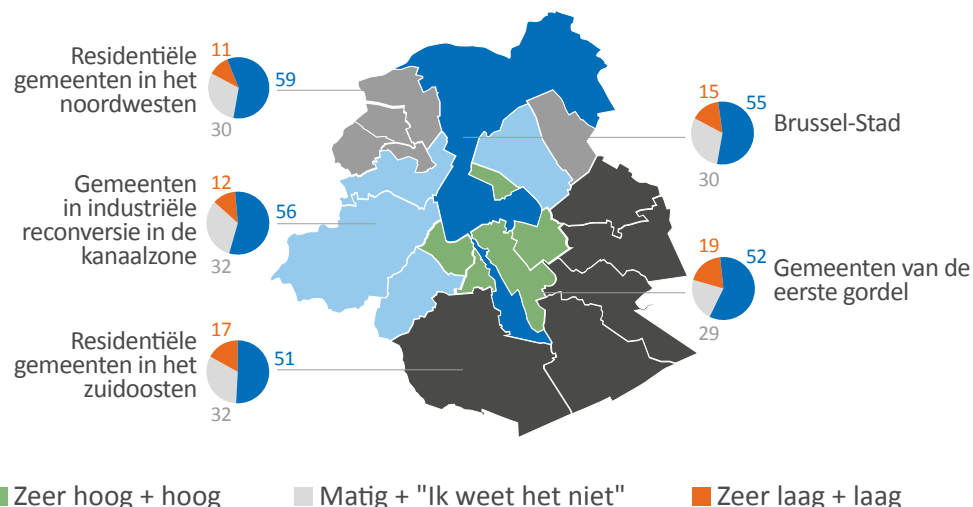
Natuurlijke personen

Figuur 38. Natuurlijke personen: zelfevaluatie van het algemene beschermingsniveau (5 thema's), per cluster van gemeenten – BPV/BOPV

Rechtspersonen

Figuur 39. Rechtspersonen: zelfevaluatie van het algemene beschermingsniveau (5 thema's), per cluster van gemeenten – BPV/BOPV

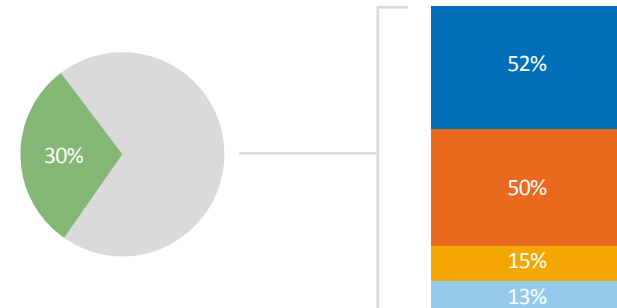
30% van de natuurlijke personen en 18% van de rechtspersonen hebben geantwoord dat zij geen maatregelen hebben genomen

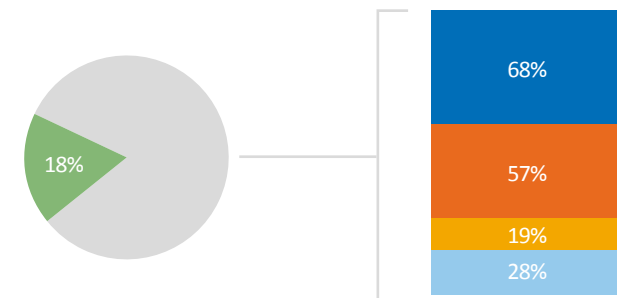
De barometer van het VIAS-Instituut (2019) geeft aan dat 20% van de bedrijven een negatief antwoord gaf op de vraag of hun bedrijf maatregelen nam om zich te beschermen tegen criminaliteit.

Voor het overige zijn de maatregelen voornamelijk van elektronische en mechanische aard. Eén op twee natuurlijke personen heeft één of beide soorten maatregelen genomen. Bij de rechtspersonen stijgt dit percentage tot twee op drie bedrijven voor elektronische maatregelen (figuur 40). Hier zien we een opmerkelijk verschil tussen de twee soorten entiteiten: rechtspersonen investeren over het algemeen meer in alle soorten maatregelen. Dit verschil is vooral duidelijk voor de organisatorische maatregelen (veiligheidsprocedures, opleidingen, enz.), die veel meer worden toegepast door rechtspersonen (28%) dan door natuurlijke personen (13%). Dit geldt met name voor bedrijven met vijf of meer werknemers: 43% van hen zegt organisatorische maatregelen te nemen.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

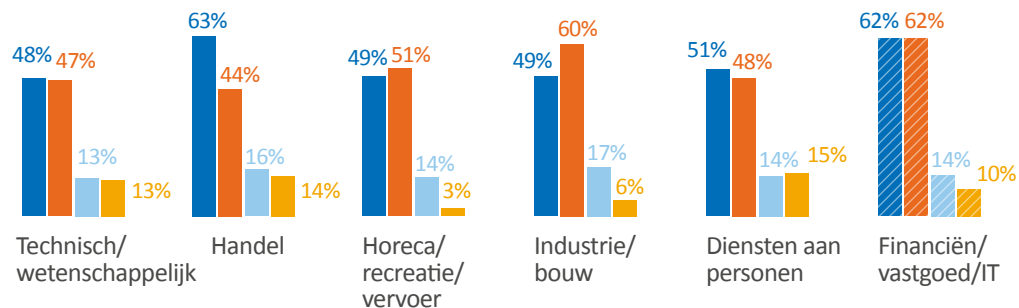
■ Geen maatregel ■ Elektronische maatregelen ■ Mechanische maatregelen
 ■ Particuliere beveiligingsdiensten ■ Organisatorische maatregelen

Figuur 40. Percentage bedrijven dat maatregelen heeft genomen om zich te beschermen tegen criminaliteitsrisico's, per maatregel en type bedrijf – BPV/BOPV

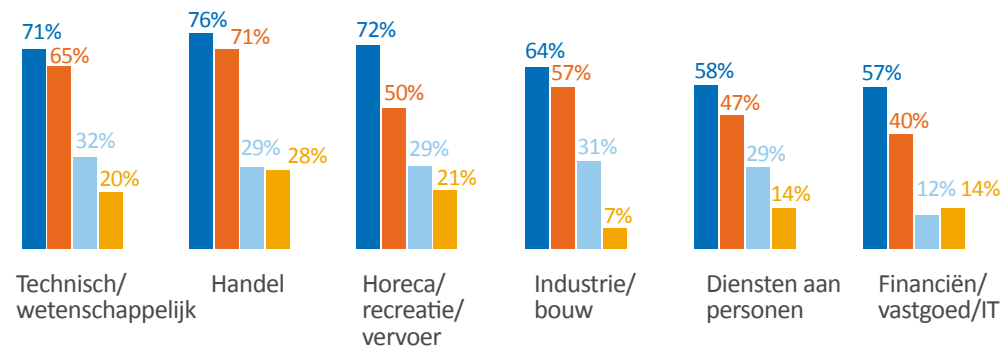

Sectorale benadering. Bij de rechtspersonen heeft de handelssector de vier types maatregelen in grotere mate genomen dan andere sectoren. Drie op vier bedrijven hebben elektronische veiligheidsmaatregelen genomen.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

■ Elektronische maatregelen ■ Mechanische maatregelen
 ■ Particuliere beveiligingsdiensten ■ Organisatorische maatregelen

Figuur 41. Percentage ondernemingen dat maatregelen heeft genomen om zich te beschermen tegen het risico van criminaliteit, per maatregel, type onderneming en sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

Territoriale benadering. Geografisch gezien nemen rechtspersonen in Brussel-Stad meer maatregelen, zowel elektronisch, organisatorisch als mechanisch, dan bedrijven die in de andere clusters gevestigd zijn.

Bedrijven werden ook gevraagd naar de aanvullende externe middelen die zij gebruiken om criminaliteit te voorkomen en de veiligheid te verbeteren. Die omvatten:

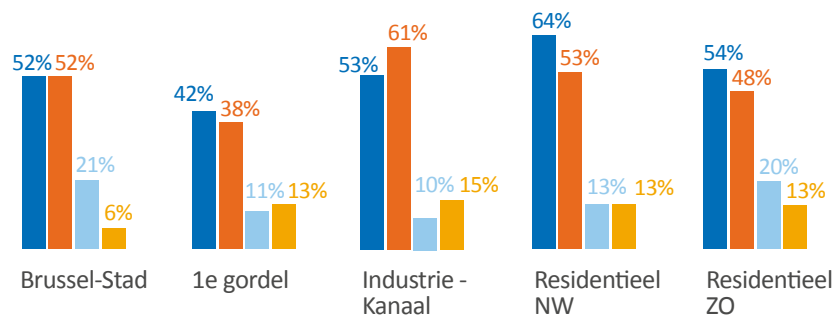
- gestructureerde netwerken/platforms voor de uitwisseling van informatie tussen de particuliere en de openbare sector (bv. commerce information network, BIN-Z³⁷);
- netwerken/platforms voor informatie-uitwisseling tussen professionals (whatsapp-groepen enz.);
- Telepolice-Vision³⁸;
- diensten van privédetectives (mystery shopping, enquêtes);
- training in het omgaan met agressie/zelfverdediging;
- opleidingen in IT-beveiliging/gegevensbeveiliging;
- administratieve kosten aangerekend aan de daders van de feiten (diefstal, enz.).

³⁷ Buurtinformatienetwerk voor zelfstandigen.

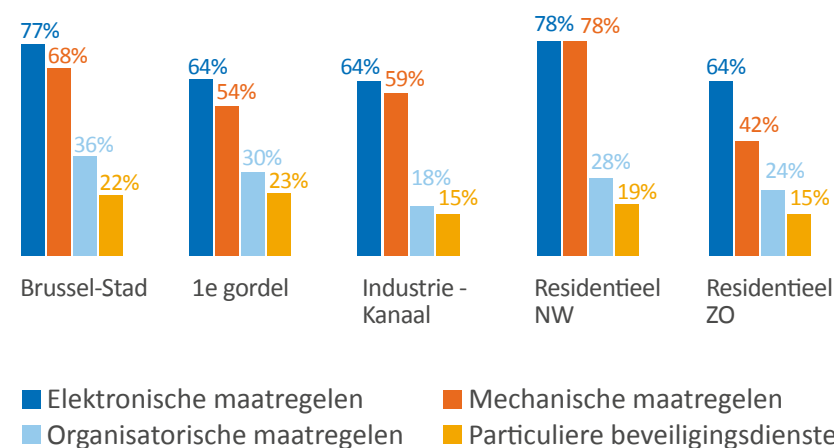
³⁸ Beveiligingsoproepapparaat dat de beller rechtstreeks verbindt met de politiepartners.

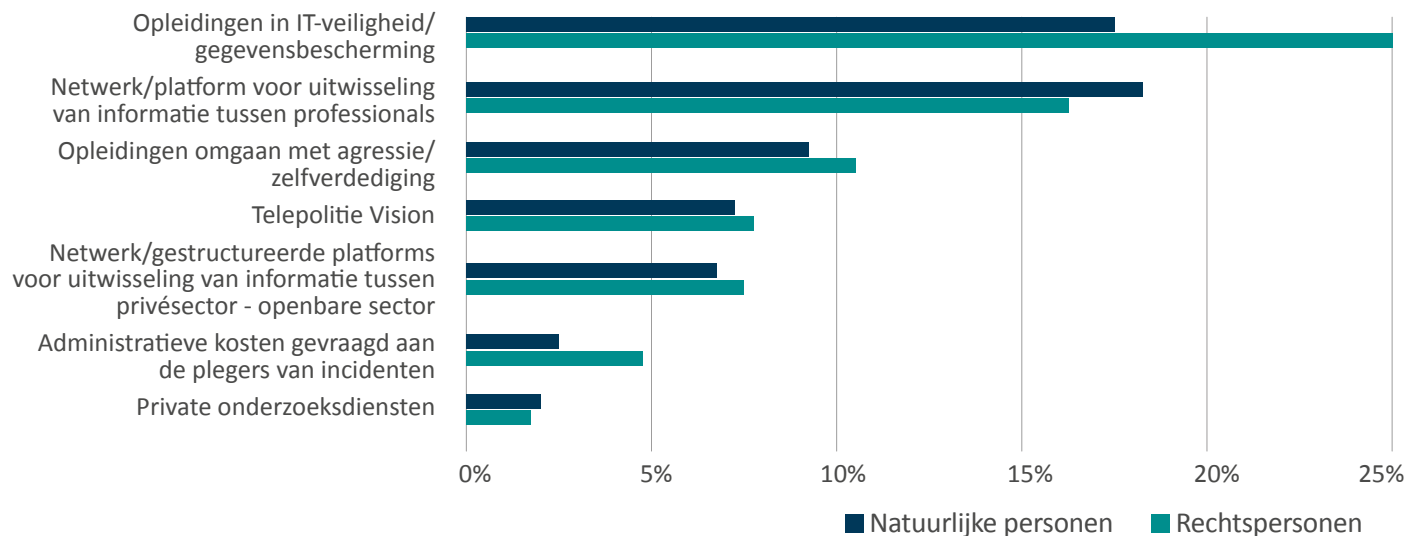
Natuurlijke personen

Rechtspersonen

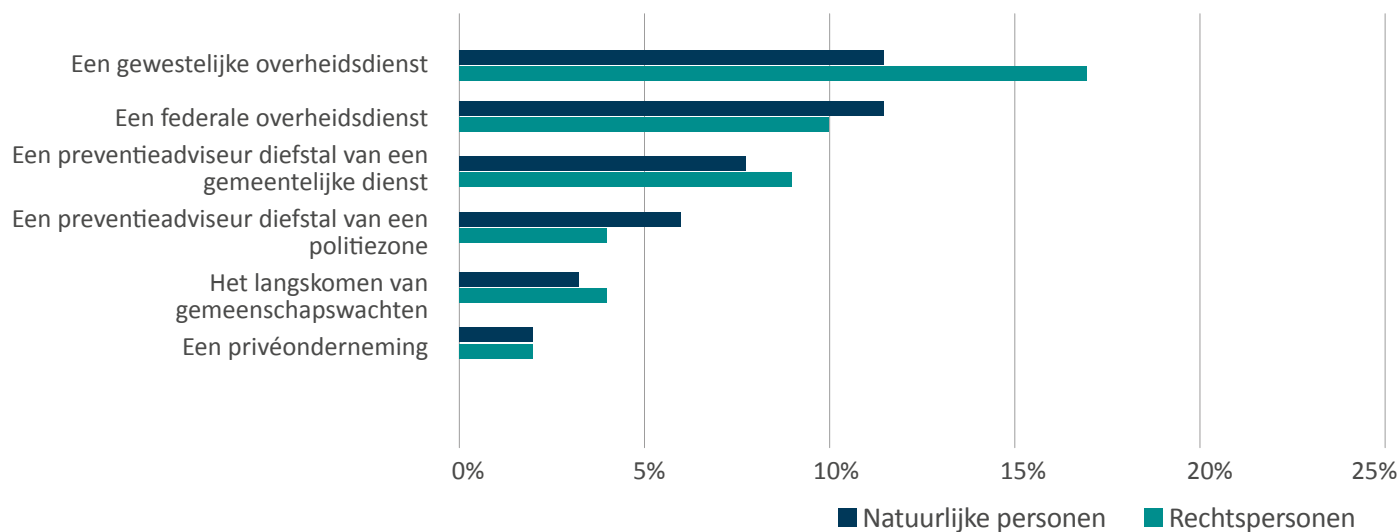

Figuur 42. Percentage ondernemingen dat maatregelen heeft genomen om zich te beschermen tegen het risico van criminaliteit, per maatregel, type onderneming en cluster van gemeenten – BPV/BOPV

Figuur 43. % bedrijven die aanvullende middelen hebben gebruikt om criminaliteit te voorkomen en de veiligheid te verbeteren, per middel en type bedrijf – BPV/BOPV

Een op zes natuurlijke personen en een op vier rechtspersonen zeggen een opleiding in IT/gegevensbeveiliging te hebben gevolgd (Figuur 43). Over het algemeen vragen de bedrijven (NP's en RP's) in de residentiële cluster in het zuidoosten het meest om dit soort diensten. Andere externe middelen worden door een minderheid van de ondernemingen gebruikt, zonder significant verschil naargelang hun kenmerken, sector of locatie.

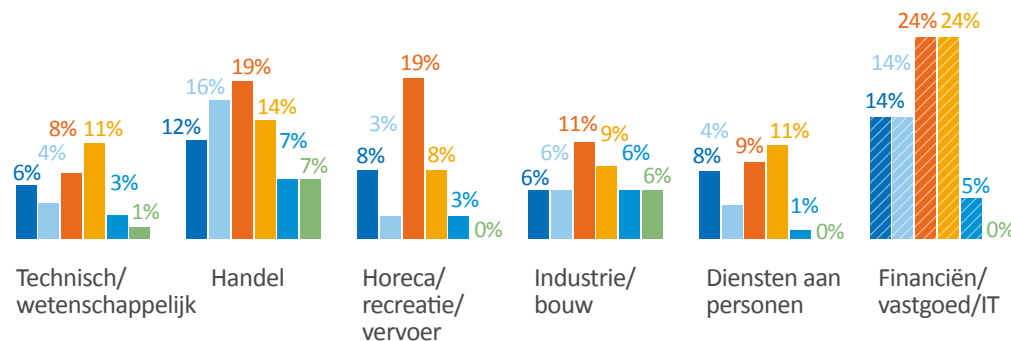
Figuur 44. % bedrijven die de afgelopen twaalf maanden diensten hebben geraadpleegd om hun veiligheid en beveiliging te verbeteren, per dienst en type bedrijf – BPV/BOPV

Bovendien meldden sommige bedrijven dat ze bepaalde diensten gebruikten om hun veiligheid te verbeteren. De gebruikspercentages zijn laag voor alle soorten diensten: minder dan 15% van alle bedrijven maakt er gebruik van.

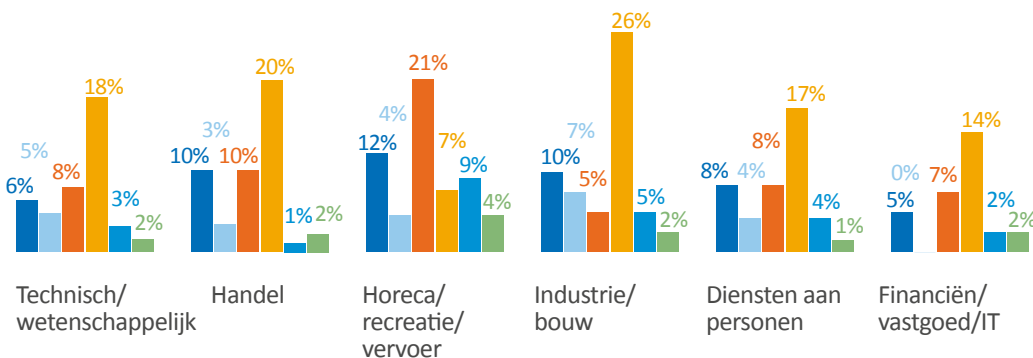

Sectorale benadering. De antwoorden tonen geen verschil tussen de sectoren aan, behalve voor de patrouilles van de gemeenschapswachten, die vaker worden gevraagd door de sector van horeca/recreatie/vervoer, zowel bij de natuurlijke personen (19%) als bij de rechtspersonen (21%).

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

- Een preventieadviseur diefstal van een politiezone
- Een preventieadviseur diefstal van een gemeentelijke dienst
- Het langskomen van gemeenschapswachten
- Een privéonderneming
- Een federale overheidsdienst
- Een gewestelijke overheidsdienst

Figuur 45. % van de ondernemingen die in de afgelopen twaalf maanden diensten hebben geraadpleegd om hun veiligheid en beveiliging te verbeteren, per dienst, sector en type onderneming – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)

Territoriale benadering. Natuurlijke personen in de residentiële gemeenten in het zuidoosten doen vaker een beroep op patrouilles van zowel gemeenschapswachten als particuliere bedrijven. Bij de rechtspersonen onderscheiden vooral de bedrijven in de eerste kroon zich door vaker een beroep te doen op adviseurs op het gebied van diefstalpreventie en gemeenschapswachten.

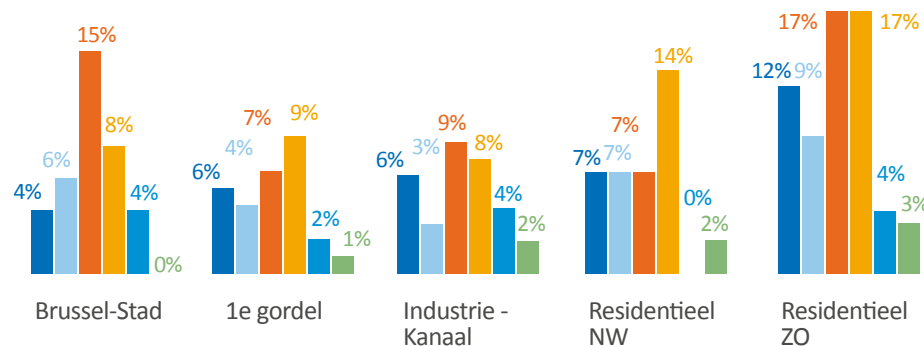
4.3. Veiligheidsbudgetten

Ook werd de vraag gesteld naar het geschatte budget dat bedrijven in het BHG investeren in hun beveiliging.

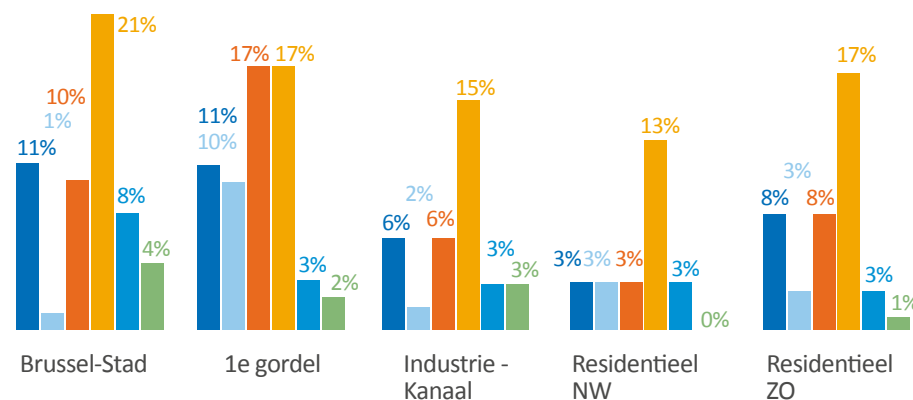
59% van de natuurlijke personen en 54% van de rechtspersonen antwoorden dat zij in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête geen specifiek budget in veiligheid hebben geïnvesteerd. Het is natuurlijk mogelijk dat sommige van deze bedrijven al eerder in het materiaal hebben geïnvesteerd of van plan zijn dit in de toekomst te doen.

Onder de natuurlijke personen is de mediaan van de geïnvesteerde budgetten 500 euro. Dit bedrag wordt ook het vaakst genoemd (modus). Voor rechtspersonen bedragen de mediaan en de modus 2.000 euro.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

- Een preventieadviseur diefstal van een politiezone
- Een preventieadviseur diefstal van een gemeentelijke dienst
- Het langskomen van gemeenschapswachten
- Een privéonderneming
- Een federale overheidsdienst
- Een gewestelijke overheidsdienst

Figuur 46. % van de bedrijven die in de afgelopen twaalf maanden diensten hebben geraadpleegd om hun veiligheid te verbeteren, per dienst, cluster van gemeenten en type bedrijf – BPV/BOPV

30% van de natuurlijke personen en 32% van de rechtspersonen vinden meer politiepatrouilles belangrijk

4.4. Geïdentificeerde actiemogelijkheden

Ten slotte werd de volgende vraag gesteld: "Kunt u in het kort drie acties beschrijven die op het grondgebied van het Brussels Gewest moeten worden ondernomen om de tegen uw sector gerichte criminaliteit terug te dringen?"³⁹.

Het meest voorkomende antwoord betreft de zichtbaarheid van de veiligheidsactoren. 30% van de natuurlijke personen en 32% van de rechtspersonen vinden meer politiepatrouilles belangrijk (Tabel 8). Daarna volgen de installatie van bewakingscamera's in de openbare ruimte die door 11% van de natuurlijke personen en 12% van de rechtspersonen wordt gewenst, en zwaardere straffen, wenselijk volgens 10% van de bedrijven (NP's en RP's).

In de eerste GVE (2018) werd bij particulieren de verhoogde zichtbare aanwezigheid van de ordediensten vermeld door 34% van de inwoners, 31% van de pendelaars en 57% van de toeristen, wat ook de eerste vastgestelde veiligheidsbehoefte was.

Sectorale benadering. Deze percentages zijn significant hoger voor de rechtspersonen in de handelssector: 43% van hen antwoordde dat ze meer patrouilles wensten en 22% verklaarde meer bewakingscamera's te willen.

Territoriale benadering. Het antwoord "meer politiepatrouilles" werd gekozen door 47% van de rechtspersonen in de residentiële cluster in het noordwesten, ruim boven het gewestelijke gemiddelde.

³⁹ De antwoorden op deze open vraag zijn samengevoegd.

Natuurlijke personen

Rechtspersonen

Meer politiepatrouilles (zichtbaarheid)	Bewakingscamera's	Strengere sancties	Meer controles/ bewaking/beveiliging	Informatie: preventie/ bewustmaking/ communicatie		Meer politiepatrouilles (zichtbaarheid)	Bewakingscamera's	Strengere sancties	Meer controles/ bewaking/beveiliging	Informatie: preventie/ bewustmaking/ communicatie
30%	8%	8%	10%	4%	Technisch/ wetenschappelijk	22%	8%	8%	5%	9%
30%	16%	9%	14%	5%	Handel	43%	22%	13%	11%	14%
35%	11%	3%	5%	3%	Horeca/recreatie/vervoer	38%	16%	7%	9%	3%
37%	11%	17%	6%	6%	Industrie/bouw	21%	5%	5%	12%	7%
26%	11%	14%	9%	7%	Diensten aan personen	28%	5%	12%	1%	16%
33%	19%	5%	14%	29%	Financiën/vastgoed/IT	21%	5%	10%	12%	-
35%	17%	15%	10%	13%	Brussel-Stad	32%	10%	9%	4%	8%
26%	15%	7%	9%	6%	1e gordel	36%	14%	7%	13%	5%
37%	10%	14%	8%	8%	Industrie - Kanaal	29%	9%	9%	6%	12%
27%	9%	13%	9%	4%	Residentieel NW	47%	13%	16%	6%	13%
28%	7%	6%	11%	5%	Residentieel ZO	25%	12%	11%	7%	13%

Tabel 8. Acties die op het grondgebied van het Brussels Gewest moeten worden ondernomen om de tegen de sector gerichte criminaliteit te verminderen (top 5), volgens het type entiteit, de sector en de cluster - BPV/BOPV (in het grijs: aantal observaties <30)

4.5 Tussentijdse conclusie

Opgemerkt moet worden dat ongeveer een op twee bedrijven (45% NP's; 54% RP's) het beschermingsniveau als hoog of zeer hoog beschouwt, maar dat 30% van de natuurlijke personen en 18% van de rechtspersonen verklaart geen veiligheidsmaatregelen te hebben genomen. In andere gevallen zijn de genomen maatregelen voornamelijk van elektronische en mechanische aard.

Om de veiligheid binnen het Gewest te verhogen, pleiten bedrijven vooral voor een grotere zichtbare aanwezigheid van de ordediensten. In dit geval zijn meer politiepatrouilles gewenst. Ook de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's in de openbare ruimte is een gewenste maatregel en wordt als geruststellend beschouwd.

CONCLUSIES EN
aanbevelingen

Belangrijkste bevindingen

De Gewestelijke Veiligheidsenquête die BPV in 2019 heeft uitgevoerd, geeft voor het eerst een beeld van de veiligheid op bedrijfsniveau. De resultaten laten zien dat meer dan 60% van de bedrijven in het BHG tevreden of zeer tevreden is over de veiligheid van hun wijk. Bovendien zegt 73% van de natuurlijke personen en 71% van de rechtspersonen zich zelden of nooit onveilig te voelen bij de uitvoering van hun activiteiten. Achter deze cijfers gaan soms significante verschillen schuil, maar ook punten van overeenkomst, afhankelijk van de kenmerken van de bedrijven, hun sector of hun ligging op het gewestelijke grondgebied.

Drie kenmerken springen in het oog als het gaat om het leggen van verbanden tussen het bedrijfsprofiel en het gevoel van onveiligheid. Het eerste is de toegankelijkheid van de gebouwen voor het publiek, ten opzichte van bedrijven waarvan de lokalen niet toegankelijk zijn. Het tweede betreft het uitvoeren van activiteiten tijdens het weekend, in tegenstelling tot bedrijven waarvan de activiteiten alleen in de week (maandag tot en met vrijdag) plaatsvinden. Een derde factor is de grootte van het bedrijf: bedrijven met meer dan één werknemer ervaren meer onveiligheid. De bedrijven in de handelssector en de bedrijven in Brussel-Stad en in de residentiële gemeenten in het noordwesten voelen zich relatief onveilig in vergelijking met andere sectoren en clusters.

Periodes van inactiviteit en verplaatsingen zijn de meest voorkomende momenten van kwetsbaarheid. Hier zijn de verschillen tussen de soorten entiteiten evenwel duidelijker: terwijl rechtspersonen zich kwetsbaarder voelen tijdens periodes van inactiviteit, zijn natuurlijke personen kwetsbaarder tijdens verplaatsingen.

Bedrijven zien sluikstorten als het meest voorkomende risico op slachtofferschap, gevolgd door beschadiging van eigendom. Als er gevraagd wordt naar de grootste bedreiging voor hun sector, wordt hacking/phishing het vaakst genoemd. De percepties zijn vergelijkbaar voor alle types bedrijven wanneer gevraagd wordt welke sectoren volgens hen het meest zijn blootgesteld aan criminaliteit in het BHG. De handel en, in mindere mate, de horeca zijn de meest gegeven antwoorden. Deze sectoren zijn, ten opzichte van de andere, ook het meest bezorgd over het gevoel van onveiligheid, maar ook over slachtofferschap.

De cijfers voor het slachtofferschap vertonen over het algemeen dezelfde verbanden met bepaalde bedrijfskenmerken: een hogere prevalentie voor bedrijven die voor het publiek toegankelijke ruimten hebben, meer dan één werknemer in dienst hebben, of elders dan in de residentiële gemeenten in het zuidoosten zijn gevestigd. De frequentie van het slachtofferschap en de betrokken sectoren verschillen echter naargelang het feit of het type feit.

De meest voorkomende feiten van slachtofferschap zijn beschadiging en sluikstorten (62% van de natuurlijke personen waren slachtoffer in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek, tegen 63% van de rechtspersonen). Voor de andere feiten daalt de prevalentie van slachtofferschap tot minder dan 50%, met echter niet te verwaarlozen aandelen voor verbale agressiviteit/verbaal geweld (45% NP's en 48% RP's waren slachtoffer), storend gedrag (39% NP's; 44% RP's), beschadiging van eigendom (29% NP's; 40% RP's), hacking/phishing (27% NP's; 32% RP's), evenals diefstal van goederen (21% NP's; 32% RP's).

Het aangiftepercentage voor de meest voorkomende feiten is laag, met uitzondering van eigendomsdelicten. De feiten die het vaakst bij de politie worden gemeld - inbraak en diefstal uit/van een voertuig - zijn dezelfde als die welke door particulieren zijn gemeld in de eerste Gewestelijke Veiligheidsenquête van BPV (2018). De aangifte van deze feiten is vaak ingegeven door het vooruitzicht op vergoeding van de geleden schade (via de afgesloten verzekeringen voor de betreffende goederen). De meest voorkomende reden om geen aangifte te doen, is de geringe schade, gevolgd door het gevoel dat de aangifte zinloos is. Dit kan worden gezien als een vorm van banalisering van onbetamelijke handelingen, die nochtans vaak worden ervaren. Bovendien doen bedrijven in sommige gevallen van sluikstorten en hacking/phishing aangifte bij andere instanties zoals Net Brussel, de gemeenten of particuliere IT-diensten.

Voor de feiten die bij de politie werden aangegeven, is de tevredenheid over het onthaal en het optreden van de politie vrij positief, behalve juist voor het sluikstorten, waar de ontevredenheidspercentages hoger zijn.

61% van de natuurlijke personen en evenveel rechtspersonen stellen geen grote gevolgen van de feiten vast. Voor de anderen zijn de emotionele/psychologische gevolgen het belangrijkste: één bedrijf op vier stelt dergelijke effecten vast. Een ander gevolg van de feiten komt tot uiting in het veiligheidsgevoel: de frequentie van slachtofferschap heeft een negatieve invloed op zowel de tevredenheid van bedrijven over de veiligheid van hun wijk als de frequentie van het gevoel van veiligheid. De vraag over de economische gevolgen geeft een eerste beeld van de kosten in verband met de materiële schade als gevolg van de opeenstapeling van de ondergane feiten, ook al geven de meeste bedrijven (54% van de NP's en 43% van de RP's) aan dat zij geen financiële kosten hadden.

Deze percentages zijn zeer vergelijkbaar met die van bedrijven die in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête geen specifiek budget in veiligheid hebben geïnvesteerd (51% van de NP's, 43% van de RP's). Deze percentages lijken te bevestigen dat een deel van de gevolgen van slachtofferschap geen betrekking heeft op een omzetzaling of een stijging van de beveiligingskosten, maar wel op de emotionele impact, de reputatie of het gevoel van veiligheid.

45% van de natuurlijke personen en 54% van de rechtspersonen beoordelen hun beschermingsniveau positief. Deze percentages zijn hoger voor brandpreventie, waarvoor er een basisnorm bestaat, dan voor interne fraude/diefstal, waarvoor de behoefte aan interne organisatorische maatregelen groter is. Dit soort maatregelen wordt echter minder vaak genomen dan elektronische of mechanische beschermingsmaatregelen, die elk door ten minste een op twee bedrijven worden toegepast. Deze interne maatregelen gaan gepaard met externe middelen, met name het gebruik van professionele netwerken en opleidingen in IT/gegevensbeveiliging, die onder meer gericht zijn op preventie van en bescherming tegen hacking/phishing, computersabotage of ransomware.

Wat ten slotte de acties betreft die op het grondgebied van het BHG moeten worden ondernomen om de criminaliteit terug te dringen, heeft het meest gegeven antwoord betrekking op de grotere zichtbaarheid van de ordediensten (met name de toename van het aantal politiepatrouilles). Dit was ook een bevinding van de eerste GVE (2018) voor inwoners van het BHG, pendelaars en toeristen. "Meer beveiligingscamera's in de openbare ruimte", het op één na meest vermelde antwoord, wordt vooral genoemd door de detailhandel en de horeca-/recreatie-/vervoersector.

De algemene resultaten geven aan dat er in feite sprake is van sectorale verschillen op het gebied van veiligheid, maar ook van bepaalde verschillen van territoriale aard. Hoewel er ook verschillen zijn tussen de substeekproef van natuurlijke personen en die van rechtspersonen in termen van aandeel of frequentie, stellen we vast dat de trends toch relatief vergelijkbaar zijn. Zonder echter bepaalde eigenaardigheden te veronachtzamen die hier en daar, met name in de handelssector, aan het licht werden gebracht. Het spreekt echter voor zich dat de reacties op de voormelde criminaliteitsverschijnselen in het veld moeten worden aangepast aan de verschillende realiteiten van de beroepsbeoefenaars in het Gewest.

Aanbevelingen

Wij zijn van mening dat de volgende aanbevelingen kunnen worden gedaan.

Voor de ordediensten

- Het indienen van klachten bevorderen en vergemakkelijken (diversifiëring van de kanalen) om informatie te verzamelen, zelfs wanneer er weinig schade is.
- Bijzondere aandacht besteden aan het (poly)slachtofferschap van de bedrijven en specifieke preventie-/bewustmakingsacties opzetten voor de meest voorkomende feiten (met name sluikstorten en hacking/phishing, terugkerende aandachtspunten waarvan de impact op het veiligheidsgevoel groot is).
- Een zichtbare en geruststellende aanwezigheid van de ordediensten waarborgen.

Voor de bedrijven

- Rekening houden met het belang van aangifte van de feiten, zelfs wanneer er weinig schade is.
- Passende en degelijke preventiemaatregelen treffen (vooral met betrekking tot cybercriminaliteit), niet alleen mechanisch of elektronisch, maar ook (en vooral) organisatorisch (interne procedures, opleidingen enz.), om alle beschermingsmiddelen effectief te gebruiken.

Voor analyse en diagnose

- Het verzamelen en analyseren van multi-sourcegegevens voor een beter begrip van de verschijnselen.
- Het onderzoek herhalen en het aan de bevindingen aanpassen om de ontwikkeling van de trends te volgen.

Belfius Research. "Sociaal-economische typologie van de gemeenten - 2017", maart 2018.

Brussel Preventie en Veiligheid (BPV). "Resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2018" *Katern van het BOPV*, nr. 2, Brussel, 2019.

DAGNIES J., en GOELFF M. "Quel avenir pour le commerce en centre-ville? L'indispensable présence des commerces pour soutenir la qualité de vie dans nos villes". *CEPESS Policy Paper*, april 2016.

DORMAELS A., en VERWEE I. *Veiligheidsbarometer voor ondernemingen: een explorerende studie naar de beveiliging in ondernemingen en slachtofferschap*. Vias Instituut - Security and Innovation, 2019.

DUGATO M., FAVARIN S., HIDEG G., en ILLYES A. "The crime against businesses in Europe: A pilot survey". *Final Report of the Project: EU Survey to assess the level and impact of crimes against business – Stage 2: Piloting the survey module*. EU: Directorate-General Home Affairs in the European Commission, 2013.

FATTAM A. "Les enquêtes de victimisation: leur contribution et leurs limites". *Déviance et société* 5, nr. 4 (1981).

BISA. *Ondernemingen - Methodologie*. november 2019.

LY G., MUGELLINI G. en KILLIAS M. *Survey to assess the level and impact of crimes against businesses in Switzerland*. Universiteit van Zürich, 2013.

MUGELLINI G., en CANEPPELE S. *Le imprese vittime di criminalità in Italia*, 2012.

PAOLI L.d, VISSCHERS J, VERSTRAETE C. en VAN HELLEMONT E. *The impact of cybercrime on Belgian businesses*. KULeuven - Belspo, 31 augustus 2018.

SMITH P., en HARVEY P. "Business Crime Scoping Exercise". *Research Report IPSOS Mori*, nr. 33 (maart 2010).

TOLSMA, Rochem, BLAAUW Joris en TE GROTENHUIS Manfred. "When do people report crime to the police? Results from a factorial survey design in the Netherlands, 2010". *J Exp Criminol* 8 (2012): 117–134. <https://doi.org/10.1007/s11292-011-9138-4>.

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2010*, 2011.

Lijst van figuren

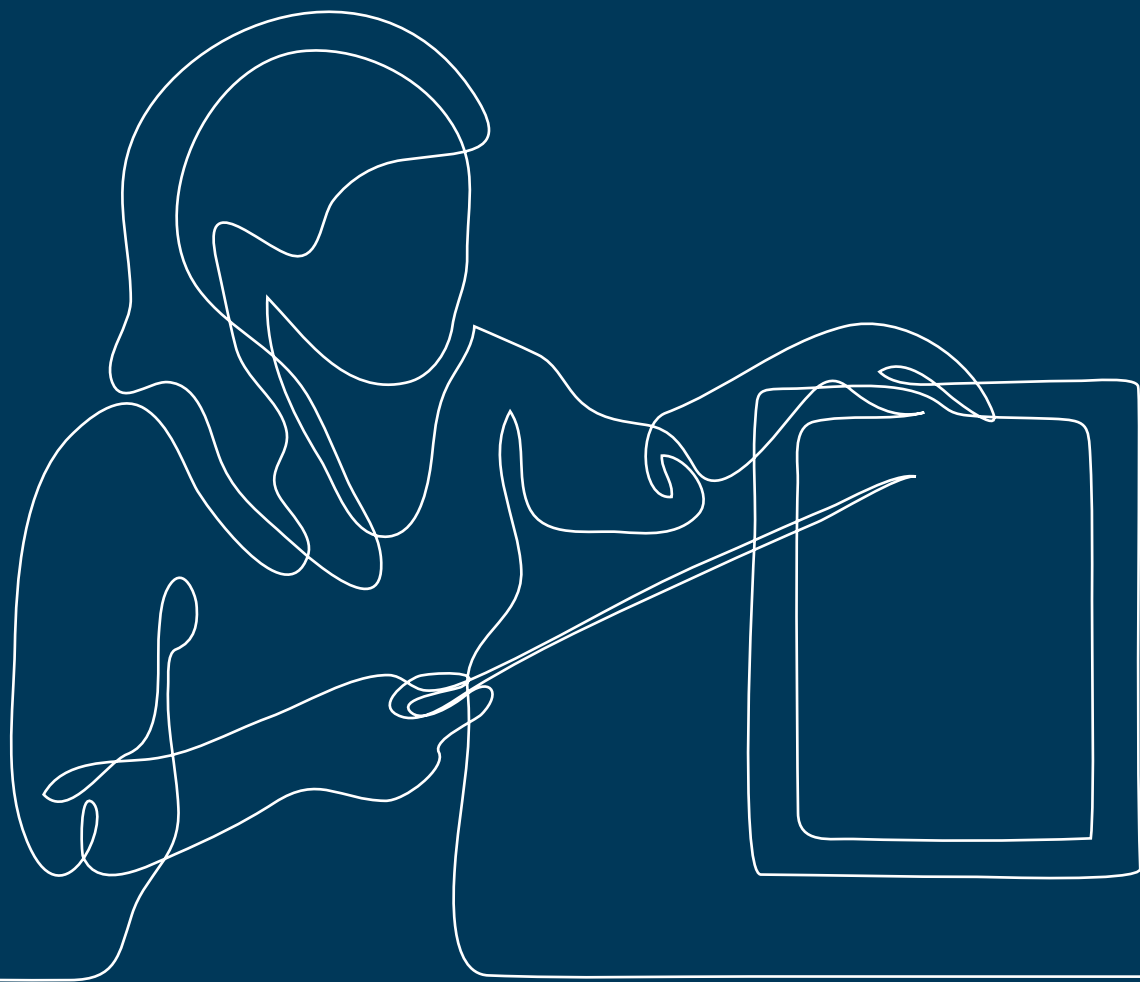
Figuur 1. Clusters van Brusselse gemeenten – BPV/BOPV. Bron: Belfius	13
Figuur 2. Tevredenheid over de wijk, volgens type entiteit en criterium – BPV/BOPV	16
Figuur 3. Tevredenheid over het criterium "veiligheid" in de wijk, per type entiteit en kenmerken – BPV/BOPV	17
Figuur 4. Mate van tevredenheid over het criterium "veiligheid" in de wijk, per type entiteit en sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)	18
Figuur 5. Natuurlijke personen: tevredenheidsgraad in de wijk voor het criterium "veiligheid", volgens cluster van gemeenten – BPV/BOPV	19
Figuur 6. Rechtspersonen: tevredenheidsgraad in de wijk voor het criterium "veiligheid", per cluster van gemeenten – BPV /BOPV	19
Figuur 7. Frequentie van het onveiligheidsgevoel, per type entiteit – BPV/BOPV	20
Figuur 8. Frequentie van het onveiligheidsgevoel, per type entiteit en kenmerken – BPV/BOPV	21
Figuur 9. Frequentie van het onveiligheidsgevoel per type entiteit en per sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)	22
Figuur 10. Natuurlijke personen: frequentie (%) van het gevoel van veiligheid, per cluster van gemeenten – BPV/BOPV	23
Figuur 11. Rechtspersonen: frequentie (%) van het gevoel van veiligheid, per cluster van gemeenten – BPV/BOPV	23
Figuur 12. Kwetsbaarheidsmomenten uit veiligheidsoogpunt per type entiteit – BPV/BOPV * significant verschil tussen de twee substeekproeven	24
Figuur 13. Kwetsbaarheid volgens de toegankelijkheid van de gebouwen, type entiteit – BPV/BOPV	25
Figuur 14. Risico's waarmee bedrijven zich het vaakst geconfronteerd voelen, per type entiteit – BPV/BOPV	27
Figuur 15. Risico van sluikstorten (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV	28
Figuur 16. Risico op beschadiging van eigendom (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV	28
Figuur 17. Risico op diefstal van goederen (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV	29
Figuur 18. Risico op agressie en verbaal geweld (% "altijd" + "vaak"), per type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV	29
Figuur 19. Belangrijkste bedreiging in de afgelopen twaalf maanden, per type entiteit – BPV/BOPV *: significant verschil	30

Figuur 20. Effectief slachtofferschap in de laatste twaalf maanden, per type entiteit en feit – BPV/BOPV	36
Figuur 21. Effectief slachtofferschap (%) in de afgelopen twaalf maanden, per bedrijfstak, type entiteit en type feit – BPV/BOPV	38
Figuur 22. Zelfgerapporteerd slachtofferschap in de laatste twaalf maanden, per type feiten, type entiteit en cluster van gemeenten – BPV/BOPV	39
Figuur 23. Effectief polyslachtofferschap (% entiteiten per aantal verschillende feiten) in de laatste twaalf maanden, per type entiteit – BPV/BOPV	40
Figuur 24. Aangifte van feiten bij de politie, per type entiteit en feit – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)	42
Figuur 25. Redenen voor niet-aangifte per type entiteit – BPV/BOPV	44
Figuur 26. % van de bedrijven die "elders aangeven" antwoorden per feit en type entiteit – BPV/BOPV	45
Figuur 27. Tevredenheid over de kwaliteit van het onthaal en het optreden van de politie, per type entiteit – BPV/BOPV	46
Figuur 28. Tevredenheid over het onthaal en het politieoptreden voor de feiten die bij de politie werden aangegeven, per type entiteit en feit – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30) AB: afval/beschadigingen; AG: agressie/geweld; DZG: diefstal zonder fysiek geweld; FI: fraude/IT; AT: afpersing en terrorisme	47
Figuur 29. Belangrijkste gevolgen (%) van de feiten van de afgelopen twaalf maanden, per type feit, type entiteit en volgens de frequentie van het slachtofferschap – BPV/BOPV	49
Figuur 30. Belangrijkste gevolgen (%) van de feiten in de afgelopen twaalf maanden, per type entiteit en per sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)	51
Figuur 31. Ontevredenheid (% "zeer ontevreden" + "ontevreden") over de veiligheid van hun wijken, per type entiteit en type feit en volgens frequentie van slachtofferschap – BPV/BOPV	52
Figuur 32. Frequentie van het gevoel van onveiligheid ("vaak" + "altijd"), per type entiteit, type feit en frequentie van slachtofferschap – BPV/BOPV	53
Figuur 33. Contextuele elementen met betrekking tot de ondergane feiten, naargelang het type entiteit en de sector – BPV/BOPV	55
Figuur 34. Redenen in verband met de ondergane feiten, per type entiteit en cluster van gemeenten – BPV/BOPV	56
Figuur 35. % van de entiteiten die in de afgelopen twaalf maanden zijn benaderd of aangesproken om een illegale handeling/misdrijf te plegen, volgens het type entiteit en de herkomst van het voorstel – BPV/BOPV	57
Figuur 36. Zelfevaluatie van het beschermingsniveau, per thema en per type entiteit – BPV/BOPV	60
Figuur 37. Zelfevaluatie van het algemene beschermingsniveau (5 thema's), afhankelijk van het type entiteit en de sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)	61
Figuur 38. Natuurlijke personen: Zelfevaluatie van het algemene beschermingsniveau (5 thema's), per cluster van gemeenten – BPV/BOPV	62
Figuur 39. Rechtspersonen: Zelfevaluatie van het algemene beschermingsniveau (5 thema's), per cluster van gemeenten – BPV/BOPV	62

Figuur 40. Percentage bedrijven dat maatregelen heeft genomen om zich te beschermen tegen criminaliteitsrisico's, per maatregel en type bedrijf – BPV/BOPV	63
Figuur 41. Percentage ondernemingen dat maatregelen heeft genomen om zich te beschermen tegen het risico van criminaliteit, per maatregel, type onderneming en sector – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)	64
Figuur 42. Percentage ondernemingen dat maatregelen heeft genomen om zich te beschermen tegen het risico van criminaliteit, per maatregel, type onderneming en cluster van gemeenten – BPV/BOPV	65
Figuur 43. % bedrijven die aanvullende middelen hebben gebruikt om criminaliteit te voorkomen en de veiligheid te verbeteren, per middel en type bedrijf – BPV/BOPV	66
Figuur 44. % bedrijven die de afgelopen twaalf maanden diensten hebben geraadpleegd om hun veiligheid en beveiliging te verbeteren, per dienst en type bedrijf – BPV/BOPV	66
Figuur 45. % van de ondernemingen die in de afgelopen twaalf maanden diensten hebben geraadpleegd om hun veiligheid en beveiliging te verbeteren, per dienst, sector en type onderneming – BPV/BOPV (gearceerd: aantal observaties <30)	67
Figuur 46. % van de bedrijven die in de afgelopen twaalf maanden diensten hebben geraadpleegd om hun veiligheid te verbeteren, per dienst, cluster van gemeenten en type bedrijf – BPV/BOPV	68

Lijst van tabellen

Tabel 1. Natuurlijke en rechtspersonen: profiel per rechtsvorm en beroep (%) – BPV/BOPV	10
Tabel 2. Natuurlijke en rechtspersonen: aantal werknemers, hoofdkantoor in de wijk, anciënniteit, locatie en tijdstip van activiteit (%) – BPV/BOPV	11
Tabel 3. Hergroepering van de sectoren – BPV/BOPV	12
Tabel 4. Hergroepering van types feiten – BPV/BOPV	12
Tabel 5. Momenten van grotere kwetsbaarheid (top 5), volgens type entiteit, sector en cluster van gemeenten – BPV/BOPV (in grijs: aantal observaties <30)	26
Tabel 6. Meest bedreigende vorm van criminaliteit (top 4) in de afgelopen twaalf maanden, per sector – BPV/BOPV (grijs: aantal observaties <30)	31
Tabel 7. Perceptie van de meest bedreigde sectoren (top 10), per type entiteit – BPV/BOPV	32
Tabel 8. Acties die op het grondgebied van het Brussels Gewest moeten worden ondernomen om de tegen de sector gerichte criminaliteit te verminderen (top 5), volgens het type entiteit, de sector en de cluster - BPV/BOPV (in het grijs: aantal observaties <30)	70

BIJLAGEN

fiches per feit

Sluikstorten

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	10%	10%
Tussen 1 en 10 keer	30%	28%
Meer dan 10 keer	22%	25%
Nooit	38%	37%
Ik weet het niet	-	0%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	249	250
Altijd	4%	2%
Soms	9%	16%
Nooit	86%	82%
Ik weet het niet	1%	0%

Dader	NP's	RP's
Basis	249	250
Vaak gepleegd door werknemers	-	1%
Voornamelijk gepleegd door externen	97%	96%
Zowel internen als externen	1%	2%
Ik weet het niet	2%	1%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	237	244
De schade was de moeite niet	41%	46%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	37%	40%
Angst voor represailles	1%	1%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	1%	2%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	28%	23%
Ik weet het niet	5%	5%

Beschadiging van de eigendom

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	17%	15%
Tussen 1 en 10 keer	10%	20%
Meer dan 10 keer	3%	5%
Nooit	70%	59%
Ik weet het niet	1%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	117	159
Altijd	19%	21%
Soms	20%	23%
Nooit	62%	55%
Ik weet het niet	-	1%

Dader	NP's	RP's
Basis	117	159
Vaak gepleegd door werknemers	1%	1%
Voornamelijk gepleegd door externen	94%	90%
Zowel internen als externen	4%	4%
Ik weet het niet	1%	4%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	95	124
De schade was de moeite niet	52%	53%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	56%	53%
Angst voor represailles	3%	2%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	2%	3%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	15%	12%
Ik weet het niet	2%	4%

Agressiviteit/Fysiek geweld

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	9%	10%
Tussen 1 en 10 keer	3%	9%
Meer dan 10 keer	1%	1%
Nooit	86%	80%
Ik weet het niet	1%	0%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	53	78
Altijd	13%	13%
Soms	13%	28%
Nooit	74%	59%
Ik weet het niet	-	-

Dader	NP's	RP's
Basis	53	78
Vaak gepleegd door werknemers	-	3%
Voornamelijk gepleegd door externen	91%	94%
Zowel internen als externen	8%	4%
Ik weet het niet	2%	-

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	46	68
De schade was de moeite niet	50%	53%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	48%	54%
Angst voor represailles	2%	4%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	6%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	7%	7%
Ik weet het niet	4%	3%

Agressiviteit/verbaal geweld

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	18%	15%
Tussen 1 en 10 keer	22%	26%
Meer dan 10 keer	5%	8%
Nooit	56%	52%
Ik weet het niet	-	0%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	178	192
Altijd	3%	4%
Soms	7%	14%
Nooit	89%	81%
Ik weet het niet	1%	1%

Dader	NP's	RP's
Basis	178	192
Vaak gepleegd door werknemers	1%	2%
Voornamelijk gepleegd door externen	93%	92%
Zowel internen als externen	5%	5%
Ik weet het niet	1%	2%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	171	182
De schade was de moeite niet	58%	57%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	47%	46%
Angst voor represailles	5%	3%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	3%	3%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	2%	6%
Ik weet het niet	5%	3%

Seksueel geweld

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	1%	0%
Tussen 1 en 10 keer	0%	1%
Meer dan 10 keer	-	-
Nooit	99%	99%
Ik weet het niet	-	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	4	3
Altijd	-	33%
Soms	-	-
Nooit	100%	67%
Ik weet het niet	-	-

Dader	NP's	RP's
Basis	4	3
Vaak gepleegd door werknemers	-	-
Voornamelijk gepleegd door externen	50%	100%
Zowel internen als externen	-	-
Ik weet het niet	50%	-

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	4	2
De schade was de moeite niet	-	-
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	50%	100%
Angst voor represailles	-	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	25%	-
Het feit werd gemeld aan andere diensten	-	-
Ik weet het niet	50%	-

Afpersing/zwendel

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	4%	4%
Tussen 1 en 10 keer	4%	3%
Meer dan 10 keer	0%	1%
Nooit	91%	93%
Ik weet het niet	0%	-

Aangifte	NP's	RP's
Basis	35	29
Altijd	11%	10%
Soms	9%	24%
Nooit	80%	66%
Ik weet het niet	-	-

Dader	NP's	RP's
Basis	35	29
Vaak gepleegd door werknemers	-	3%
Voornamelijk gepleegd door externen	94%	93%
Zowel internen als externen	-	-
Ik weet het niet	6%	3%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	31	26
De schade was de moeite niet	29%	31%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	42%	62%
Angst voor represailles	3%	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	3%	-
Het feit werd gemeld aan andere diensten	16%	19%
Ik weet het niet	23%	8%

Diefstal van goederen

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	9%	12%
Tussen 1 en 10 keer	10%	16%
Meer dan 10 keer	2%	5%
Nooit	79%	68%
Ik weet het niet	1%	0%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	82	127
Altijd	15%	20%
Soms	20%	29%
Nooit	66%	50%
Ik weet het niet	-	1%

Dader	NP's	RP's
Basis	82	127
Vaak gepleegd door werknemers	1%	2%
Voornamelijk gepleegd door externen	90%	85%
Zowel internen als externen	6%	12%
Ik weet het niet	2%	1%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	70	100
De schade was de moeite niet	59%	58%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	53%	51%
Angst voor represailles	1%	1%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	3%	3%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	1%	4%
Ik weet het niet	4%	6%

Diefstal van/uit/op voertuigen

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	10%	12%
Tussen 1 en 10 keer	5%	7%
Meer dan 10 keer	-	1%
Nooit	86%	80%
Ik weet het niet	0%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	57	78
Altijd	54%	49%
Soms	18%	23%
Nooit	28%	26%
Ik weet het niet	-	3%

Dader	NP's	RP's
Basis	57	78
Vaak gepleegd door werknemers	-	1%
Voornamelijk gepleegd door externen	95%	94%
Zowel internen als externen	2%	3%
Ik weet het niet	4%	3%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	26	38
De schade was de moeite niet	46%	39%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	38%	32%
Angst voor represailles	-	5%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	3%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	8%	13%
Ik weet het niet	15%	13%

Gewapende overval

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	2%	2%
Tussen 1 en 10 keer	-	0%
Meer dan 10 keer	-	-
Nooit	99%	98%
Ik weet het niet	-	0%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	6	9
Altijd	100%	56%
Soms	-	11%
Nooit	-	22%
Ik weet het niet	-	11%

Dader	NP's	RP's
Basis	6	9
Vaak gepleegd door werknemers	-	-
Voornamelijk gepleegd door externen	100%	100%
Zowel internen als externen	-	-
Ik weet het niet	-	-

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	-	3
De schade was de moeite niet	-	-
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	-	67%
Angst voor represailles	-	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	33%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	-	-
Ik weet het niet	-	-

Winkeldiefstal

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	3%	4%
Tussen 1 en 10 keer	6%	9%
Meer dan 10 keer	1%	4%
Nooit	90%	83%
Ik weet het niet	1%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	39	66
Altijd	3%	9%
Soms	15%	15%
Nooit	82%	71%
Ik weet het niet	-	5%

Dader	NP's	RP's
Basis	39	66
Vaak gepleegd door werknemers	-	3%
Voornamelijk gepleegd door externen	95%	89%
Zowel internen als externen	5%	8%
Ik weet het niet	-	-

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	38	57
De schade was de moeite niet	58%	58%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	55%	54%
Angst voor represailles	-	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	2%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	3%	4%
Ik weet het niet	-	4%

Inbraak

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	9%	10%
Tussen 1 en 10 keer	3%	6%
Meer dan 10 keer	-	-
Nooit	88%	84%
Ik weet het niet	-	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	47	63
Altijd	68%	70%
Soms	13%	17%
Nooit	15%	10%
Ik weet het niet	4%	3%

Dader	NP's	RP's
Basis	47	63
Vaak gepleegd door werknemers	-	2%
Voornamelijk gepleegd door externen	96%	95%
Zowel internen als externen	2%	3%
Ik weet het niet	2%	-

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	13	17
De schade was de moeite niet	31%	35%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	62%	29%
Angst voor represailles	-	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	6%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	15%	24%
Ik weet het niet	15%	12%

Factuurfraude

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	5%	8%
Tussen 1 en 10 keer	4%	4%
Meer dan 10 keer	0%	1%
Nooit	91%	87%
Ik weet het niet	1%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	36	50
Altijd	3%	12%
Soms	14%	22%
Nooit	83%	66%
Ik weet het niet	-	-

Dader	NP's	RP's
Basis	36	50
Vaak gepleegd door werknemers	6%	-
Voornamelijk gepleegd door externen	89%	98%
Zowel internen als externen	-	2%
Ik weet het niet	6%	-

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	35	44
De schade was de moeite niet	49%	55%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	43%	41%
Angst voor represailles	3%	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	9%	2%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	6%	18%
Ik weet het niet	9%	5%

Bankkaartfraude

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	4%	8%
Tussen 1 en 10 keer	3%	3%
Meer dan 10 keer	0%	1%
Nooit	93%	88%
Ik weet het niet	0%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	29	45
Altijd	24%	29%
Soms	17%	11%
Nooit	52%	60%
Ik weet het niet	7%	-

Dader	NP's	RP's
Basis	29	45
Vaak gepleegd door werknemers	-	2%
Voornamelijk gepleegd door externen	100%	96%
Zowel internen als externen	-	2%
Ik weet het niet	-	-

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	20	32
De schade was de moeite niet	20%	38%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	40%	31%
Angst voor represailles	-	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	3%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	45%	34%
Ik weet het niet	5%	9%

Valse documenten

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	6%	8%
Tussen 1 en 10 keer	4%	7%
Meer dan 10 keer	1%	1%
Nooit	89%	84%
Ik weet het niet	1%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	42	64
Altijd	10%	14%
Soms	10%	14%
Nooit	81%	70%
Ik weet het niet	-	2%

Dader	NP's	RP's
Basis	42	64
Vaak gepleegd door werknemers	2%	2%
Voornamelijk gepleegd door externen	95%	94%
Zowel internen als externen	-	3%
Ik weet het niet	2%	2%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	38	54
De schade was de moeite niet	47%	50%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	34%	39%
Angst voor represailles	3%	2%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	3%	-
Het feit werd gemeld aan andere diensten	3%	17%
Ik weet het niet	16%	9%

Ransomware

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	7%	8%
Tussen 1 en 10 keer	5%	6%
Meer dan 10 keer	1%	2%
Nooit	88%	83%
Ik weet het niet	0%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	48	63
Altijd	10%	10%
Soms	10%	16%
Nooit	77%	68%
Ik weet het niet	2%	6%

Dader	NP's	RP's
Basis	48	63
Vaak gepleegd door werknemers	-	3%
Voornamelijk gepleegd door externen	96%	92%
Zowel internen als externen	-	3%
Ik weet het niet	4%	2%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	42	53
De schade was de moeite niet	43%	47%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	38%	43%
Angst voor represailles	-	2%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	-
Het feit werd gemeld aan andere diensten	26%	13%
Ik weet het niet	12%	8%

Hacking/phishing

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	9%	9%
Tussen 1 en 10 keer	12%	15%
Meer dan 10 keer	6%	8%
Nooit	73%	68%
Ik weet het niet	1%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	107	126
Altijd	5%	6%
Soms	6%	8%
Nooit	89%	84%
Ik weet het niet	1%	2%

Dader	NP's	RP's
Basis	107	126
Vaak gepleegd door werknemers	-	1%
Voornamelijk gepleegd door externen	96%	95%
Zowel internen als externen	-	1%
Ik weet het niet	4%	3%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	101	116
De schade was de moeite niet	49%	46%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	38%	47%
Angst voor represailles	-	1%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	3%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	22%	16%
Ik weet het niet	9%	8%

Informaticasabotage

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	5%	6%
Tussen 1 en 10 keer	3%	6%
Meer dan 10 keer	1%	1%
Nooit	92%	87%
Ik weet het niet	0%	1%

Aangifte	NP's	RP's
Basis	31	48
Altijd	3%	8%
Soms	13%	6%
Nooit	81%	81%
Ik weet het niet	3%	4%

Dader	NP's	RP's
Basis	31	48
Vaak gepleegd door werknemers	-	2%
Voornamelijk gepleegd door externen	100%	96%
Zowel internen als externen	-	-
Ik weet het niet	-	2%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	29	42
De schade was de moeite niet	45%	48%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	38%	57%
Angst voor represailles	-	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	3%	7%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	21%	10%
Ik weet het niet	10%	2%

Storend gedrag

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	13%	12%
Tussen 1 en 10 keer	23%	25%
Meer dan 10 keer	4%	6%
Nooit	61%	57%
Ik weet het niet	-	-

Aangifte	NP's	RP's
Basis	157	174
Altijd	4%	3%
Soms	15%	18%
Nooit	81%	78%
Ik weet het niet	-	-

Dader	NP's	RP's
Basis	157	174
Vaak gepleegd door werknemers	-	-
Voornamelijk gepleegd door externen	95%	97%
Zowel internen als externen	4%	2%
Ik weet het niet	1%	1%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	151	168
De schade was de moeite niet	51%	59%
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	46%	45%
Angst voor represailles	6%	2%
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	3%	4%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	3%	7%
Ik weet het niet	5%	2%

Feiten met betrekking tot terrorisme

Frequentie van slachtofferschap	NP's	RP's
Basis	400	400
1 keer	1%	1%
Tussen 1 en 10 keer	1%	0%
Meer dan 10 keer	-	0%
Nooit	99%	99%
Ik weet het niet	-	-

Aangifte	NP's	RP's
Basis	6	5
Altijd	50%	40%
Soms	17%	-
Nooit	17%	40%
Ik weet het niet	17%	20%

Dader	NP's	RP's
Basis	6	5
Vaak gepleegd door werknemers	-	-
Voornamelijk gepleegd door externen	100%	80%
Zowel internen als externen	-	-
Ik weet het niet	-	20%

Redenen om geen aangifte te doen	NP's	RP's
Basis	2	2
De schade was de moeite niet	-	-
Het gevoel dat de klacht tot niets diende, zinloos was	50%	50%
Angst voor represailles	-	-
Om het imago/de reputatie van de onderneming te beschermen	-	50%
Het feit werd gemeld aan andere diensten	50%	-
Ik weet het niet	-	-

bps-bpv

.brussels

Bruxelles Prévention & Sécurité
Brussel Preventie & Veiligheid

Contact

BPV

Tel : +32 (0) 507 99 11

info@bpv.brussels

de Lignestraat 40 – 1000 Brussel

Meer informatie over het Cahier van het Observatorium nr.3: www.bps-bpv.brussels

Verantwoordelijke uitgever

Jamil ARAOUD, directeur-generaal

de Lignestraat 40

B -1000 Brussel

info@bpv.brussels

D/2020/14.168/10

© BPV 2020 Alle rechten voorbehouden

Het geheel of gedeeltelijk kopiëren van deze publicatie is enkel toegestaan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de bron duidelijk wordt vermeld als volgt:
"Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid, *Resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2019. Veiligheidsgevoelens en slachtofferschap van bedrijven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Cahier van het Observatorium nr. 3)*. Brussel: Brussel Preventie & Veiligheid, 2020"

